Mazpulks

1938
9. Nr.

Māksligie mēsli

visdrošākais ražu celšanas līdzeklis

Nenokavējiet mēslu iegādāšanu

C/S. „TURĪBA"

Krāsojiet tikai ar vislabākām drēbju krāsām

„OZOLZĪLE"

paciņās un tabletēs, kuŗas nebruk un nebalē

Fabrika Rīgā, Dzirnavu ielā Nr. 115, tālrunis 26973

„Jelgavas audums"

K. STRAZDS **Tekstilfabrika un tirgotava**
Jelgavā, Katoļu ielā 30

Piedāvā:

Dāmām un meitenēm: kleitu un mēteļu drānu.

Kungiem: uzvalku, mēteļu, puskažociņu un skolēnu drānas.

Pie veikala noliktavas plaša drēbniecība

J. Kauliņa

Bērnu apģērbu un galantērijas preču tirgotava

Rigā, Marijas ielā 9, tālrunis 20437
Pasta tek. rēķins 11217

Piedāvā lielā izvēlē visādus **meiteņu un puisēnu apģērbus, jaunos vidusskolu, mazpulku un tautas tērpus, daž. veļu un sīkas preces u. c. Skolām un palīdzības sabiedrībām viszemākās cenas.**

Laipna apkalpošana. **Glīts darbs**

Mazpulkos

Latvijas Lauksaimniecības kameras mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem
Iznāk katra mēneša 15. dienā.
Redakcija un ekspedīcija: Jelgavā, Viestura piemiņas pilī, Tālr.: redakc. 1000 — 14, eksped. 100 — 47
Abonēšanas maksa: Gadā Ls 2,—. Atsevišķs numurs 20 sant. Tekošs rēķins pastā 4564
Sludinājumu maksa: 1/1 lapas puse — Ls 100,—, 1/2 lap. p. — Ls 50,—, 1/4 lap. p. — Ls 25,—

9. (92.) Nr. 1938. g. 15. septembri VIII g. gāj.

LLK priekšsēdētājs R. Dzērve pasniedz Mazpulku Virsvadoņa Prezidenta K. ULMAŅA ceļojošo balvu 126. Nurmižu mazpulka dalībniecei A. Grīnbergai š. g. 4. septembrī Siguldā

Mazpulku Virsvadoņa pateicība

Mazpulku vadītāji, nobeidzot vadītāju kursus — nometnē Saules dārzā Rīgā — nosūtīja Mazpulku Virsvadonim **Kārlim Ulmanim** apsveikumu un pateicību par kursiem sniegto atbalstu. Sakarā ar to LLK priekšsēdētājs R. Dzērve saņēmis šādu rakstu:

Rīgā, 1938. g. augustā

Ļoti godātais priekšsēdētāja kungs

Laipni Jūs lūdzu izteikt manu pateicību mazpulku vadītāju kursu dalībniekiem par sveicienu un par uzticības apliecinājumu un novēlēt, lai Saules dārzā gūtās atziņas dotu jaunu sparu un stiprinājumu viņu gaitās un nestu mūsu lauku sētās arvienu spožāku un augligāku darba gaismu

Ar patiesu cieņu

K. Ulmanis

Valsts un Ministru prezidents

Ar dziļu sirds kvēli

Mazpulku dzīvē šī rudens vislielākais notikums nu ir garām. 3. septembrī Siguldā 100 mazpulku dalībnieki valsts mērogā apliecināja savu prasmi darbā un arī sasniegumus, kas godam pieminami. Lai kāds ir darbs, bet ja jauneklis to dara veiklām rokām un iet pie tā redzīgām, uzmanīga vērotāja acīm, tad nav jābažījas vairs, ka turpmākā dzīvē viņš neprastu tikt galā ar nopietniem uzdevumiem, vai arī neizdevībām, kas apdraud mūs ikvienu. . .

4. septembrī mazpulku dalībnieku darbu vainagoja atzinība un balvas, kuras pasniedza tiem svinīgajā aktā nometnes laukumā, diženu egļu ieslēgtajā Siguldas pils parkā. Arī seši jauni līdumnieki, pierādīdami savu interesi par visu, kas notiek mūsu dzīvē un pārbaudijumos, apliecinādami savu intelliģenci, saviļņotām sirdīm iestājās augstākajā organizācijas pakāpē, lai ar savu darbu turpmāk celtu mazpulku organizacijas godu un būtu par paraugu jaunatnei savā tuvākā apkārtnē.

4. septembris — šī diena mazpulku saimei arī citādi bija zīmīga diena. Tā bija Virsvadoņa Dr. **K. Ulmaņa** dzimšanas diena. Un, to atzīmēdami, mazpulki no visiem 13 novadiem baltiem un sārtiem rudens ziediem sagaidija nometnē valdības pārstāvi, izglītības ministru prof. J. Auškāpu, solīdamies viņam sava virsvadoņa dzimšanas dienā iet darbā bez raizēm, labo padarīt vēl labāku un droši gatavoties stāvēt arī sargu vietās, savu tēvzemi aizstāvot.

„Un še aug un izaug nākamie pilsoņi un pilsones, tādi, kādus mēs tos gribam redzēt, tādi, kādi Latvijai ir vajadzīgi, tādi, kādus Latvija prasa, atjaunotā Latvija, mūsu Latvija. Dzīve arī Latvijā prasa un prasīs cīnītājus, bet šie nākamie cīnītāji, jau darbā rūdīti, būs tad cietāki, kā pārbaudijumi, ko dzīve viniem uzliks, būs cietāki kā dzīve pati, — un dzīves cīņā paliks uzvarētāji", tā Prezidents par mazpulkiem teica 1934. g. 9. sept. Liepājā, apliecinādams lielu paļāvību un ticību viņu nākotnei. No tā laika pagājuši četri gadi. Šajos gados mazpulku jaunatnei vēl skaidrāki, vairāk aptverami kļuvuši mazpulku organizacijas mērķi un arī uzdevumi, kas veicami ikvienam dalībniekam.

Lai tad arī šī skaidrība un savu pienākumu apzināšanās līdz ar 4. septembrī dotajiem solijumiem top par visas mazpulku saimes dziļu sirds kvēli, kas spētu audzināt un izaudzināt tādus cilvēkus, kādi mūsu valstij vajadzīgi, kādus tos prasa Latvija, atjaunotā Latvija.

Mazpulku vainags Kronvaldu Atim pie pieminekļa Sigulda.

Jaunības gars

J. STUDENTS

Mūsu Prezidents, kā zināms, šo gadu nosaucis par jaunatnes gadu. Tas nozīmē, ka šai gadā Latvijā vispirms valdība un pēc tam arī sabiedrība jaunatnes lietām piegriež izcilu vērību. To patiešām arī redzam. Piem. vislielākajā jaunatnes organizācijā — mazpulkos pat karstajā vasaras laikā liela rosība, jo notiek mazpulku dalībnieku sanāksmes nometnēs, bet mazpulku vadītājiem pa atsevišķiem Latvijas novadiem kursi Rīgā, Saules dārzā, pie kam valdība šos kursus ievērojami atbalsta ar materiālajiem līdzekļiem. Tāpat uzmanība jaunatnei visnotaļ rosīga arī citos virzienos.

Domas, darbi un rūpes par jaunatni modina arī vēl citu interesi, proti interesi par jaunības gara filozofisku izpratni. Jaunības gars, kas piemīt jaunatnei un padara jaunatni rosīgu, prasa tā dziļāku izpratni, un no šās izpratnes atkarājas nevien jaunatnes veidošana, bet arī pieaugušo virzīšana dziļākas un skaidrākas dzīves gultnē.

Jaunību vispirms saprotam kā zināmu dzīves posmu. Jaunības laikmets ir sevišķs dzīves laikmets, pie kam posmu starp 15. un 21. dz. gadu var saukt par agrīno, bet laikmetu no 22. līdz 35. gadam par vēlāko jaunību. Tā tad jaunību no vienas puses ierobežo pusaudža, bet no otras — pusmūža gadi.

Otrkārt, jaunību var saprast arī kā garu, kas dažkārt nav tikai jaunībā vien, bet arī vecuma dienās, pie kam nereti ir arī tā, ka jaunības gara trūkst jaunietim, bet netrūkst vīram un sirmgalvim. Acīmredzot, jaunības gars ne vienmēr ir tas pats, kas jaunums gados.

Un tomēr: jaunības garu var pareizi izprast, vienīgi vērojot jaunību kā zināmu dzīves laikmetu. Ja jaunības gars dažkārt ir arī vecumā, tomēr vienīgi jaunība ir tā, ko vērojot iespējams izdibināt jaunības gara būtību. Citādi sakot: tikai pazīstot jaunatni, var piekļūt jaunības garam.

Kādas tad ir zīmīgākās topošā cilvēka īpatnības jaunībā? Kāds ir un pēc kā tiecas cilvēks jaunībā?

Jaunībā topošais cilvēks sprauž mērķus un izvirza ideālus. Jaunietim skats vērsts nākotnē. Visa dzīve viņam vēl priekšā. Kamēr bērnības dienās rītdienas un nākotnes domas vēl nerodas, tikmēr jaunībā šī nākotnes interese jau sasniedz ievērojamu spilgtumu, un nekad vēlāk tā nav tik spilgta kā jaunībā. Ja pusmūža gados cilvēks ir reālāks un vecuma dienās vairāk rūpju pilns, jaunības laikā pārsvaru gūst ideālu meklēšana, kas dažkārt pat bezbēdības pilna. Šo bezbēdību var saprast un nereti pat piedot, jo jaunības trauksmainais gars nav tik cieši saistīts ar īstenību, lai no tās nenovirzītos. Sprauzdams mērķus un ideālus un tiekdamies pēc tiem, jaunietis dzīvo vairāk nākotnei nekā tagadnei.

Jaunietis garīgo skatu vērš arī sevī, nevien tikai uz augšu un priekšu. Jaunietim mīkla kļūst viņš pats. Kamēr bērnībā mīkla ir apkārtnes lietas, tikmēr jaunībā galvenais intereses objekts ir iekšējā pasaule, dvēsele. Bez šaubām, ka šī interese pašam par sevi stāv visciešākā sakarā ar ideālu meklēšanu, jo ideāls ir garā, nevis ķermenī. Grimdams sevī un vērzdamies nākotnē, jaunietis it kā apvieno tuvo un tālo, un te meklējami sākumi viņa romantismam. Romantisma gars ir arī jaunības gars.

Jaunietis ir cilvēku un dzīves ideālizētājs. Ja jau jaunībā ideālu meklēšana nenoliedzama, nav šaubu, ka jaunietis dzīvē un cilvēkos vairāk meklē labu, un šai labajā apziņā pieiet cilvēku un dzīves vērtējumam. Ka tāpat iespējama arī vilšanās, jo īstenība nav ideāls, tas lietu negroza. Jaunietis savā būtībā ir un paliek ideālists. Šis jaunieša ideālistiskais noskaņojums pret

cilvēkiem un dzīvi apliecina vēl to, ka cilvēks principā noskaņots uz labu, jo citādi jaunietis cilvēkus un dzīvi neideālizētu.

Jaunībā vērojama aizraušanās, dedzība, pašaizliedzība, sajūsma. Pieķerdamies kādai idejai, jaunietis no tās tik viegli neatlaižas, bet dedzīgi tiecas tai virzienā domāt un strādāt. Viņš neprasa, kāds praktisks iznākums no tam būs, bet pašaizliedzīgi nododas darbībai spraustā mērķa virzienā. To viņš dara sajūsmā. Tāpēc mēdz teikt, ka jaunības gadi ir dedzības un sajūsmas gadi. Platona doma par erōsa spārniem nav nekas cits kā atziņa par jaunības gara nevaldāmo tieksmi spraustā mērķa virzienā.

Jaunietis ir dzīves prieka pilns. Griba dzīvot un darboties nekad nav tik stipra kā jaunībā. Tas izskaidrojams ar jaunieša ilgām un cerībām pēc jaukākas un cēlākas dzīves. Kas tic labākai dzīvei un kas dedzībā nododas saviem darbiem, tas vienmēr dzīves prieka pilns. Raušanās uz priekšu un uz augšu ar apnikumu nav savienojama. Saprotams, ka, domājot par dzīves prieku, nav jāaizmirst arī miesas spēks, veselība un labsajūta. Jaunībā šīs mantas parasti ir, un tādēļ ir arī dzīves prieks.

Tādas ir zīmīgākās īpatnības jaunībā. Citas šai sakarībā nav vajadzība minēt. Īsumā var sacīt, ka jaunības laikmetu raksturo neapmierinātība ar esošo un ētiska ideālisma noteikta tieksme arvien lielākā pilnībā. Jaunietis mainās uz augšu un grib tikt uz priekšu.

Attiecinot apcerētās jaunības laikmeta īpatnības uz cilvēku, neatkarīgi no viņa vecuma, var teikt, ka vērtīgus darbus cilvēks spēj veikt vienīgi tik, cik viņā mīt jaunības gara. Kur vecuma apziņa, tur radītāja gara vairs nav. Cilvēks, ko nomāc vecuma apziņa, kauču gan viņš īstenībā vēl pavisam nav vecs, ir garīgas nevarības pārņemts un nespēj būt rosīgs. Arī tam ir vecuma noskaņa, kas vienmēr pašapmierināts un pašpieticīgs. Ļoti bieži tas vērojams ļaudīs, kuri tiecas vienīgi pēc materiālās dzīves ērtībām un nemeklē veldzi gara pasaulē. Materiālie labumi dažu cilvēku tā iemidzina, ka viņš vairs nav nekāds meklētājs, bet vienīgi saražoto vērtību izmantotājs. Ikviens, kas nemeklē jaunu atziņu, uzlūkojams par garīgi vecu. Gadiem te nav izšķirēja nozīme. Dažs vecumā ir jauns, un citam, kas gados jauns, tomēr jau sirdī vecums, kamdēļ arī dzied „jauns vēl gados, sirdī vecums". Garīgā novecošanās iestājas visur, kur nav jaunu meklējumu, dedzības, saviļņošanās. Kūtrums un miegainība jau ir pagurums, kas nesola neko labu. Vecuma noskaņa jau ir paguruma un apstāšanās pazīme. Gluži tāpat kā dažu fiziski nomāc viņa miesas aptaukošanās, iespējama arī garīgā aptaukošanās, kam nereti par cēloni ir arī fiziskā, un ja neiestājas attaukošanās, arī gars paliek kā miris. Nemirstīgais gars ir mūžam dzīvais, bet dzīvais ir mūžam darbīgais gars; darbīgais savukārt ir jaunības gars.

Tā uztverot un saprotot jaunības garu, pamats apgalvot, ka pat visas dzīves jēga meklējama jaunībā. Ir gan arī citādi dzīves jēgas izskaidrojumi, bet neviens no tiem nerunā pretim pārliecībai par dzīves jēgas meklēšanu jaunības garā. Un kādēļ? Tādēļ, ka dzīves vērtības atslēga neglabājas mietpilsoniskā pašapmierinātībā, bet gan pastāvīgā rosībā un maiņā uz pilnību. Ir taču tā, ka jau pats jautājums par dzīves jēgu, nozīmi un vērtību prasa domāšanu, meklēšanu, pētīšanu, bet vai tā iespējama pasīvitātē, kūtrībā, miegainā pašpieticībā? Ir tiesa, ka jautājums par dzīves jēgu ir tik dziļš un sarežģīts, ka to grūti atrisināt, bet vai cilvēks, kas apzinas savu aicinājumu un sūtību šai pasaulē, no grūtumiem baidās? Saprotams, ka vienam otram liekas ērtāk sevi nemocīt ar smagām problēmām, apmierinoties tikai ar to nepieciešamāko darbu savai iztikai, ēšanu un gulēšanu, bet tāds cilvēks savā rīcībā lieku reizi apliecina jaunības gara trūkumu sevī un reizē vecuma noskaņu. Jaunības gars ir tiklab trauksmē uz pilnību kā arī dzīves mērķa, nozīmes, vērtības un jēgas izdibi-

nāšanā. Nesot sevī jaunības garu, pūlamies nākt pie atziņas: kādēļ dzīvojam? un visu savu dzīvi virzām ceļā uz pilnību, t. i. savas dāvanas izkopjam līdz neaprobežotai pilnībai. Lūk, kamdēļ jaunības gars ir filozofiskas modrības pilns un reizē pilns spēka atziņu skaidrību likt praktiskā darbā arvien labākās dzīves celšanai.

Tālāk rodas jautājums: kā panākt un uzglabāt jaunības garu? Jaunības gara vērtība rosina domāt un meklēt līdzekļus tā stiprināšanai un saglabāšanai. Minēsim vairākas iespējamības.

Vispirms nepieciešama dzīves vērtības un mērķa apziņa. Vienīgi tad, ja ir pārliecība par dzīves nozīmi, vērtību un mērķi, iespējama arī gara rosība. Dzīve bez mērķa nav nekāda dzīve, bet taustīšanās un maldīšanās tumsā. Kur mērķa apziņa, tur arī tieksme to sasniegt. Ja atzīstam, ka dzīves mērķis ir pilnība (var teikt arī — tuvošanās Dievam, jo Dievs ir pilnība), bet uzdevums — savu dāvanu izkopšana darbībai pilnības virzienā, tad neapšaubāms, ka tur, kur ir šī mērķa apziņa un tieksme pēc tā, ir arī jaunības spars. Dzīves mērķa un vērtības apšaubīšana vai noliegšana ir reizē arī atteikšanās no dziļākiem garīgajiem meklējumiem.

Nākamā prasība — zināšanu nenogurstošā vairošana. Zināšanu krāšana ir garīga atjaunošanās. Ja apstājamies tikai pie iepriekš iegūtām atziņām, tad neejam uz priekšu un netopam garā bagātāki, bet paliekam atpakaļ. Zināšanas garu atsvaidzina; jaunas atziņas garu dara bagātāku. Tiecoties pēc jaunām atziņām, gars pats kļūst un paliek jauns. Protams gan, ka bieži vien arī vecas atziņas ir mūžīgas un tamdēļ joprojām jaunas, bet tomēr apstāšanās tikai pie tām garam liek novecot. Nenogurstošā tieksme pēc jaunām atziņām garu pasarga no vecuma.

Ne mazāk svarīga ir rakstura audzināšana. Rakstura kodols ir griba. Stiprs raksturs ir neatlaidīga un izturīga griba; citādi sakot, cieša apņemšanās un izpildīšana ir tas pats, kas stiprs raksturs. Ja nu tā, vai tad stiprs raksturs ir tas pats, kas jaunības gars? Katrā ziņā. Bet tādā gadījumā rakstura gļēvums ir vecuma pazīme. Ja sakam, ka jaunam nekas nav grūti, tas nozīmē, ka viņa raksturs nepazīst šķēršļu. Par rakstura stipruma un jaunības gara radniecību var pārliecināties daudz gadījumos. Piem., pāris dienas pirms dziesmu svētku sākšanās šāgada vasarā Rīgā, sakarā ar vēso un lietaino laiku, nereti varēja dzirdēt: „Es gan neiešu uz dziesmu svētkiem; tik aukstā laikā labāki palikt mājās" u. tml. Droši var teikt, ka ļaudis, kas tā izteicās, ir bez jaunības gara un reizē ar vāju raksturu. Turpretim tie, kas izsaucās: „Kaut lietus gāztu spaiņiem un būtu jāvelk ziemas mēteļi, dziesmu svētkus tomēr noturēsim!" ir jaunības gara pilni. Un patiešām: ja tikai padomājam, cik pūliņu un darba ielikts svētku rīkošanā un ka tā ir visas valsts un tautas lieta, tikai vecuma un vienaldzības gara pārņemtais spēj savu atraušanos no dziesmu svētkiem aizbildināt ar lietu un aukstu laiku.

Tāpat jāsaka arī, ka jaunības gars savā skaidrībā nevar parādīties, ja nav pārliecības, ka mēs katrs varam celties un krist tikai ar savu tautu. Tikai tas, kas nav vienaldzīgs savas tautas lietās, ir savā garā jauns un modrs. Vienaldzība savas valsts un tautas lietās ir vecuma un nevarības pazīme. Jaunības gars prasa, lai mēs vienmēr upurus nestu savas tautas labā. Pašlabuma meklēšana runā pretim jaunībai. Tāpēc arī mūsu, latviešu, brīvības cīņas, tāpat kā cīņas par tautas vienību, ir jaunības gara spirgtuma un žirgtuma apdvestas. Tik tas ir garā jauns, kas stāv nomodā par savas tautas brīvību un valsts neatkarību. Vienaldzīgais savas valsts un tautas lietās ir arī lielākais savas valsts ienaidnieks. Neviens jaunības gara apskaidrots tāds nav un nevar būt.

Jaunības gara saglabāšanā izcila nozīme ir arī ķermeņa veselības, spēka, izturības, veikluma un skaistuma kopšanai. Cilvēks ir psihofiziska persona, gars un miesa reizē. Tamdēļ ķermenis jākopj tāpat kā gars. Vis-

vairāk miesu posta jutekliskās baudas. Baudu dzīve, sagraudama ķermeni, posta arī garu. Baudītajs tiklab miesīgi kā garīgi priekšlaicīgi noveco. Dziesmā teiktie vārdi: „Jauns vēl gados, sirdī vecums", domājams, jo sevišķi attiecas uz baudītāju. Un ja dažkārt ir tā, ka „gars gan labprātīgs, bet miesa vāja", pievēršot uzmanību sava ķermeņa kopšanai, jāprasa, lai gars ir labprātīgs un miesa stipra. Ja gribi būt garā jauns, kop dabas dotu dāvanu — savu veselību.

Visbeidzot pasvītrosim, ka jaunības gars var veidoties un uzglabāties tikai darbā. Darbs ir dzīves dvēsele. Cilvēks savu vērtību pauž vienīgi darbā. Bezdarbība visu netikumu sakne. Līdzīgi tam, kā arkla lemesis sarūs, ja tas ilgāku laiku nav griezis un vēlis zemi, arī cilvēks notrulinās, ja paliek bezdarbībā. It īpaši, ja izdevība kavēties tādā darbā, kas ir saskaņā ar darītāja interesi un gara dāvanām, darba sekmes vienmēr ļoti labas. Intereses un dāvanu noteikts darbs ir nepiespiests, bet brīvs un reizē sajūsmas un prieka pilns. Arī pienākuma apziņa tad pieaug un kļūst arvien skaidrāka. Prieks par izpildīto pienākumu ir lielākais prieks, un bez šā prieka nav jaunības gara. Darbā rūdītais garīgi nekad nepaliek vecs, un arī ķermenī darba cilvēks ir veselīgākais, jo tam, kas strādā, nav laika slimot.

Šis iztirzājums, gribas cerēt, kaut nedaudz atsedz jaunības gara būtību. Mums, latviešiem, katram ne tikai jābūt, bet arvien jātop jauniem. Gars prasa nepārtrauktu atjaunošanu. Šo patiesību mūsu Vadonis jau 1918. g. izteic šajos mudinātājos vārdos: „Vecums ir noguruma un nespēka iezīme — tādēļ prom vecuma domas, jutīsimies jauni un mēs būsim jauni un veiksim arī savus darbus ar jaunekļa sajūsmu un sparu" (Sabiedriskie raksti un runas 313. lapp. 1. sēj.). Jaunības gars ir bijis tas spēks, kas mūs vadījis līdz šim. Lai tas tā būtu arī turpmāk. Tad visa mūsu kultūra lepnumā varēs saukties veca, bet bez vecuma pazīmēm, jo vecais var būt mūžam jauns un nekad nenovecot.

Līdumnieku dziesma

VILIS KVĀLIS

Rītos, saulei lecot, iziet laukā
ļaužu cilts
Sētuvēm un arkliem plecos,
pavasars kad — silts.
Viņiem zemes smagums gaitā,
acīs mirdzošs prieks,
Katrs gājējs mūžā raitā kļūt
grib — līdumnieks!
Kas šie gājēji, kas pulkos iziet
klusi sērst,
Rūdās papuves par laukiem
zaļiem atkal vērst? —
Latvju mazpulki tie ira,
zemi kopt, kas grib,
Lai no rudzu grauda tīra
vārpas saulē zib.
Paver, Laima, viņiem durvis,
dzīves gājumā ikdien',
Lai ar augļiem pildās kurvji,
plavās smaržo vītis siens.
Viss, kas zemē sēts un dēstīts,
čaklām rokām ilgi kopts,
Lai nes raženību klētīs,
apcirknos lai pilnums top. —
Liels ir Dieva devums zemei,
lielāks cilvēkiem tas dots.
Tiem, kas zemi kopj un sarga,
piederas tiem mūžīgs gods;
Tie, kas zemi kopj un sarga,
tie, kam krūtīs nava vilts,
Vējiem šalcot iziet druvās
jaunā līdumnieku cilts!
Dižie mazpulki tie ira,
zemi kopt kas grib,
Lai no rudzu grauda tīra
vārpas saulē zib,
Lieci, Dievs, un svētā Laima,
lai tiem mūžu vada laiks
Tur, kur druvas zeļ un izzied,
un kur plavās siena tvaiks.
Rītos, saulei lecot, iziet laukā
ļaužu cilts
Sētuvēm un arkliem plecos,
pavasaŗs kad silts. . .

Jura vasara

ARNO RASA

I.

Ko viņi — tēvs un māte tik vēlu tur vairs varēja čabināties un runāties? Taisni brīnums. No kaktiem sen bija iznākusi tumsa, un aiz loga vakara pusē sārtā blāzma izplēnējusi gluži pelēka.

Lai arī kā Juris klausijās, viņš neko skaidri nevarēja sadzirdēt, tikai pāris reizes uztvēra savu vārdu minam, un tas viņam tā kā iedzēla. Atkal Juris un Juris. Un tad viņš pats sāka visu pārdomāt, cik labi vien varēdams izprast, jo šī vēl bija tikai divpadsmitā vasara, kamēr viņš savu galvu uz pleciem nesa.

Lai nu vēl māte tā runātāja, Juris nodomāja, bet tas otrs, kuru viņš gan sauca par tēvu, tas tak bija patēvs, un Juris pret viņu nejuta ne mazākās kripatiņas siltuma; nē, pat sirds neiesila, kad viņš pēc veselas nedēļas prombūtnes sestdienā atgriezās no skolas un ieraudzija patēvu. Ar māti tas bija pavisam citādāk.

„Puika ir milzīgs negantnieks," patēvs pārrunādams daudzreiz noteica, un šiem vārdiem cauri skanēja viss viņa iekšējais rūgtums, kas sakrājies pret padēlu. Tad viņš nokrekstējās, pastiepa taisnu kreiso kāju, kas bija krietni vien īsāka kā otra, un, sēdēdams uz sava zemā kurpnieka krēsla, brīdi skatijās pa logu tālumā. Ja tādās reizēs tuvumā gadijās Juris un kaut ko acumirklī nepaklausija, tad tūlīt cēlās pletne vai lidoja pa gaisu kāds zoles gabals. Un Juris, tīri labi zinādams, cik tālu kurpnieka siksna sniedz, turējās aizvien zinamā attālumā no patēva zemā krēsla un smējās. . . Smieties, tas nu bija tas negantākais, ko viņš varēja padarīt, jo Riekša, kā sauca patēvu, nevarēja ar zēnu iet soļiem mēroties.

Tak vienā ziņā Riekša daudz nevarēja žēloties, zēns viņam bija labs skolnieks, un taisni brīnums, ar kādu dedzību viņš iegaumēja katru ļaunu soli vai vārdu, ko lielais darija vai runāja. Šie ļaunie piemēri zēnā vairojās kā sēnes pēc lietus.

„Juri, aizej, izlamā tirgotāju."

„Izlamāt?" zēns brīnijās.

„Jā, viņš ir to pelnijis, nosauc tu viņu par vecu spoku."

Zēnam toreiz bija seši gadi, un viņš pats nezin kāpēc to arī tā izdarija, kaut gan tur nekāda prieka neizjuta, bet Riekšam, lūk, veikalā vairs nedeva uz grāmatiņas. Tā bija tā lieta.

Citreiz patēvs viņu sūtija apdauzīt kaimiņu vistām kājas, kad tās ienāca viņu daļā. Juris salasija akmeņus un cietus zemes kunkuļus un gāja. Kādreiz viņš ienesa istabā aizkusušu vistu, kas gulēja kā beigta un tikko vairs elsoja pa plaši atplesto knābi. Riekša tad paņēma savu aso kurpnieka nazi, un darīts, vakariņās viņiem iznāca smalka zupa. Bet māte tad raudāja, un Juris sevī sāka pārdomāt, ka laikam kaut kas nebija tā kā vajadzēja, kaut gan patēvs viņu toreiz aizstāvēja. Jā, tā bija tāda savāda reize, un Juris to vēl ilgi atcerējās, bet kad sāka iet skolā, tad šinī lietā uzausa it kā jauna gaisma, viņš patēvu vairs neklausija, arī tad nē, ja tas gribēja ko labu pamācīt.

Un māte? Pavisam savādi, viņa domāja un nevarēja saprast, kas zēnā īsti bija paslēpts. Brīžiem likās, ka ļaunais vien viņā uzdīgst un labā sēkla, ko viņa tā centās kaisīt, nemaz neparādijās. Vai viņam tur iekšā akmens ir, māte šaubijās sevī; viņa tēvs, īstais tēvs taču bija tik lāga cilvēks, varbūt tas tāpēc arī tik ātri aizgāja.

Un māte tad smagi nopūtās, vienā pat nopūtā ielikdama visu — raizes par dēlu, nožēlu par nelaiķi un skumjas par tagadējo vīru, kas tomēr bija citāds, nekā viņa sākumā domāja.

Nu, bet vienā dienā notika kas negaidīts, un vismazāk to gaidija patēvs, viņa smadzenēs gan agrāk nekad tāda doma nebija parādijusies, ka tas tā varētu atgadīties.

Vai tu iesi vai nē?" „He, he," zēns smējās, „ej vien tu pats, tu — vecais spoks. . ."

Riekša sēdēja savā parastajā vietā un lāpīja zābakus. Viņam ievajadzējās zoles, kas bija iemērkta baļļiņā, malkas šķūnītī. Ārā pašreiz lija, un Riekša lika, lai Juris zoli atnes. Juris tikai pavīpsnāja, viņam pašam gan bija daudz svarīgāks uzdevums — ripa bija drāžama. Bet patēvs jokus nemaz neprata, tūlīt meklēja pletni un kā spuras sacēlis raudzijās zēnā.

„Vai tu iesi vai nē?"

„He, he," zēns smējās, „ej vien tu pats, tu — vecais spoks. . ." Juris pats brīnijās, kur viņam piepeži tāds vārds ienācis prātā. He, bet vai tas nebija patēvs, kas viņam kādreiz to iemācija?

Un Riekša sēdēja gluži bāls. Bija tā, it kā kāds gaismas stars viņa smadzenēs kaut ko būtu apgaismojis, un viņš nokrekstējās, izstiepa savu klibo kāju pagaldē un ilgi raudzijās tālumā.

„Juris ir milzīgs negantnieks. . ."

Juris trīs ziemas bija nogājis skolā. Un tagad viņš jau ceturto dienu dzīvoja mājā, kamēr skola bija beigusies.

Ja, bet ko viņi tur varēja čabināties un čukstēties? Bija jau vēls, un ārā parādījās mēness.

Juris piecēlās gultā sēdus. Tik karsts bija istabā un pašam tik savādi tā klausīties, ka par tevi runā, bet neko nesaprast un nesadzirdēt. Juris un atkal Juris. . . Tas bija viss.

Un blakus gultā divas māsiņas, patiesību sakot tikai pusmāsiņas, tik mierīgi elpoja miegā, un viņām nebija nekādu raižu, ne grūtu jautājumu, ka viņam te.

Bet tad Juris itkā nopurināja visas īdzīgās domas un, paskatijies bālajā logā, aiz kura bija visa plašā pasaule, gluži mierīgi nosprieda, ka gan jau kāds padoms rasies, lai viņi tur sprież, ko grib. Gan jau, ja citādi viņš netiks galā ar patēvu, tad iebēgs mēžā. . . Un tā Juris aizmiga.

2.

Bet tomēr kas notika. Jurim bija jāaiziet. Jā, jāaiziet, un tas bija tik negaidot.

„Juri, pēcpusdienā mēs iesim uz mežsargu Zirni," māte otrā rītā uzrunāja zēnu, „un tur tu paliksi līdz rudenim, līdz atkal sāksies skola," viņa vēl piebilda.

Bet Juris stāvēja kā sastindzis un apaļām acīm raudzijās mātē; viņa sejā nepakustējās ne vaibsts, viņš tā bija pārsteigts, un kad viņa runāja par skolu, to viņš šinī brīdī nemaz nesaprata.

„Jā, Juri, tu palīdzēsi tur paganīt govis, pieskatīsi zirgu un šad tad mājā ko padarīsi, kas nu tev būs pa spēkam. Tev par to maksās, tā būs tava pirmā peļņa. . ." māte pēdējo vārdu sevišķi uzsvēra un pie tam drusku pasmaidīja, bet,

redzēdama zēnu tik nopietnu, turpināja: „Redzi, rudenī arī māsiņām būs jāsāk iet skolā, jums visiem trim tēvs viens nevarēs piepelnīt, un bez tam. . .“

Māte pārtrauca, viņa nevarēja visu pateikt, ko gribēja, jo zēns tik savādi un cieši viņā raudzijās, un mātei likās, jā, tā bija pirmā reize, kad viņa it kā ieskatijās savā bērnā un tīri neapzinīgi noģida, ka zēnā slēpjas kas labs, nesamaitāts. Šīs apaļās, skaidrās acis to teica. Un tieši tāpēc, pārsteigta no šī atklājuma, viņa nevarēja pateikt visu, ko gribēja. Varbūt tad viņa nodarītu zēnam pāre:tību.

„. . . bet tev tur nebūs slikti,“ viņa piemetināja. „Ej tagad un savāc savas mantas, ko gribi ņemt līdz.“

Un tikko Juris palika viens, viņš tūlīt sāka domāt. Viņam gan bija tāda sajūta, ka māte kaut ko noslēpa, un tieši tas viņam nedeva miera. Nebija skaidrības. Un tad šīs māsiņas, ek, tās jau nemaz nebija viņa īstās māsiņas, un ja tām abām reizē nebūtu jāiet skolā, tad, varbūt, viss būtu citādāk. Bet viņas bija vienā vecumā, viņas bija dvīnīši, un tur nu nekā nevarēja darīt.

„Tīri traki, ja mājā divas meitenes un abas vienā vecumā,“ Juris nosprieda.

Tad viņš paņēma savu somu, veco somu, kurā uz skolu nesa grāmatas, iegāja šķūnītī un sāka cilāt savas mantas. Jā, kas tad tur arī viss nebija — sākot ar dažādiem akmeņiem, līkiem un taisniem koku gabaliem un beidzot ar vecām šķiltavām un kabatas nazi.

Bet tad viņš strauji pagriezās, it kā par kaut ko būtu ticis skaidrībā, paspēra grabažas sāņus un aši ielika kabatā nazi un šķiltavas. Tas bija viss, un tagad viņš bija gatavs.

Lūk, kas par puisi.

„Panāc, Juri, šurpu, tēvs ar tevi grib runāt,“ māte sauca, un Juris gāja.

Patēvs bija piecēlies un paklibo ja dažus soļus uz loga pusi, kur karājās pletne, kad ienāca Juris.

„Vai tad tiešām šis vīrs tik bailīgs?“ zēns nodomāja.

„Māte jau tev teica,“ Riekša runāja aizturētā balsī. „Tev jāiet pie mežsarga. Tu man. . .“ viņš ieklepojās un nodūra galvu, „es tev daudz esmu mācijis un rādijis, kā vajag dzīvot, bet tu neklausi, tu mani izsmej, tagad vecais Zirnis tevi izmācīs. Pagaidi tik, viņš tevi iztaisīs par cilvēku. Un pamēģini tad neklausīt, saproti. . .“ Riekšam pietrūka vārdu, kaklā bija tāds kā sausums radies, un viņš pacēla acis, lai liktu Jurim saprast, kas tad draudēs, bet — zēna vairs istabā nebija. Viņš te zilam gaisam un veciem zābakiem bija runājis, un vīra roka jau pastiepās pēc pletnes, bet tad pusceļā aprāvās un noslīka gar sāniem. Ak, ja tagad viņa kāja būtu vesela!

Bet Juris bija klusām izslīdējis no istabas.

„Vai tu jau atvadijies no tēva?“

Juris kaut ko noņurdēja, ka laikam ja.

„Nu tad iesim,“ māte noteica un paņēma mazu pauniņu ar zēna drēbēm.

Un tur jau viņi abi aizgāja pa olnīcu ārā uz ceļa.

3.

Jauks bija tāds gājiens pa norām, pļavām un mežu, un, tuvojoties mežsarga mājai, likās, viņi aizvien dziļāk iegāja mežā, jo tas vairs ne soli no tiem neatkāpās. Un tik gaišs bija visapkārt, jaunie pavasara asni uz priedēm un eglēm, un saules stari ņirbināja pār visu, bet kautkur neredzams kāds putniņš dziedāja gaiši un līksmi.

Jurim likās, ka viņi iet cauri gaismas straumei, jo saule spīdēja tieši pretī, un viss bija saulains. Viņš pat piemirsa domāt par mežsargu Zirni un savu jauno dzīves vietu. Domas vienkārši apstājās, it kā neklausija. Viņš tikai bija dzirdējis, ka Zirnis esot stingrs un bargs pret malu medniekiem un meža zagļiem; reiz trīs koka zagļus viņš viens pats uzveicis kā niekus. Bet viņa paša slava nebija tīrā; ļaudis melsa: ko viņš nosargājot malu medniekiem, to pats atkal nokopjot. Viņš esot bīstams vīrs, neviens viņu tādā brīdī negribētu pārsteigt. Priekš daudz gadiem viņš vienu vīru mežā pat nošāvis, un ar to bijis darīts. Zirnis pierādijis, ka pārsteidzis to malu medībās, iznākusi apšaudīšanās, bet ej nu sazini, kā tas īsti bija, ļaudis

tikai pagrozija galvu. Un ja atkal viens otrs koks mežā pazuda — jā, kas tad to tik labi varēja zināt, ja ne pats mežsargs. Bet prasi nu viņam.

Koki pašķīrās, un viņu priekšā bija mežsarga mājas, veca ēkas, veca dārza vidū, gluži tāpat kā mežā. Un lūk, tur dārza malā, kur gāja ceļš garām, stāvēja kāds garš kalsens vīrs ar vaiga bārdu, un pagarš, izlocīts pīpes kāts sniedzās pāri zodam, kas bija pavisam kails.

Jocīgs vīrs, nodomāja Juris. Tādu viņš tieši bija iedomājies veco mežsargu, un tas jau viņš arī bija.

„Ā, jaunais puisis klāt," Zirnis noteica un sasveicinādamies uzlika galvā izbalējušo amata cepuri, ko visu laiku bija turējis rokā.

Māte kaut ko iebilda, ka vēl jau zēns esot jauniņš, kas nu šis par puisi. Viņa runāja, kā Juri aizstāvēdama.

„Lai nu lai," vecais Zirnis tikai atmeta ar roku un nemaz neklausījās. Un ejot uz istabu viņš šad tad nobraucija savu bārdu, papriekšu vienā pusē, tad otrā.

Māte nemaz iekšā negāja, viņa tūlīt gribēja steigties atpakaļ, lai līdz tumsai tiktu mājā, un viņa savādu skatu paraudzijās zēnā.

„Vai tu neiesi māti pavadīt? Ak, Juri tevi sauc. Nu paej vien, Juri, kādu gabaliņu mātei līdz."

Un Jurim tūlīt kļuva mīkstāk ap sirdi. Mežmalā viņš mātei teica: „Es palikšu," it kā iepriekš būtu domājis nepalikt. Bet tagad viņš palika.

Mežsargam par Juri bija daudz kas sastāstīts, to jau patēvs pie nolīgšanas bija paveicis, bet Zirnis izlikās, ka viņš neko nezinātu. Viņš pats novēroja. Zēns nemaz neizskatijās tik zemē metams, pēc viņa domām.

„Juri, tavā pārziņā būs govis," — viņš neteica: tev būs jāgana, — „un krustmātei Līzei tu palīdzēsi govis slaukt. Jā, jā, gan tu iemācīsies. Tas ir jauks darbs. Tāpat, kad es nebūšu mājā, zirgs būs tavā ziņā, tu kādreiz varēsi viņu izjāt. Tagad tev darba pietiks, vēlāk, kad tu iedzīvosies, varēsi nākt līdz man mežā, bet pa priekšu es noskatīšos, kāds tu man būsi."

«Krustmāt, tas taču ir savādi, ka baltai cūkai var būt tādi melni sivēni.»

Juris klausījās un nevarēja vien nobrīnīties, neviens ar viņu tā nekad nebija runājis. Vai Zirnis nebija teicis: „Govis būs tavā pārziņā?" Ja gan, un zēns jutās it kā būtu paaugstināts, ka viņa vērtība būtu augusi.

Bet tad viņš tīri negribot atcerējās, patēva vārdus: „. . . pagaidi tik, viņš tevi iztaisīs par cilvēku." Iztaisīt par cilvēku, tas laikam bija kaut kas grūts, laikam apmēram tas pats, kā pārciest kādu slimību vai izjust sāpes, kad, piemēram iesit. Tā Juris to iedomājās, bet viņš vēl nevarēja īsti saprast, kā vecais Zirnis viņu mocīs.

Un tad viņš piepeši iedomājās: "Bet ja nu es

uzvedos, ja esmu labs, ko tad Zirnis mani var pārmācīt, tad taču tā nebūs, kā patēvs sacija?"

Pareizi.

4.

„Krustmāt, tas taču ir savādi, ka baltai cūkai var būt tādi melni sivēni."

„Kuilis bija melns," krustmāte Līze atteica.

„Ak, kuilis," Juris pie sevis noteica, kaut gan viņš īsti nesaprata, ko tas nozīmē. „Bet es visu laiku domāju, ka tie melnie ir no meža cūkas."

Krustmāte smējās. „Ja nu tu gribi," viņa teica, „tad tu vienu meža cūkas sivēnu vari pats izaudzēt, tas tad būs tavs."

Juris brīnijās: „Kā," un viņa acis bija plaši ieplestas," ko tad teiks saimnieks?"

„Ak, mežargs? Nu, viņš jau pats tā vēlēja. Tad nu izskaties, kuru gribi"

Juris izvēlējās viscaur melnu, un viņa acis tā iemirdzējās, ka viņš varēja pats arī sivēnu nosaukt kā viņam patika. Viņš to nosauca par Vaboli.

Tas notika vakar, kad Juris kļuva Vaboles noteicējs, bet šodien, tīri brīnums, mežsargs viņa ziņā nodeva kādu vagas galu, kur nesen bija kāļi iestādīti.

Juris staigāja apkārt un nevarēja vien nobrīnīties, viņš jau te drīz tā kā pa pusei saimnieks būs kļuvis. Tāda noteikšana un pārzināšana. Ja viņš to varētu savām māsiņām pastāstīt un parādīt, viņš tagad nemaz vairs tām neatgādinātu, ka tās ir tikai pusmāsas.

Un govju ganīšana, tas arī bija tik jauks uzdevums: rītos govis aizdzina aplokā un vakaros pārdzina mājā. Tā tas bija divi nedēļas no vietas, katru nedēļu savā aplokā, bet trešā nedēļā viņš govis ganija mežā, un tikmēr aplokos zāle bija ataugusi.

Taisni šī ganīšana mežā bija tas jaukākais. Viņš tad bija gluži brīvs, aizdzina govis tālu, tālu, izganija, kur patika, un govis deva tik daudz piena, ka krustmāte nevarēja vien nopriecāties. „Pienu tu vari dzert, cik vien tev tīk," viņa teica, „un cibiņā tev būs sviests."

Tak ar to sviesta cibiņu kaut kas atgadijās. Patiesi, sviesta cibiņā bija tik daudz, ka Juris to ēda pēc patikas, bet kādā dienā, tas bija dziļi mežā, viņš sēdēja uz celma un Moris gulēja pie sava pavēlnieka kājām. Moris bija īsti paklausīgs un uzticīgs savā vietā, un vai kāds brīnums, ka Juris to gribēja labi atalgot. Viņš ņēma maizi un cibiņu, un gandrīz viss, kas bija cibiņā, pazuda Mora nepiepildamā vēderā. Morim taču bija tāds prieks pēc katra kumosa nolaizīties, un viņa sarkanā mēle bija tik veikla un lokana, ka nozibēja vien.

„Gnīda tāds," aiz muguras atskanēja mežsarga balss, un Juris tūlīt juta, ka kāds viņu paceļ aiz apkakles gaisā un tā sapurina, ka visas mantiņas, kas zēnam bija klēpī, — nazis, cibiņa un maizes doniņa, nokrita pie celma zālē. „Paskat, sunim sviestu dot, ko tad pats ēdīs?"

Tas bija viss. Zirnis viņu tūlīt palaida vaļā un ne vārda vairāk. Viņš palīdzēja zēnam vēl padzīt govis uz mājas pusi, ju tuvojās jau pusdienas laiks, bet pusceļā pats apgriezās un aši iegāja biezoknī.

Krustmātei Līzei par notikumu mežā Juris neminēja ne vārda, bet pēc govju izslaukšanas aizgāja mežmalā un visu pārdomāja.

Jā, mežs, tas tik labi cilvēku uzņēma, jo koki visapkārt klusēja un deva pilnīgu mieru, tā bija atpūta un mierinājums reizē. Bet pusdienas laikā mežs bija vēl rāmāks un pāri galotnēm brīžiem slīdēja tāda kā šalkoņa, kā čaboņa. Bet redzēt neko neredzēja.

Pau — ūšš . . . Kautkur biezoknī gari nošalca un atkal apklusa. Kas tas? Zēns gluži bāls piecēlās kājās, gribēja skriet, bet tad sastinga un, elpu aizturējis, klausijās.

Tikai sienāži sisināja pusdienas tveicē, un mežā kautkas noslēpumaini knikšķēja, it kā sīki zari lūztu zem kāda neredzama gājēja kājām. Vai patiesi pusdienas laikā mežā spokojas, kā viņam bija stāstīts? Un Juris beidzot sadūšojies gāja uz māju, cik ātri vien varēja, bet skriet viņš neskrēja.

(Turpinājums sekos.)

Jaunais Fu (Turpinājums)

ELIZABETE FOREMAN-LEVIS

Pēcpusdiena pagāja ātri. Darbu pieņēma, samaksāja par to krietnu summu, pasniedza glāzi tējas atbraucējiem un pēc tam bija jādodas atpakaļ uz kuģi. Kuģa ļaudis un kareivji bija aizgājuši uz pilsētu. Palicis bija tikai kapteinis. Stundu vēlāk jau viņi visi trīs gulēja cietā miegā.

Nākošā rītā zēnu no miega uzmodināja Tanga dusmīgā balss. Kareivji vēl nebija atgriezušies no sava sirojuma un kapteinim šķita, — ja tagad tūlīt izbrauktu, tad, pateicoties labam vējam, vēl pirms nakts iestāšanās viņi varētu nokļūt jau Hunkingā. Kādu no matrožiem izsūtīja meklēt kareivjus, tak velti. Tangs arī ilgāk negribēja gaidīt un pavēlēja braukt. Neviens nešaubījās, ka kareivji bija aizbēguši, nobijušies iepriekšējā dienā no brīdinošajiem šāvieniem.

Tiklīdz kuģis sāka braukt, jaunais Fu traucās domāt par to, kas gan varētu notikt, ja laupītāji viņus apturētu. Tagad nauda bija, bet ieroču neviena. Bažīgi viņš paskatījās Tangā. Tas bija mierīgāks kā jebkad.

Zēns skatījās Tangā kā brīnumā. Pasmaidīja un pats pie sevis paraustīja plecus. Kāpēc gan viņam še vajadzēja baidīties, ja nebaidījās tas, kam visa atbildība uzlikta.

Pret vakaru kapteinis rādīja uz debesīm, kur pamazām savilkās biezi mākoņi no visām pusēm un apkārtne likās pēkšņi iegrimstam tumsā. Tīkamā un teidzīgā braukšana, priecīgais prāts, kas visu dienu bija valdījis, ātri pamira. Dziļā nopietnībā Tangs ar kapteini pārrunāja stāvokli. Beidzot uz viņu pavēli kuģīti iestūrēja pa labi nelielā līcī.

Tiklīdz viņi še enkuru bija izmetuši, sākās negaiss. Melnas kā nakts bija debesis, bet neviens neuzdrošinājās aizdegt laternu. Tikai četras jūdzes tālāk bija Hunkinga un drošība. Še, šinī vientuļajā vietā gaiss likās tik biezs un grūti nācās elpu atvilkt. Cilvēki nerunāja ne vārda. Aukstumā drebēdami, tie gaidīja, kad vētra pāries, bet lietus negribēja mitēties.

Kuģa ļaudis saspiedās mazajā kajītē, kamēr Tangs ar kapteini un jauno Fu sēdēja no dažādiem brezentiem ātri pagatavotā teltī. Tangam starp ceļiem gulēja biezas, nebalinātas drānas naudas maisiņš, kuru tagad, tumsā zēna acis uzlūkoja ar lielām bažām.

Fu pagriezās un ieņēma citu stāvokli, uzvilkdams sev virsū vēl būru drānas vecās skrandas, kas, lai arī nepilnīgi, tak aizsargāja no lietus un vēja. Pēkšņi mazais kuģītis sāka spēcīgi šūpoties. No kuģa otra gala atskanēja mežonīgs kliedziens. Draudoši soļi drebināja kuģa klāju. Kāda rupja balss pārkliedza visus un prasīja pēc kapteiņa.

Jaunajam Fu bailēs sažņaudzās sirds. Visu miesu pārklāja „zosu āda". Pagāja piecas, desmit sekundes, tad viņam pēkšņi ienāca prātā kāda doma. Viņš tikai nezināja, kur lai paslēpj sudrabu un kur lai paslēpjas arī pats. Bez viņa laupītāji Tangu noturētu par vienkāršu ceļotāju un ne par bagātu tirgotāju, kas ceļo kopā ar savu mācekli. Kluss, čukstošs vārds un Tangs bija ar mieru. To pašu pateica arī kapteinim. Un kad pāris sekundes vēlāk kāda laterna apgaismoja klāju, tās gaismā redzami bija vairs tikai divi vīri — Tangs un kapteinis. Divi laupītāji apsargāja kuģa ļaudis, divi rādīja laternas un piektais, šķietami barvedis, iznāca uz priekšu.

Tangs piecēlās. „Vai es varu tev ko pakalpot?" viņš pieklājīgi jautāja.

„Kas tu tāds esi?"

„Ceļotājs. Hunkingas pilsonis."

„Ko tu še meklē?"

„Glābiņu no ūdens, kas kā piķis un zēvele nāk no debesīm."

„Ļoti skaidri. Bet no kurienes tu brauc?"

„No Hohovas."

„Ko tu tur darīji?"

Pēc ilgāka laika biju godināt savu senču atdusas vietas."

Laupītājs viņu neuzticīgi uzlūkoja. Viņa skats pārslīdēja kapteini un kuģa ļaudis. „Vai tas taisnība?" viņš rēca.

Tanga stingrā skata mudināti, visi piekrītoši pamāja.

„Pārmeklēt visus," sekoja pavēle.

Pie kuģa ļaudīm naudas atrada visai maz. Visvairāk pie Tanga un kapteiņa. Salasīja ap 8 dolāri.

Jaunais Fu, zem lupatām un pakuļu kušķiem pa pusei jau nosmacis, cerēja, ka viss šis notikums drīz beigsies. Bet tad, jaunu izbaiļu pilns, viņš dzirdēja banditu vārdus: „Tas vēl nav viss. Tu izskaties daudz bagātāks, salīdzinot ar šo drusciņu naudas. Ar ko tad tu samaksāsi kuģiniekiem?"

Bez vilcināšanās nāca atbilde: „Ar Hunkingas bankas čeku."

„Šurp to!"

„Tev jau pašam tas ir rokā, lūk tās papīra lapiņas."

Izbrīna pilns bandīts paskatījās uz savām rokām. Tad viņš griezās pie viena no laternas turētājiem: „Vai tas ir bankas čeks?"

Vīrs godīgi atzinās, ka viņš nezinot. Kāds cits tad panācās uz priekšu, paņēma papīra lapiņu un paskaidroja, ka bankā pret to varot dabūt sudrabu.

Barvedis papīra lapu pasniedza atpakaļ Tangam: „Uzraksti tur summu par 300 dolariem." Pats pa to laiku aizgāja pie aizsargklāja, apsēdās un kājas uzlika vecajām lupatām un pakulu vīstokļiem, zem kuriem, pie visas miesas drebēdams, gulēja Fu ar Tanga naudas maisiņu. Sēdēdams bandīts rūpīgi vēroja Tangu, kas patlaban uz čeka atzīmēja naudas summu.

Jaunais Fu cieši pieplaka grīdai. Viņš elpoja īsiem vilcieniem, ikreizes tomēr baidīdamies, ka elpa varētu viņu nodot smagajām kājām, no kuŗām viņu šķīra tikai biezs lupatu vīšķis. Šīs netīrās skrandas mocīja un likās jau, ka nupat, nupat uznāks šķavas. Kājas Fu bija jau pilnīgi sastingušas. Gurnu sarāva krampji un Fu zināja, ka tikai sekundes tās varēja būt, kuŗās viņš šo miera stāvokli varētu izturēt. Tuvojās kaut kas līdzīgs

Baigs nākts brauciens

ģībonim. Arī svešnieka kāju spiediens arvien kļuva smagāks. Fu sakoda lūpas atinīs, lai tikai nepazaudētu apziņu. Līdz šim viņa pūles, paglābt Tanga sudrabu, bija sekmējušās. Tagad viņš vēl ne tik nedrīkstēja atteikties, kur kaparkalējs bija pazaudējis 300 dolarus. Būtu gan bijis prātīgāki, viņiem sudrabu tūliņ atdot. Un pie tam šī nelaimīgā ideja — paslēpties — tā taču bija viņa — Fu — izdoma.

Kad laupītājs beidzot piecēlās, Fu pēkšņi sajuta tik lielas sāpes ķermenī, ka viņam aizrāvās elpa. Viņš dzirdēja vēl kādu sarunu par čeku, tad saklausīja aizejošus soļus un, beidzot, kapteiņa pavēli, pacelt enkuru. Laiva smagi nošūpojās, bet tad arī Fu jau bija iegrimis nesamaņā.

Zēns atmodās tikai tad, kad sajuta sejā iesitamies auksta ūdens šalti. Tangs bija noliecies pār viņu un pētīja, vai zēns nav kur ievainots. Kuģītis steidzīgi slīdēja pa straumi uz leju. Lietus bija pārstājies un mākoņi sadalījušies.

Sāpju pilns jaunais Fu piecēlās sēdus. Viņš jutās stīvs un sadauzīts. Arī garīgi viņš savu acu priekšā saskatīja tikai postu. Ja viņš savu slēpšanās plānu tik pārāk steidzīgi nebūtu izvedis! Pēc visa tā taču Tangs viņu vairs negribēs paturēt. Izsapņots nu bija sapnis par savu darbnīcu! Un māte, nabaga māte. . .

Kaparkalējs pārtrauca zēna mocošo domu gājumu: „Tu patiesi esi drošsirdīgs zēns. Man būs gan taisnība, ka tu nebaidies no paša velna un paliec viņam neredzams. Tu šodien man daudz naudas esi paglābis. To es tik ātri neaizmirsīšu."

Fu savās domās atkārtoja šos vārdus. Tangs nebija dusmīgs? Ko gan tas nozīmēja?

„Bet čeks —" zēns nespēja vairāk pateikt.

„Čeks bija nevērtīgs. Viņš piederēja tādai bankai, kas pirms viena gada izputēja. Un kad es blanku ieraudzīju laupītājam rokās līdz ar manu naudu, man pēkšņi ienāca prātā izmēģināt. Tas bija bīstams triks, bet šie puiši bija diezgan lieli muļķi."

Kāds atrisinājums! Zēna acis iemirdzējās. Tā tad galu galā viņa izdoma nebija slikta. Pie dzidrajām debesīm nebija vairs ne pēdu no negaisa. Hunkingas pelēkie mūri pacēlās turpat netālu priekšā. Vēl stunda, un Fu jau būs pie mātes. Varēs visu notikušo tai pastāstīt.

Tangs, sirsnīgu skatu paskatijies zēnā, piebilda: „Laime šoreiz mūs atkal ir pavadījusi. Šie bandīti nav ilgi savā darbā. Vairāk piedzīvojušus nevarētu tā piekrāpt. Tiem nebija vēl pietiekoši cieta dūre. Vienīgi tu esi visvairāk cietis."

Fu ar roku pārbrauca sāpīgajām ribām. „Ai," viņš smaidīdams piebilda: „Viss viņu spēks bija viņu kājās."

Plūdos

Plūdos.

Jaunais Fu nevarēja vien sagaidīt, kad varēs mazajam Li pastāstīt notikumu ar laupītājiem. Beidzot tas bija notikums, kurā viņam nekas nebija slēpjams! Un pēc dažām dienām tad no Li jau uzzinās visi, arī mazais Dēns. Vēlāk, saprotams, Fu priecājās, ka viņam pašam nebija jāstāsta tik cildināms notikums par sevi. Kad viņš iegāja darbnīcā, tad Tangs tūliņ jautāja: „Nu, ko dara tavi kauli?" un jau nākošajā mirklī pats izstāstīja visu notikušo.

Mazais Li izbijies iesaucās: „Vai es tev jau iepriekš neteicu, ka tu sastapsies ar banditiem?"

„Nav taisnība! Viņi pat šodien to nevar iedomāties, ka es būtu bijis uz kuģa."

Mazais Dēns stāvēja vairāk malā un, ironiskā smīnā savilcis muti, iebilda: „Līdzināties vecu lupatu saišķim, tas jau nu tādam lauku lempim nebūs bijis nemaz tik grūti."

Jaunais Fu dusmās piesarka. Viņš strauji pagriezās pret Dēnu. Bet tajā brīdī atskanēja meistara balss: „Visi pie darba. Nu esam diezgan pļāpājuši."

Vēl vienu mēnesi, — tā mierināja sevi Fu, un tad Dēna mācības laiks būs galā. Viņš cerēja, ka tad Dēns no šejienes aizies. Visi jau zināja, cik ļoti Dēns kaparkalējam bojāja nervus, un tas likās pārāk neiespējami, ka meistars viņu paturētu arī par zelli. Viņa darbā arī nebija nekā sevišķa. Turpretī grāmatvedībā viņš izpildīja visus pienākumus. Dēns prata labi rēķināt un reti kad pārrēķinājās. Viņš bija arī iemācījies visas rakstu zīmes, kas nepieciešamas grāmatvedībā un, lai gan gados vēl bija jauns, prata labi apieties ar pircējiem.

Pēc Dēna izbeigsies Li mācības laiks un tad viņa paša — Fu. Sākumā jau atalgojums neapšaubāmi būs mazs, bet ja vien saprātīgi ierīkojās, tad jau vienmēr divi cilvēki ar to varēja iztikt.

Dēna brīvības diena atnāca un pagāja un līdz ar to arī viņš pats. Vu, Tanga vissīvākais konkurents, pieņēma Dēnu par grāmatvedi. Kad Dēns bija projām, vecais Tsu savām jūtām ļāva vaļu: „Viens nelaimes putns beidzot mūs nu ir atstājis!"

Tangs parastīja plecus: „Tādu nelaimi es nenovēlu pat Vu."

Dēna vietā atnāca jauns māceklis. Vienkāršs, kautrs jauneklis. Atnācēju, kā parasts, pirmajā dienā visi zoboja un kaitināja. Jaunais Fu darīja to pašu, līdz nebija atcerējies savu pirmo dienu starp šiem ļaudīm, kuŗa taču bija tik sāpīga. . . Viņš apklusa un nokaunējās pats par sevi.

Kad pēc pusdienas maltītes visi devās atkal pie darba, Fu pēkšņi piegāja jaunajam mācēklim un teica: „To tu neņem vērā." Un kad svešā zēna apjuku šā seja pievērsās viņam, tas turpināja. „Tā iet visiem jaunajiem mācekļiem. Es vēl tagad nevaru aizmirst savu pirmo maltīti šinī darbnīcā. Tomēr tu esi ļoti labā vietā. Tangs ir labākais meistars visā pilsētā."

Nākošā dienā jaunājam Fu bija atkal jādomā par saviem vakar teiktajiem vārdiem, kad viņš no rīta, ieiedams darbnīcā, saņēma jaunā mācekļa draudzīgu un uzticīgu rokas spiedienu. Un brīdi vēlāk Tangs viņam uzticēja vērtīgas preces nogādāšanu kalnos, pāri upei, pie Hunkingas.

Kad darbs bija nodots, Fu labu laiku sēdēja upes krastā, gaidīdams kādu laivu, lai nokļūtu pilsētas pusē. Pēc ilgas runāšanas un tikai tad, kad viņš jau braukšanas maksu iepriekš bija samaksājis, viņu paņēma līdzi kāds sakņu pārvadātājs. Pūta auksts vējš, un skrejošās mākoņu grēdas liecināja, ka ziema vēl nav beigusies, kaut gan kalendārs jau vēstīja pavasari. Kad laiva iebrauca dziļāk upē, to pēkšņi satvēra kāds varenāks vilnis un jau nākošajā acumirklī daži sakņu grozi apgāzās, ieslīdēja upē, viļņos dējodami laivai apkārt gluži kā delfīni.

„Ķer, ķer!" kliedza laivinieks, vadīdams savu laivu pa viļņiem, kas kļuva arvien spēcīgāki.

Jaunais Fu paklausīja. Viņš darīja, ko spēja, bažīgi pamezdams skatu arī uz debesīm, kuŗas kļuva arvien tumšākas. Viņu pārņēma nepatīkama nojauta, un šķita, ka tagad vajaga būt jau diezgan vēlam. Viņš tur viņā krastā diezgan ilgi bija sēdējis, un kad nu tagad sasniegs šo krastu, tad pilsētas vārti var arī būt jau aizslēgti. Vēl divus kurvjus upē vajadzēja nozvejot un tikai tos notvēris, laivinieks, lādēdamies par savu nelaimi, stūrēja uz krastu.

Tikko laiva bija piestājusi malai, Fu, no tās izlēcis, skriešus devās kalnā. Bet vārti jau bija noslēgti un neviens neatbildēja uz viņa klauvējieniem.

(Turpinājums sekos.)

Vijgriežņu ziedi

ASJA ANERAUDE.

Grāvmalā smaržīgi vijgriežņu ziedi
Rasas un saulītes pilni.
Plūcu tos klēpī un lieku pie sejas,
Priekā mirdz acis un smejas.

Ai, kā es mīlu šos smaržīgos ziedus,
Saulainās dienās kad kūp tie pēc lietus;
Lēni rit rasa no ziediem man rokās,
Un vējā tie viegli nodreb un lokās.

Patīk man ienest tos istabā reizēm,
Nolikt uz galdiem ar zaļstikla vāzēm;
Un kad es elpoju gaistošo smaržu,
Jūtu savu dzīvi tik ziedošu, gaišu.

Arturs

AUSMA ROGA

Patiesās dzīves skatījums

Tā nebija laimīga diena, kad Arturs atgriezās mājās no Cēsīm, kur viņš bija aizbraucis kopā ar vecāko brāli Pēteri, lai iekļūtu, tāpat kā tas pirms diviem gadiem, Bērzaines ģimnazijā. Bet tas nu nebija izdevies, jo vasara, kad Arturam šis tas bija jāatkārto no grāmatu gudrībām, pagāja viegli, tikai retu reizi pavirši pašķirstot latviešu gramatiku un rēķinus.

Jā, pirms četriem gadiem tā bija nelaimīga, kauna un bēdu pilna diena. Tik grūti bija toreiz nogriezties no lielā ceļa un nākt pa sava tēva ganu ceļu. Ko lai saka vecākiem, bet visvairāk — kā lai izturas pret kaimiņiem, kuriem tak viņš pats tik lepni bija teicis, ka mājās nepaliks, pasaulē daudz labāka darba diezgan. Un nu bija jābrauc atpakaļ.

Sirdi žņaudza asarains rūgtums. Būtu to zinājis, būtu braucis uz citu skolu. Rudens laikā par daudz stingri še prasīja rēķinus. Jā, un prasīja pat tādus, kuŗus viņš pamatskolā nemaz nebija mācījies. . . Vai tā var! — īgnas, nosodītājas domas pārņēma sirdi un ar varu lauzās asaras. Zēnam likās, ka viņam nodarīta liela pārestība. Tā bija netaisnība, un viņš pats savā nelaimē, likās, nemaz nebija vainojams.

Mājās, tēva un mātes mierināts, Arturs iekšējo mieru tomēr neatguva. Kauns un dusmas — tie kā negantu kāju asie nagi sāpīgi skrāpēja domas un sajūtas. Un arī mājās viss izlikās tukšs. Nebija vairs brāļa, un Arturam pašam bija tā, itkā viņš še būtu atbraucis tikai ciemos. Nekur vietas, kur atmesties. Pat galds, kas istabā skaitījās viņiem kopā ar brāli, šķita tik nemīlīgs, ka negribējās pie tā piesēsties.

Ārā, mežmalā, aizvēja un saules pilna šķita tikai pļava, kuŗu sedza vēl pēdējais vārais zaļums. Tur bija tik labi apsēsties un negribā nīkt. Un Arturs sēdēja. Sarāvies, savilcis muskuļus, it kā gaidīdams, ka kāds to ik mirkli varētu pārsteigt ar asas pātagas cirtienu. Bet neviens nesita, tikai negriba kustēties un domāt pievēra acis līdz snaudam.

Skaļš suņa rējiens lika atrauties acu plakstiem, un zēns, kas zvilnēja uz rokas, pēkšņi pietrūkās sēdus un raudzījās uz māju pusi. Jā, tur patlaban iegāja kāds. Arturs pazina. Tas bija pārraugs, viņam — Arturam — labs draugs. Tas bija jauneklis, kam neapnika staigāt no mājas uz māju un dedzīgi stāstīt, rēķināt, ieteikt un padomus dot, kā pavairot labu ganāmpulku, kā to kopt. Un Arturs atcerējās, ka pārraugs pagājušā gadā tēvam bija teicis: „Ja jums, Krastiņtēv, nav labu govju, tad pie tā nav vainīgs neviens cits, kā jūs pats. Ja jums reizēm pietrūkst naudiņas, ko maksāt kalpiem un ko dot tiem pašiem diviem zeperiem, kas grib skolā iet, tad tur nav ko gauzties par jūsu tīrumiem un pļavām, bet gaužaties vairāk pats par sevi, tad redzēsiet, ka vainu atradīsiet. Re, pļava lejā labu labā, bet četri kūlas pauguri, pašā meža ielokā purvājs. Vai tāda pļava jāatstāj. Ja neziniet cita, vediet katru rudeni uz pļavu tikai divus vezumus kūtsmēslu, smalki noārdiet, būs citādi. Purvājam izrociet grāvi, uzvediet pa vezumam mēslu, tad redzēsiet — pietiks barības vēl divām govīm klāt," tā bija teicis toreiz pārraugs. Tēvs bija gan runājis pretī, bet vēlāk apklusis un tad pāris dienas staigājis tāds kā nokaunējies. Viņu manīja paklusām atnākot uz pļavu. Un rudenī, lūk, šo pašu kalniņu nolika ar plānu kārtiņu kūtsmēslu, un šovasar zāle bija cita. Arī tagad atāls tur bija mīkstāks un gaŗāks. Jā, ziedēja tajā pat dažas vāras sviestenes un dedestiņas tinās kopā ar āboliņa ziedu galvām.

Arturs labu brīdi mēmi, bez domu raudzījās četrstūrainā atāla gabalā, kas izcēlās pa visu pļavu ar gaŗo, biezi noaugušo zāli. Bet tad viņš strauji sāka domāt: cik maz vajadzēja, lai šis kūlainais kalns pārvērstos par krietnu pļavu. Tikai drusku rūpības un gribas. Cik . . . cik maz vajadzēja, lai viņš,

Arturs, būtu iekļuvis skolā. Tikai drusku vairāk zināšanu. Tas pats vien jau bija jāpatur prātā, kas pamatskolā bija mācīts. Bet viņš nezināja. Pats vainīgs, — varēja mācīties, nemācījās. Un tagad — kauns citiem rādīties. Kāds kauns? Par to, par ko pelnīts.

Kaut kas atbrīvoja Artura sastingušos muskuļus. Galva izcēlās brīvāk. Viņš domāja, strauji, aizrautīgi, kā katrs zēns, kas pārvarējis kādu grūtību.

Mājās viņš piegāja pie galda un savā piezīmju burtnīcā ierakstīja it kā nenozīmīgi un nevienam neizprotami divus vārdus: „Pats vainīgs."

*

Nu ir pagājuši četri gadi. Tie aizsteigušies ātri, tāpat kā steigušās domas un darbi, ko Arturs darījis. Pa šiem gadiem citāda kļuvusi Krastiņu sēta. Tā krāsota, gaiši dzeltenīga, koši sarkanu jumtu lāsmo cauri kļavu lapu zaļumam. Dārzā aiz veco ābeļu platajiem stumbriem taisnas rindas ieņēmušas divpadsmit jaunas ābelītes, sešpadsmit ķirši un desmit gleznas plūmes. Tas viss ik gadus pa druskai. . . Un dzeltenīgi apsūbējušie bišu stropi kļuvuši balti ar zilganiem jumtiņiem.

Bet vislielākais lepnums, kas Arturu pašu iepriecina, ir Rankas mājturības skolā noskatīta vistu mājiņa. Tā nav liela, bet toties vienkārša, pieejama, ērta un praktiska. Šīs vistu mājas galā, gluži tāpat kā Rankā, Arturs licis izbūvēt sev istabu ar lielu, gaišu logu un ērtu priekšnamiņu. Ik vaļas brīdi te viņam ir miers, atpūta un labi draugi — grāmatas. Un no šīm grāmatām Arturs nu vēl labāk mācījies saprast, ko nozīmē: „Pats vainīgs".

*

Jaunie draugi — mazpulku dalībnieki, — Arturam tagad ir tikko divdesmitais gads un viņš dzīvo Vidzemē, apvidū, kuru varētu šķērsot taisnā līnijā no Smiltenes uz Ranku. Viņš nav iedomīgs puisis, tikai, šķiet, par vienu gan viņš klusībā ir priecīgs un laimīgs, ka agri mācījies saprast un atzīt, ko dzīvē nozīmē paša griba un ko nozīmē vārdiņi: „Pats esi vainīgs."

Mazpulku dalibnieku pārstāvju brauciens uz Zviedriju

F. DUKSIS

„Ceļošana iepriecina vēl vairāk, ja tā kļūst goda pilns uzdevums, reprezentēt savu gaišo un mīļo dzimteni, kā tas ir šoreiz" — raksta viena no 10 Latvijas mazpulku dalībnieku ekskursijas dalībniecēm savā dienas grāmatā par šīs vasaras braucienu uz Zviedriju. Latvijas mazpulku dalībnieki dodas pāri robežai pirmo reizi, pie tam uz zemi, kuru visi atzīst par augsti kultūrālu un kurā mazpulku kustība sākusies jau 1925. g. Ierodoties vienu dienu iepriekš Rīgā, mums bija dibinātas bažas par to, kā mums izdosies Zviedrijā nodziedāt mūsu tautas dziesmas un nodejot mūsu dejas un citādi godam pārstāvēt visu Latvijas mazpulku saimi. Šīs kopējās bažas un pienākuma apziņa piespieda aizmirst to, ka mēs visi redzamies tikai pirmo reizi un padarija mūs par draugiem gandrīz vai no pirmās dienas. Ceļojums pa jūru nebija patīkams, — bija vētra. Totiesu patīkams bija pēdējo 4 stundu brauciens cauri šēru mierīgajiem ūdeņiem. Jauns pārsteigums te bija sastapšanās ar varenajiem zviedru kara flotes kreiseriem, kas atgriezās no karaļa 80. g. dzimšanas dienas svinībām. Zviedrijā pirmās 2 dienas mūsu laipnie sagaidītāji autobraucienos iepazīstināja mūs ar Stokholmu un tās apkārtni un Ostergotlandes apgabalu, uz kurieni mēs bijām aicināti. Apskatijām lauksaimniecības skolas ar plašām saimniecībām un iepazināmies ar vispārējo lauksaimnieku dzīvi šai apgabalā. Visur bija vērojama

Latvijas mazpulku ekskursijas dalībnieki kuģī Rīgas ostā ceļā uz Stokholmu

augsta lauksaimniecības kultūra, — mājās liela turība un pat pārpilnība. Mācijāmies redzēt, ko visu gan var padarīt ar mašīnām un elektrisko dzinējspēku! Bijām liecinieki tam, kā svaigi nopļauta āboliņa vezuma saturu ar ceļamās ierīces palīdzību uzvelk kādas saimniecības ēkas 4. stāvā, tad to iemet kaltē un pēc 36 st. žāvēšanas ar siltas gaisa plūsmas palīdzību iznāk smaržīga, svaigi zaļas krāsas, augstvērtīga rupjā barība. Rudenī uzvilkto labību laiž tūlīt kuļammašīnā, kas iebūvēta starp 4. un 3. stāvu, salmus ar salmu pūtēju izpūš laukā kaudzēs, bet graudus pēc šķirošanas vai nu uz vietas samaļ un novada apakšējā stāvā — noliktavā — klētī, vai arī pa citu lūku novada uz pašu apakšējo stāvu — lopu kūtī patēriņam. Arī lopu kūtī bez apgaismošanas un vēdināšanas ierīcēm vērojam elektrības lietošanu: „mēslu renes" še ierīkotas kustīgas. Vajadzīgā reizē piespiež podziņu, un renes, uz mēslu krātuvi virzoties, pašas notīrās. Viss tas ierīkots tāpēc, lai atvieglotu un ietaupītu dārgo cilvēka darba spēku, kura trūkums Zviedrijā jūtams vairāk nekā pie mums. Zviedrijā sievietēm lauku un kūts darbi nav jādara, toties par mājām viņas rūpējas tā, ka prieks noraudzīties. Uzturēties virtuvē ir taisni patīkami. Nekad un nevienā vietā mums negadijās redzēt nevietā kādu spaini vai citu darba rīku. Ja tie darbā pašreiz nav vajadzīgi, tad tiem ir sava vieta īpaši iekārtotos skapīšos zem virtuves galda vai citā piemērotā vietā. Katrā virtuvē ir izlietne un pie tās īpašs divdaļīgs trauks no nerūsējoša spoža metalla trauku mazgāšanai. Lielāko tiesu gadijumos iekārtots mājas ūdensvads ar aukstu un karstu ūdeni. Dzīvojamās telpas, vai nu tās ir lauksaimnieka 5—6 ist. dzīvoklī vai laukstrādnieka 1—2 ist. dzīvoklī, pauž par ilgstošiem miera laikiem, ko zviedru tauta piedzīvojusi, par augsto mājas kultūru, labi izkopto gaumi, un par apbrīnojamo turību. Katrā istabā grīdsegas (nevis šauri skrejceliņi!), audumi gar sienām, sudrabs un porcelāns, glītas mēbeles un pāri visam spodrība un tīrība. Zviedri, kaut turīgi ļaudis, nekādā ziņā negrib samierināties ar pirktiem audumiem, bet arī mūsu dienās ar interesi nododas aušanai mājās.

Otrās dienas vakarā mēs pirmo reizi sastapāmies ar zviedru mazpulkiem. Ar patiesi manamu uztraukumu tuvojāmies izrīkojuma vietai — ozolu birzītei ar labi iekārtotu dejas grīdu vidū. Bet tūlīt arī mūsu gara stāvoklis strauji uzlabojās. Mums, kas esam lielas, disciplinētās organizacijas locekļi, kas valkājam formu un esam mācijušies izkopt savu stāju, grūti bija saprast, ka tie pusaudži un jaunieši, kas gan glīti ģērbušies, bet bez noteiktas kārtības un gluži „brīvā stājā" lēni pulcējās uz saviem svētkiem, ir mums radniecīgas organizācijas locekļi! Tūlīt redzējām to lielo starpību, kāda pastāv starp mūsu un Zviedrijas mazpulku organizaciju. Jaunie zviedru draugi mūs uzņēma ar lielu ziņkāri un ļoti sirsnīgi. Skaidri varējām nomanīt, ka mūs apskauž mūsu formas tērpa un disciplinētās uzvešanās dēļ. Vadītāji mums vēlāk pastāstija, ka viņu dalībnieki atklāti izteikuši vēlēšanos, lai arī zviedru mazpulkiem ieved formu un ierindas mācību. Viss tas padarija mūs daudz drošākus un pašapzinīgākus. Pēc sirsnīgiem apsveikuma vārdiem un īsa referata par Latviju, ko noslēdza zviedru 4-kārtējs „Hurrā" sauciens, mēs nodziedājām dažas mūsu tautas dziesmas un nodejojām dažas dejas, starp tām arī pāris zviedru dejas. Muzika mums bija pašiem sava — mutes ermoņikas pārmaiņus ar trompeti. Mūsu da-

lībnieces bija tērpušās tautas tērpos. Viss tas zviedriem ļoti patika un turpmākajā svētku daļā — kopējās rotaļās un dejās, kā arī kafejas dzeršanā, bez kā Zviedrijā nav iedomājams neviens sarīkojums, jutāmies visi sirsnīgi draugi. Nākošajā — īstajā svētku dienā, kas sākās pēcpusdienā ar dievkalpojumu vietējā Naruelozas lauku baznīcā, gan svētku dalībnieku — mazpulku jaunatnes, gan viesu — bija krietni daudz. Pēc atklāšanas runas un kāda profesora referata sākās priekšnesumi: neliels koris noskandināja jaukas dziesmas, tad mazpulku jaunatnes vingrotāju grupa demonstrēja dažādus vingrojumus un pēc tam skatītāju priekšā stājāmies mēs. Pēc mūsu priekšnesumiem bija daudz aplausu. Pēc tam sākās brīvdabas teātra izrāde. Bez īpašiem starpbrīžiem katrs bija atradis sev laiku pieiet pie nekur neiztrūkstošās kafejas bufetes, vai pie augļiem un saldumiem. Pēc teātra izrādes ap pl. 10 vakarā visi izklīda katrs uz savu pusi. Par deju neviens pat nedomāja, jo katrs zināja, ka rīt ir darbdiena. Arī mums vajadzēja izklīst katram uz savu pusi, lai tuvāki iepazītos ar zviedru dzīvi viņas ikdienā. Iepriekš norunātie saimnieki paņēma katrs savu līdzbraucēju savā automašīnā vai zirgā, un drīzi vien svētku laukums palika tukšs.

Pēc nedēļas satikāmies visi Stokholmā. Bija daudz ko stāstīt un pārrunāt. Stokholmas apskatei veltījām svētdien' un pirmdienu. Visiem bija liels prieks Stokholmā sastapties ar mūsu līdumnieci Leont. Sprūdi, kas Stokholmas tuvumā šovasar atrodas praksē. Abas dienas viņa pavadija kopā ar mums un otrdienas rītā, atstājot Stokholmu, viņa palika starp pavadītājiem un lūdza mūs aizvest dzimtenei daudz sirsnīgu sveicienu.

Spriežot par dzīvi Latvijā un Zviedrijā, zīmīga ir atziņa, ko man izteica kāds bagāts, intelligents lauksaimnieks, kas pagājušā gadā bija iepazinies ar Latvijas dzīvi. „Mēs Zviedrijā esam daudz ko sasnieguši, kas Latvijā vēl ir jāsasniedz," viņš teica, „bet pati darba

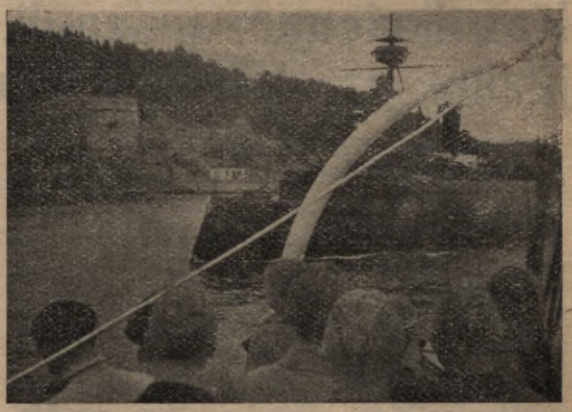

Ceļotāju sastapšanās ar Zviedrijas kara floti šērās. Aizmugurē Vaksholmas cietoksnis

vērtība un nozīmība Jums Latvijā ir daudz lielāka tāpēc, ka Jūs ceļat un veidat savu dzīvi visā viņas būtībā un niepieciešamībā, bet mūsu darbs iziet uz lielāku, pārsmalcinātāku ērtību radīšanu. Tāpēc arī cilvēka dzīvei pie Jums ir daudz lielāka vērtība un nozīme, par ko Jūs varat būt un arī esat daudz laimīgāki nekā mēs, zviedri!"

Lai cik skaists mums katram bija ceļojums uz Zviedriju, vislaimīgāki savā dzīvē mēs tomēr esam šeit, jo te mūs gaida mūsu dzimtenes veidošanas un celšanas darbs!

Latvijas mazpulku dalībnieki, sekojot zviedru parašai, svētku starpbrīdī dzer kafiju

Kas ikvienam mazpulku dalībniekam jāzina par bērnu trieku

1) Tā ir lipīga slimība ar 5—12 dienu ilgu ieperināšanās (inkubacijas) periodu.

2) Slimības izsaucēja sīkbūtne vēl nav atrasta.

3) Sīkbūtnes perinas lielāko tiesu rīkles un deguna gļotādā un nereti arī gremojamo organu gļotādā.

4) Slimnieks vai sīkbūtņu nesējs tās izkaisa ar klepu, šķavām, stipru runāšanu vai arī ar izkārnijumiem un mīzaliem.

5) Sīkbūtnes nokļūst tiešā ceļā no slima cilvēka veselam vai netiešā ceļā ar dažādiem priekšmetiem, kas pienesti no slima cilvēka.

6) Sīkbūtņu ieperināšanos veicina organisma novājināšanās no saaukstēšanās vai garīgas un miesīgas pārpūlēšanās.

7) Saslimušais nošķirams (izolējams) no veseliem vismaz 2 nedēļas.

Kas ikvienam mazpulku dalībniekam jadara, lai izsargātos no saslimšanas ar bērnu trieku:

1) jāievēro vislielākā tīrība kā pie miesas, tā arī pie ēšanas;

a) jo bieži jāmazgā rokas, sevišķi pirms ēšanas un pēc atejas lietošanas;

b) nagiem arvien jābūt tīriem;

c) ēdieniem arvien jābūt svaigiem un tīrībā uzturētiem, kāpēc arī augļi pirms ēšanas jānomazgā tīrā, labāk novārītā ūdenī;

d) jo bieži jāskalo mute ar kādu dezinficētāju šķidrumu, piem., ūdensraža pārskābes vai rivanola atšķaidijumu (1 ēdamo karoti uz glāzi novārīta ūdens) un kārtīgi jākopj zobi.

2) jāizsargājas no saaukstēšanās un pārpūlēšanās un tāpēc peldēšanās izbeidzama un visādi treniņi pārtraucami;

3) jāatturas no ceļošanas, viesošanās un visādām sanāksmēm;

4) jāatturas nevajadzīgi stipri runāt un klepojot vai šķaudot jāattālinas no citām personām;

5) jāatturas no liekas roku spiešanas un skūpstīšanās un katrā ziņā jāpārtrauc roku skūpstīšana;

6) dabiskas vajadzības jāizdara tikai atejas vietā; tās jāuztur kārtībā un tīrībā, un reizi nedēļā jāapber mēslu tvertne ar svaigi dzēstiem kaļķiem;

7) ja ir paaugstināta temperatūra, jāpaliek atsevišķā istabā, jāliekas gultā un jānoskaidro pie ārsta slimības cēlonis.

Neapstāsimies pusceļā

(Kā es ieguvu diženā pakāpi)

E. MĀLENDERS, 212. Alūksnes mazp. diženais

Ja šie vārdi man vienmēr nestāvētu prātā, tad es būtu daudz darbu pametis nepabeigtu, daudz domu neizdomātu un nepiepildītu. Bet tā tas nav — jo kur es eju, līdzi man kā uzticīgi pavadoņi nāk šie vārdi, nāk un atgādina, ka tomēr viss, ko tu dari, ir jāveic līdz galam, jo tad tikai varēs just un redzēt īstos darba augļus — panākumus.

Un ja šie vārdi jums, jaunie draugi, izliekas mazliet nesaprotami, mazliet savādi, tad es jums pastāstīšu, cik grūti man nācās tikt par mazpulku diženo. Varbūt tad jūs skaidrāk tos izpratīsiet, varbūt arī tad jums tie iepatiksies un liks darīt visu līdz galam, liks uzkāpt kalnā un tikai tad uz īsu mirkli apstāties un pamest skatu atpakaļ uz padarīto darbu.

Jau pagājuši vairāk kā trīs gadi, kad es domās un darbos vēlējos kļūt par diženo. Bet ne viss tas, ko vēlies sasniegt, sasniedzams nedaudz mirkļos. Un lai

arī kā es toreiz centos, lai arī kā gribēju, man nebija lemts piepildīt sev doto solījumu, nebija lemts sasniegt kāroto mērķi un parādīt savas spējas. Tomēr par pūlēm mazs gandarījums man tika — naudas balva par centību. Un jūs domājat, ka es biju priecīgs? Nē. . . Savādi jau nu gan tas izklausās, bet tā tas bija. Rūgtums bija sirdī, rūgtums visapkārt. Tā es šķīros no Gulbenes novada mazpulku nometnes Alūksnē trīs gadus atpakaļ. Neviens manām skumjām nevarēja līdzēt nedz arī kādreiz līdzēs, jo pats esi savas laimes un nelaimes kalējs, savas dzīves veidotājs. Kādu pats veidosi, tāda tā būs, tikai citi to var reizēm ietekmēt un sagraut. . . Man radās atkal jauni plāni, un pāri visām skumjām veidojās jaunas domas un darbi, kas bija jāpiepilda. Rūgtums izgaisa. Tā taču tikai pirmā neveiksme, pirmais trieciens manos nodomos, par kuriem nav jāskumst. Vai tas mani aizkavēs? Nekad. . . Un atkal es pārsviedu izkapti pār plecu un gāju — jā, gāju tēvam līdz uz briestošajām druvām un laukiem, lai strādātu un krātu spēkus jaunai cīņai un, varbūt, daudzām neveiksmēm.

Un ja es cietu neveiksmi pirmo reiz, tad tā man bija jāpiedzīvo arī otro reizi Gulbenē. Vai tas bija vairs saprotams? Nē, to es nesapratu un nesaprotu vēl arī tagad. Ja man kāds jautāja par to, tad es nespēju viņam atbildēt. Un ko lai es atbildētu? Viss taču bija veicies sekmīgi. Bet, lūk, tomēr es nebiju diženā nosaukuma cienīgs, tikai naudas balvu saņēmu. Pārbraucis tēva sētā, es nezināju, kur iet, nezināju, ko darīt, varbūt nespēju. Tik satriekts es biju. Pat gribējās atstāt mazpulku rindas, gribējās visam atmest ar roku un just tikai zemes smaržu ap sevi un klusās sāpes par neveiksmi. Nepanesamas likās man mazpulku organizācijas idejas un mērķi, netaisni vadītāji. Ilgi mani mocija domas par šīm lietām, ilgi es vēl jutu sāpes sirdī. Trešo reizi kandidēt uz diženā nosaukuma iegūšanu? Nē, to es nevarēju ne domās domāt. Pēkšņi tad mani pārņēma kauns, kauns par to, ka neesmu sasniedzis to, ko citi spēj ar pirmo reizi. Un kas man tad beidzot atlika? Nekas cits, kā tikai izstāties no mazpulka un ar riebumu atcerēties, ka esmu bijis tik nesekmīgs.

Bet tad pēkšņi es sapratu, sapratu to, ka nav apkaunojoši padarīt darbu līdz galam, sasniegt mērķi, bet gan apkaunojoši ir pamest darbu pusceļā, apstāties lejā kalna priekšā un noraudzīties, kā citi tanī uzkāpj ar pirmo reizi, bet pašam pēc pāris neveiksmēm tam atmest ar roku. Un, lūk, tieši tā es nevarēju ne domās iedomāties, ka citi spēj, un es nē.

Es atkal jutu, ka manī atgriežas vecie spēki. Darbs vairs nebija grūts, bet gan apgarots ar prieku un gribu. Apstāties pusceļā. Nē, to es, lūk, galu galā nespēju.

Atminos vecu sakāmvārdu: „Sūram darbam saldi augļi". Šie vārdi man vienmēr ataust atmiņā, kad esmu veicis kādu grūtu darbu, bet laikam gan visgaišāk viņu nozīmi izjutu šinī vasarā Madonā, kad saņēmu diženā nozīmi. Varu teikt, ka nav bijis gaišākas dienas manā mūžā par to, ka nav bijis dižāka mirkļa par to, kad es ar prieku sirdī saņēmu grūti gūto nozīmi. Apsveicot mazpulku pārzinis agr. Ķirsis saspieda manu roku, un vārdus, kurus viņš man veltīja, es nekad neaizmirsīšu: „Cenšaties arī uz priekšu tāpat, tad nekad nepaliksiet pusceļā. Nesiet šos vārdus līdz uz Alūksni un sakiet alūksniešiem, ka ar pirmo reizi nekas vēl nav panākams nedz arī iegūstams, bet gan tas jāpanāk ar otro un pat trešo reizi, jo tie tikai būs vīri, kas auguši nelokamā raksturā ar lielu apņemšanos uzvarēt." Un ja man lika šos vārdus ņemt līdzi uz Alūksni, tad jāsaka, — vēl vairāk, es tos ieslēdzu savā sirdī un atnesu uz dzimto sētu un tie man vienmēr cels trauksmi sirdī uz skaistiem un dižiem darbiem, tie man liks just, ka nav nekā skaistāka nedz cēlāka par grūtā cīņā gūto.

Un beidzot man atliek tikai teikt jums, jaunie draugi, ka darbs un cenšanās ir visur un vienmēr pirmā vietā un ja pirmo reizi neveicas, tad nevajag noskumt ne arī nodurt galvu un neskatīties vairs uz augsto kalnu. Nē, jums tieši tanī ir jāuzkāpj, kaut vismaz vairākas reizes jāmēģina tanī uzkāpt, un es varu teikt,

ka tas jums noteikti arī izdosies. Nekad pēc pirmās neveiksmes nepalieciet ceļa malā, nedz atļaujat, ka citi jūs nobīda. Tikai ne to! Pasmaidiet un sakiet citiem: „Jā, man šoreiz neveicās, tas nekas, gan es to panākšu nākošā reizē un tad mani sasniegumi būs daudz pilnīgāki," un līdz ar šiem vārdiem, līdz ar šo apņemšanos ņemiet atkal rokā savu smago dzīves veseri un kaliet vēl dižākus darbus nekā šajos vārdos izteikts, veidojiet vēl lielāku nākotni par saviem lielajiem nodomiem.

Un ja es jums, draugi, tik vaļsirdīgi visu izstāstu, kā man ir gājis, kā man ir veicies, tad nedomājat, ka es to visu daru aiz patmīlības. Mans nodoms un lielākā vēlēšanās ir, lai jūs nekad nekā nepametiet iedarīta ne arī pēc pirmās neveiksmes atmetiet visam ar roku. Ja tomēr jums kādreiz ir grūti, varbūt drūmi ap sirdi, varbūt nevariet uzsākt pamesto darbu un piepildīt savu nodomu, tad mēģiniet atcerēties šī rakstiņa virsrakstu.

Beidzot, mana vislielākā vēlēšanās ir, lai arī jūs, mani draugi, pavada šie vārdi, kuri man ir tik bezgala tuvi un kuri nav man ļāvuši ne uz brīdi apstāties. Un varbūt tad arī jūs sapratīsat, cik liela nozīme ir tam, ja ikkatru mūsu darbu pavada šie vārdi: „N e a p s t ā s i m i e s p u s c e ļ ā!"

Vairāk vērības mazpulku amatiem un pakāpēm

AD. EGLĪTIS

Viens no mazpulku audzināšanas augstākiem mērķiem ir izaudzināt mazpulku dalībniekus par apzinīgiem sabiedriskiem darbiniekiem un u z t i c a m i e m L a t v i j a s p i l s o ņ i e m. Mazpulku sabiedriskās audzināšanas uzdevums ir netikai papildināt audzināšanu un mācīšanu ģimenē un skolā, bet it sevišķi atrast un sagatavot dzīvei sabiedriskā darba veikšanai un vadīšanai derīgus, valstij uzticamus cilvēkus. Mazpulku organizācijas jaunatnē mums jāatrod un jāizveido ne tikai labi darba darītāji un sekotāji, bet arī labi, spējīgi citu aicinātāji, ierosinātāji un uz priekšu vedēji. Šo mērķu sasniegšanai mazpulku iekārtā paredzēti vairāki sabiedriskie amati un pakāpes. Šie amati, sākot ar mazpulka saimes vecāko, valdes locekli, mazpulku priekšnieku un pakāpēm — mazpulka diženais un līdumnieks, ir taisni tie, kuŗos mazpulka dalībnieks — nākamais sabiedriskais darbinieks — mācās un iegūst zināšanas tanīs darbos un kārtībā, kas noteic lielo sabiedrisko dzīvi. Uzticība mazos amatos un laba šo amatu izpildīšana ir drošākā ķīla par dalībnieka krietnumu lielos pienākumos. Un dzīve rāda, ka no labas un kārtīgas mazpulku amatu pildīšanas un iekārtas respektēšanas daudz mācās un saņem ierosinājumus netikai paši amatu pildītāji, bet arī ikviens, kas šo darbu redz, vēro un cer nākotnē pildīt. Te mācās kā pats amata vīrs, tā arī katrs dalībnieks.

Taču līdz šim vēl atsevišķos mazpulku novados un rajonos nav piegriezta pietiekoša vērība mazpulku sabiedrisko amatu pildīšanai, cieņai un respektēšanai, tiklab no pašu amata vīru puses, kā arī no mazpulku dalībniekiem un vadītājiem. Tiklīdz mazpulku vadītāji atcerēsies, ka mazpulku organizācijā sabiedriskā audzināšana nebūt nav mazāk svarīga par praktisko darba nozari un mazpulku amati un pakāpes ir labākais palīgs sabiedriskās audzināšanas kārtības noteikšanai, radīsies arī te vajadzīgā mazpulku amatu cieņa, respektēšana un amatu daudzināšana tur, kur tas sabiedrībā un sadzīvē pienākas. Vairākās mazpulku diženo pārbaudēs, sacensībās un sarīkojumos nācies piedzīvot gadījumus, ka zēns ar mazpulka priekšnieka ārējām atšķirām stādās priekšā kā mazpulka dalībnieks. Kad viņam at-

gādina atcerēties savu mazpulka sabiedrisko amatu un lietot to mazpulka dalībnieka vārda vietā, zēns paliek izbrīnā pārsteigts un apjucis, jo šķiet, ka ne mazpulkā nedz citur viņa amats tikpat kā nemaz nav ticis ievērots. Bet mazpulka amata pildītājam pašam, kā arī mazpulka dalībniekiem ir ļoti svarīgi sajust, ka sabiedriskais mazpulka amats ir nozīmīgs, tas sevī ietver tiesības, godu, bet arī uzliek pienākumus. Labi, apzinīgi un aktīvi mazpulku saimju vecākie, valdes locekļi un priekšnieki ir vērtīgi palīgi mazpulku vadītājiem, bet šiem amatu izpildītājiem ir jādod darbs, ir jāuzdod uzdevumi, jāuztic pienākumi un citiem ir jāredz, ka, lūk, tāds dalībnieks tādu pienākumu v a r un d r ī k s t pildīt. Tāpat audzināšana prasa, lai labi audzinātais savu labo skolu apliecina ar mācēšanu paklausīt, jo tad viņš vēlāk pratīs arī citiem pavēlēt, citus vadīt. Un paklausīt ir jāprot ikvienam mazpulka amata personas lietišķam rīkojumam. Vairākos novados pagājušā ziemā notikušās mazpulku amata personu sanāksmes-apspriedes ir ļoti pacēlušas rosību pašu mazpulku iekšējā dzīvē, nodibinot labu iekšējo kārtību. Līdzīgas apspriedes un apmācības noturamas arī turpmāk, bet jau tagad katrā mazpulkā ir vairāk vērības jāpiegriež mazpulku amatiem un pakāpēm. Un tiklab mazpulka iekšējā dzīvē, kā arī uz ārieni ir jāparādās, ir jādzird daudzināti mazpulku amati, mazpulku pakāpes. Tas pacels ne tikai amata personu pašapziņu un pienākuma sajūtu, bet radīs arī cieņu pret sabiedrisku darbu vispār. Visiem mums jāraugās, lai mazpulku amatu personas savus apzīmējumus arī vienmēr un visur piemērotu un lietotu „dalībnieka" vārda vietā. Tāpat izcila vērība piegriežama arī mazpulku pakāpēm: diženiem, līdumniekiem. Arī to apzīmējumi ir lietojami sadzīvē, uzrunās un priekšā stādot. Uzrunas vai priekšā stādīšanās gadījumā mazpulka priekšniekam, valdes loceklim vai saimes vecākajam ir jālieto priekšnieka, valdes locekļa vai saimes vecākā amata apzīmējums, piem. „300. Glūdas mazpulka priekšnieks, diženais Jānis Kalniņš ieradies", „1000. Rīgas Kalpaka mazpulka sekretāres Lidijas Lapiņas neierašanās aizbildināta," „101. Rendas mazpulka saimes vecākais Žanis Lejiņš ieradies". Arī savstarpējā mazpulka sadzīvē, amata personas uzrunājot, jāpiemin amata apzīmējums, piem.: „Mazpulka priekšniek, Kalniņ, lūdzu vārdu!", „Mazpulka sekretāre, diženā, Lapiņa, lūdzu nolasīt protokolu!", „Mazpulka saimes vecākais, Lejiņ, lūdzu nozīmēt mani saimes norīkojumā!" u. t. t. Pavairojot cieņu pret mazpulku sabiedriskiem amatiem, raugoties, lai šie amati tiktu labi un kārtīgi pildīti, uz priekšu pavirzīsies arī visa pārējā mazpulku sabiedriskā audzināšana.

Vēl var novērot un ievākt kultūraugu slimību paraugus

Cand. rer. nat. A. ĶIRULIS

Steidzot rudens darbus laukos un dārzos, tāpat ejot skolas gaitās, neaizmirstiet pamazām papildināt zināšanas arī kultūraugu slimību pazīšanā. Ja vasarā esat vākuši slimību paraugus sacensībai, tagad ar labpatiku variet raudzīties uz padarīto darbu. Varbūt vienu otru svarīgāku slimību paraugu nav izdevies ievākt. Tas tomēr lai neatbaida no turpmākā darba. Dažus trūkumus variet aizpildīt vēl tagad, un palikušos robus nolīdzinās rūpīgs kollekcijas apstrādājums. Svarīgi ir ne tikai ievāktie paraugi, bet arī laba griba un apzinīgs darbs, un pār visām lietām tas, ka, paraugus vācot, esiet iemācījušies saskatīt un pazīt ražu samazinātājas un bojātājas slimības, esiet mācījušies redzēt to, kas līdz šim palicis neievērots. Šīs zināšanas varēsiet izlietot nākotnē, jūsu pat-

stāvīgajā ražu celšanas un aizsargāšanas darbā.

Katru darbu vislabāk var raksturot tā darītājs. Visai vērtīgs šajā ziņā ir Alūksnes mazpulka dalībnieka E. Mālendera raksts iepriekšējā „Mazpulka" burtnīcā. Ja ar tādu izpratni pieejiet augu slimību vākšanas sacensībai, tad būsiet uz pareizā ceļa un panākumu netrūks. Rakstā atrodami arī norādījumi par paraugu sakārtošanu.

Vēl tagad, rudenī, ir iespējams iepazīties ar svarīgām kultūraugu slimībām. No tām slimībām vien, kuras var ievākt septembrī, iespējams sastādīt nelielu, bet glītu un pamācīgu kollekciju.

Uz ābeļu lapām ikkatrā dārzā atrodami tumšie, samtainie ābeļu kraupja plankumi, tāpat arī brūnie vai pelēkie ābeļu lapu plankumi. Ābeļu kraupis bojā arī ābolus. Ļoti interesanti kollekcijai sagatavot arī šādu ābolu bojājumu. Tad kraupjainam ābolam ar asu nazi jānogriež cik iespējams plānas mizas šķēlītes līdz ar kraupja plankumiem un jāizžāvē avīžu papīros. Brūnos, pelēkiem sporu spilventiņiem pārklātos parastās augļu puves pārņemtos ābolus vajaga novietot sausā vietā. Tur tie sažūstot gan mazliet sarausies, bet tomēr, novietoti atsevišķā kastiņā, būs ļoti noderīgi pievienošanai pārējiem paraugiem. Katrā ziņā jāizzāģē arī zaru gabaliņi ar augļu koku stumbru un zaru vēža rētām. Arī šo paraugu vislabāk ievietot kastiņā. — Uz bumbieres lapām saskatāmi melnie, samtainie bumbieru kraupja plankumi.

Uz jāņogulāju un upenāju lapām viegli saskatīt ogulāju lapu sīkos plankumus. Ievāciet vienu paraugu no jāņogulājiem, vienu no upenājiem. Upenāju lapu apakšpusēs bez tam vēl var atrast ļoti kaitīgās upenāju stabiņu rūsas sarkanbrūnos stabiņus. Jau agrāk norādīju, ka nevienā kollekcijā nedrīkst trūkt ērkšķogulāju Amerikas miltrasas. Sevišķi raksturīgi sakropļotie, brūno voiloku pārklātie jaunie dzinumi, kas stiprāk slimojošo šķirņu krūmiem sastopami lielā vairumā. Ja dārzā arī avenāji un zemenāji, tad it viegli ievākt avenāju lapu plankumus, zemenāju lapu baltos plankumus un citas slimības.

Tikko minēju kaitīgākās, pašreiz atropamās augļu koku un ogulāju slimības. Rūpīgi apskatot, atrodamas arī vēl citas. Jāievāc, protams, visu atrasto saslimušo augu paraugi. Tālāk jāapskata vēl nenovākto dārzaugu lapas un stublāji. Arī še sastopamas vairākas visai raksturīgas slimības.

Der rūpīgi apskatīt novācamos vai jau novāktos kartupeļu bumbuļus. Visbiežāk uz tiem atrodams kartupeļu parastais kraupis — kreveļaini mizas plankumi. Kartupeļu bumbuļu mizas slimību paraugus var sagatavot tāpat, kā to norādīju, runājot par ābolu kraupi.

Dažus slimus ābolus, bumbierus, arī bojātus kartupeļu bumbuļus u. c. lielākus sulīgus paraugus ieteicams uzglabāt nežāvētus vēsā vietā. Tie visai noderīgi augu slimību demonstrēšanai ražojumu apskatēs. Vairākkārt dzirdēts ierosinājums dot norādījumus arī par to, kā stikla traukos konservēt bojātos sulīgos augļus dabiskā stāvoklī. Par to rakstīšu nākošā reizē, kad sīkāk atzīmēšu veidus, kā sakārtojami ievāktie paraugi, gan ražojumu apskatēm un sacensībai, gan demonstrāciju kollekcijām skolās. Šādi konservēti paraugi grūti pārsūtami, tāpēc sacensībai nederēs, toties demonstrēšanai uz vietas tie neatvietojami.

Ēdienu gatavošanas sacensībās Kacenu nometnē

Cigoriņu sakņu kaltēšana

H. KALMIŅŠ

Kafeju gatavojot, nama mātes ļoti raugas uz to, lai visi cigoriņu sakņu gabaliņi — cigoriņu graudi būtu vienmērīgi apgrauzdēti. Vienmērīgu apgrauzdējumu var iegūt tikai tad, ja cigoriņu graudi visi vienāda lieluma. To panāk, cigoriņu saknes sagriežot vienādos gabaliņos. Kaltējot tie saraujas, top mazāki. Tomēr ir starpība kafejas garžā, kura gatavota no lielāka vai mazāka izmēra cigoriņu graudiem. Garšīgāko kafeju iegūst no cigoriņiem, kuru izkaltētie graudi ir apmēram 2 cm gari vai arī nedaudz lielāki. Labi izkaltēti cigoriņu graudi sakņu griezienu vietās ir gaišā, dzeltenīgi baltā krāsā.

Šogad ļoti daudz mazpulku dalībnieku audzē cigoriņus un izkaltētās saknes nodos mūsu armijai. Ja nu no cigoriņu gabaliņu lieluma atkarīga kafejas garža, tad ikviena cigoriņa audzētāja uzdevums ir sagādāt garšīgāko kafeju mūsu karavīriem. Tāpēc būsim ļoti rūpīgi un sagatavosim mūsu pašu audzētos cigoriņus par augstvērtīgāko produktu, no kā var iegūt garšīgāko kafeju. Bet it sevišķi jau tādēļ mums jācenšas ražot augstvērtīgāku produktu, ka šogad armija ar mazpulku cigoriņu audzētājiem rēķinas ne tik vien kā ar audzētājiem, bet gan kā ar noteiktiem ražotājiem, kas var dot zinamu daudzumu laba, noteikumiem atbilstoša produkta.

Pievienotajos attēlos redzami tikai daži kaltētu cigoriņu paraugi, kādus pagājušā gadā mazpulki bija nodevuši armijai. Šogad armijas vajadzībām iepirks tikai noteikumiem atbilstošus cigoriņus. Minētie noteikumi izsludināti š. g. Mazpulka 6. Nr. paziņojumos. Noteikumiem neatbilstošus cigoriņus — nevienāda lieluma, pārāk smalki vai arī par rupji sagrieztus Intendantūras galvenā pārtikas noliktavā nemaz nepieņems, bet tos nosūtīs atpakaļ audzētājiem. Tāpat nepieņems tādus sūtijumus, kuros būs piejaukti apgrauzdēti vai pat pārogļojušies cigoriņu graudi, kā arī tos, kuros būs klāt mazvērtīgās, tievās sakņu daļas.

Pats svarīgākais cigoriņu sagatavošanas noteikumu pildīšanā ir cigoriņu sakņu sagriešana tāda lieluma gabaliņos, lai izkaltēti tie būtu apm. 2 cm lieli, ja mērītu no vienas šķautnes līdz pretējai, vienalga, kādā virzienā. Vēlamo cigori-

Nevienādi, smalkie graudi par daudz apgrauzdēti, — nederīgi nodošanai

Pārāk lieli, klāt cigoriņu sakņu «astītes» — nederīgi

Vienādi, bet var sīkiem sagriezti — nederīgi

ņu graudu lielumu kaltētā veidā var atrast, dažas saknes sagriežot un izkaltējot. Tas jāizdara iepriekš, iekams ķeras pie visu cigoriņu sagriešanas.

Cigoriņu saknes pēc nomazgāšanas jāapstrādā, vispirms nogriežot „pieres" un tievās sakņu daļas — „astītes" tajā vietā, kur cigoriņu saknes vēl būtu apm. 1 cm caurmērā. „Astītes" kaltējot stipri saraujas un vispār dod stipri čauganus graudus. Tās var atsevišķi kaltēt, sīkāk sagrieztas, un arī atsevišķā saiņojumā nosūtīt, tikai nebērt kopā ar resnāku cigoriņu sakņu graudiem. Vislabāko cigoriņu iegūšanai izlietojama tikai saknes vidējā, resnākā daļa. Tievākas saknes, kas sasniedz tikai 2 cm caurmērā, var sagriezt arī apaļas, bet resnās saknes reizi jāpāršķeļ. Visresnākās saknes būs tomēr jādala uz 4, pat 6 daļām un tad tikai jāsadala gabaliņos. Tomēr, saknes gareniski sadalot, jāsargās no pārmērībām, lai neiznāktu pārāk šauri un gari cigoriņu graudi. Cigoriņu kaltēšanas izmēģinājumi tomēr būs īstie ceļa rādītāji.

Izkaltētās saknes jānovieto tīros maisos un līdz nosūtīšanai jāuzglabā sausās telpās. Mitrus, atlaidušos cigoriņus nosūtīt nedrīkst. Tie ceļā var sapelēt un tad sūtījumu nepieņems. Šogad izkaltētie cigoriņi nebūs ilgi mājās jāglabā. Tos varēs nosūtīt sākot ar š. g. 15. oktobri, kad būs arī jau zināma valdības noteiktā cigoriņu iepirkšanas cena.

Piemērota lieluma izkaltēti cigoriņu sakņu gabaliņi gaišā, iedzelteni baltā krāsā (griezuma vietās)

Nododot cigoriņus armijai,
sagatavojiet tos pēc noteikumiem!

Meža rožu augļu ievākšana ārstniecībai

J. KIRŠTEINE, L. U. lauksaimniecības fakultātes instruktore

Meža rozes (Rosa conina L.) pie mums aug gan savvaļā, krūmājos, gravās un citur, gan arī kā krāšņuma augs māju apkārtnē. To ir vairākas pasugas. Meža rozes zied visu vasaru, līdz vēlam rudenim. Rudenī starp lapām un retiem ziediem parādās zaļi, vēlāk zaļi-sārti un beidzot gluži sarkani, iegareni vai apaļi, no augšas uz leju it kā saspiesti augļi. Dažām meža rožu pasugām augļi ir mazi, vidējas ērkšķogas lielumā, bet citām ir labi prāvi, kā meža ābolīši. Meža rožu augļus lieto ārstniecībā. Tam nolūkam meža rožu augļus ievāc, kad tie pilnīgi nogatavojušies, kļuvuši sarkani. Tā ka meža rozes zied visu vasaru, augļi rudeni nenogatavojas visi uz reizi, bet pakāpeniski. Tāpat arī tie pakāpeniski jānovāc. Līdz ko daļa augļu nogatavojušies, tie tūliņ jānovāc, jo pārgatavojušies augļi top mīksti un tad tos grūti sagatavot žāvēšanai. Meža rožu augļus ārstniecībā lieto bez sēklām. Sēklas no augļiem jāizņem pirms augļu žāvēšanas, tāpēc ka pēc izžāvēšanas tas daudz grūtāk izdarāms. Sēklu izņemšanai no augļiem gan vajaga daudz laika un pacietības, tomēr šis darbs neatmaksāsies sliktāk par citu ārstniecības augu ievākšanu. Katrs auglis jāpārgriež ar nazi uz pusēm, un no katras pusītes ar naža galu jāizņem sēklas. Ja augļi ir vēl cieti, nav pārgatavojušies, darbs ātri sokas, bet ja mīksti — pārgatavojušies, iet pavisam gausi, jo, augļus pārgriežot, mīkstie rokās sašķīst un pirksti aplīp ar šķidro, sarkano masu. Tāpēc augļi jācenšas ievākt laikus, kamēr tie vēl nav pārgatavojušies, lai var izņemt no tiem sēklas un izžāvēt. No sēklām atbrīvotās augļu pusītes var izžāvēt kaltē vai arī uz kāda silta mūrīša. Dabiskā siltumā tos izžāvēt nav iespējams, tāpēc ka tad, kad meža rožu augļi nogatavojas un tiek ievākti, ir jau rudens ar aukstām un lietainām dienām, kad brīvā gaisā nekas vairs lāga nežūst. Meža rožu augļi, ja tie nav pārgatavojušies, ir sausi, miltaini un viegli žāvējami. Arī daudz telpu žāvēšanai tiem nevajaga. Izžāvētie meža rožu augļi jāuzglabā sausā vietā. Mitrumā turēti, tie drīz atlaižas un var sākt bojāties (pūt, pelēt). Meža rožu augļus ārstniecības vajadzībām pieprasa lielos daudzumos, kādēļ ļoti ieteicams tos ievākt, kur tie būtu dabūjami. Arī meža rožu sēklas nevajaga aizmest projām, bet savākt un piedāvāt sēklu tirgotavām vai dārzkopjiem. Pēdējie no šīm sēklām audzē rožu meženus, uz kuriem potē skaistās kultūras rozes. Sēklas līdz sēšanai vai pārdošanai tāpat nežāvētas uzglabājamas aukstā un mitrā vietā, jo, tādi uzglabātas, tās labāki dīgst.

Dzegužpuķu gumu ievākšana

R. JĀKOBSONS

Dzegužpuķes pieder pie plašās Orchidaceae dzimtas. Vairums šīs dzimtas pārstāvju atrodami siltās zemēs — mūža mežos.

Dzegužpuķes sastopamas mitrās mežu pļavās, krūmājos. Tās ir zāļaugi ar pazemes gumiem, līdz 50 cm augsti. Lapas lancetiskas. Ziedi sakopoti ķekaru vārpā, purpursarkani. Atsevišķie ziedi nekārtni, sastāv no 6 spilgtas krāsas apziedņa lapām, no tām viena lūpveidīga un ir bieži ar piesi. Putekļlapu 1—2. Sēklotne apakšēja, parasti sagriezusies. Sēklu ļoti daudz un sīkas. Ziedēšanas laikā ir divi gumi, kas saauguši ar nedaudz saknēm.

Dažādo dzegužpuķu gumi var būt olveidīgi, gludi vai rokveidīgi.

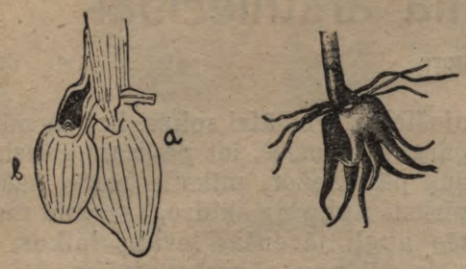

Pa kreisi. Gumi no īstiem augiem a) mātes gums, (vecais, nav ievācams); b) meitas gums (jāievāc). Pa labi. Gumi no neīstiem augiem.

Orchis militaris

Ārstniecības nolūkiem jāievāc apaļie gumi. Te atzīmēšu šo augu aprakstus.

Orchis mascula L. Stublājs 30—50 cm augsts. Lapas samērā platas, pie pamata šaurākas, parasti pārklātas ar purpursarkaniem plankumiem. Augšējās lapas (1—3) aptver stublāju. Ziedi sakopoti ziedu vārpā, tā samērā irda, bet ziedu daudz. Ziedi purpursarkani, reti kad balti. Piesis horizontāli uz augšu. Lūpa ar tumši purpursarkaniem plankumiem, vienmēr gaišāka par citām apziedņu lapām. Zied maijā un jūnijā. Sakņu gumi gandrīz apaļi. Diezgan reti sastopami pļavās, mežos.

Orchis Morio L. Stublājs 8—30 cm augsts. Apakšējās lapas atliekušās no stublāja. Virsējās (3—5) aptver stublāju. Vārpa samērā irda, tanī 6—8, diezgan lieli, purpursarkani ziedi ar zaļām dzīslām. Lūpa pie pamata balta, ar purpursarkaniem plankumiem. Augšlūpa trīslēveraina, vidējā daļa drusku izrobota. Piesis horizontāli vai uz augšu, apmēram tikpat garš kā sēklotne. Zied maijā un jūnijā. Gumi ir apaļi. Sastopams reti sausās pļavās.

Orchis Militaris L. Lapas stublāja (2—4) apakšējā daļā platas. Augšējās lapas (1—2) aptver stublāju. Vārpa cieša, ar daudz ziediem. Apakšlūpa dziļi šķelta 3 daļās, vidējā daļa galotnē platāka vai šķelta 2 daļās.

Pieziedlapiņas plēkšņveidīgas, 3—4 reizes īsākas par sēklotni; lūpas vidējā daļa galotnē piepeši ļoti plata. Lūpas pamats bālgans, ar purpursarkaniem punktiem. Zieda cepure olveidīgi lancetiska, smaila, no ārpuses gaiši sarkana, iekšpusē tumšāki svītrota.

Piesis apm. pustik garš kā sēklotne. Augs 30—60 cm augsts. Gumi olveidīgi. Zied maijā un jūnijā.

Diezgan reti sastopams mitrās pļavās un starp krūmiem.

Platanthera bifolia. Naktsvijole. Apakšējās lapas (2—3) ovālas, pārējās lancetiskas. Ziedi balti vai iedzelteni balti, smaržīgi — sevišķi naktīs. Ziedi sakopoti vārpā, tā irdena.

Piesis pusotras līdz divas reizes garāks par sēklotni, pavedienveidīgs, vienāda resnuma. Pieziedlapiņas pa lielākai daļai īsākas par ziediem. Zied jūnijā un jūlijā. Augs 25—40 cm augsts. Gumi eliptiski vai ovāli.

Bieži sastopama pļavās, mežmalās, krūmājos.

Še vēl varētu minēt reti sastopamās dzegužpuķes ar ieapaļiem gumiem: Orchis fusca, Orchis ustulata.

Nakts vijole
Platanthera bifolia

Ziedēšanas laikā dzegužpuķēm ir divi gumi: vecais — „mātes gums" ir tumšā krāsā, savītis, mīksts, sūkļveidīgas uzbūves, augšgalā beidzas ar ziedu stublāju, kuram nokalstot tas arī izbeidz savu attīstību.

Otrs, jaunais — „meitas gums": ciets, iedzeltenā krāsā, kura galā izveidojas pumpurs; jaunais gums pārziemo un nākošā gadā no tā izaug ziedu stublājs. Šis gums tad paliek par mātes gumu un rada atkal vienu jaunu „meitas" gumu.

Ārstniecības nolūkiem ievācami tikai jaunie, apaļie vai olveidīgie dzegužpuķu gumi — Tubera Salep. Gumi ievācami rudenī, kad tie pilnīgi nobrieduši. Vislielākās grūtības rada augu pazīšana, jo pareizi augu var noteikt vislabāki pēc ziediem, bet rudenī ziedi nokaltuši; turpretim ziedēšanas laikā jaunie gumi vēl mazi, nenobrieduši. Tāpēc arī dažās grāmatās norādīts, ka dzegužpuķu gumi ievācami augu ziedēšanas laikā.

Tiklīdz jaunos gumus izrok no zemes, tos atbrīvo no smalkām saknēm, nomazgā un iegremdē uz dažām minūtēm vārošā ūdenī (lai nonāvētu dīgli). Tad notīra ārējo „mizu" un gumus žāvē saulē vai mākslīgā siltumā. Gumus var žāvēt, saveļot uz auklām.

Žāvējot rudeņos un parastā gaisa temperātūrā — gumi ātri pelē.

Izžuvušie gumi ir raga cietumā, olas vai bumbierveidīgi, 2—4 cm gari un 0,5—2 cm caurmērā. Vidējais svars — 3 g, bez smaržas, garša gļotaina, jo gumi satur gļotvielas un cieti.

Gumus uzglabā sausā vietā. Cena Ls 10—11 kg.

Tā ka dzegužpuķes pieder pie samērā retiem un krāšņiem mūsu zemes augiem, ieteicams tās bez vajadzības neiznīcināt.

Augu nepazinēji bieži izrok dzegužpuķes ar rokveidīgiem gumiem, bet šos gumus nepērk. Pie šīs grupas pieder: Orchis maculata, Orchis latifolia, Gymnodemia conospea.

Būtu ieteicams izdarīt dzegužpuķu kultūras mēģinājumus. Audzēt no gumiem, kā redzams, nav izdevīgi, bet ieteicams audzēt no sēklām. Gumu iegūšanai visnoderīgākā būtu kult. Orchis fusca.

Cik literaturā norādīts, tad dzegužpuķu sēklas dīgstot tikai sevišķas sēnītes klātbūtnē; šī sēnīte atrodama uz dzegužpuķu gumiem.

Tāpēc pirms sēšanas sēklas būtu apstrādājamas ar gumu masu.

Tuvākā laikā jāievāc:

	Ls kg
Zemes rieksti	1,80
Biškrēsliņu ziedi (bez čemuru kātiem)	1,00— 1,20
Milteņu lapas (saudzēt augu — neizraut saknes)	0,80— 0,90
Puplakšķu lapas	0,70— 0,90
Staipekļu sporas — pie sporu ievākšanas jānogriež tikai vārpiņa, nebojājot augu .	7,50— 8,00
Līčstobru saknes	1,80— 2,00
Noraga sakne (aug sausās norās, grāvmalēs)	2,00— 2,50
Kalmju zemes stumbri, nemizoti (15—20 cm. gari, pāršķelti reiz gareniski)	0,40— 0,50
Melnie rudzu graudi	11,00—12,00
Saldūdens sūkļi (upēs, ezeros) .	5,00— 5,50
Pūšļfuki (izskaloti no jūras) . .	1,00— 1,20

Iznīcināsim lapsenes

J. POGULIS

Ļaunumi, kādus lapsenes nodara dabā un mūsu lauku sētās, ir daudzkārt lielāki par lapseņu labajiem darbiem. Lapsenes ir rijīgas un uzbāzīgas. Viņas noķer vienu otru mušu, kādu citu sīkāku kukaini, tāpat viņas diezgan daudz aplasa dažādus sīkākus kāpurus. Savus laupījumus lapsenes izlieto cirmeņu barošanai un gardākos kumosus nesmādē arī pašas. Pavasarī lapsenes veicina augļu dārzos ziedu apputekšņošanu, bet šeit viņu loma ir niecīga, jo pavasarī lapseņu ir stipri maz. Pārziemo tikai apaugļotās lapseņu mātītes, kuras pavasarī katra

dibina jaunu ligzdu — lapseņu saimi. Ar katru nosistu lapseni pavasarī mēs iznīcinām veselu lapseņu saimi.

Lapsenes sagādā lielus zaudējumus mūsu dārzkopībai un dravniecībai. Ar lielu meistarību lapsenes uzbrūk saldo ķiršu ogām, un gadās, kad lapseņu daudz, kā tas, piem., ir šogad, viņas iznīcina lielu daļu ražas. Ar lielu veiklību lapsene apēd saldā ķirša ogu, atstājot tikai kauliņu. Tāpat lapsenes posta mūsu garžīgo bumbieru un arī ābolu ražu. Lapsenes iegraužas sulīgajā bumbierī, un tā nemanot, ēdot bumbieri, lapsene var iedzelt mēlē. Lapsenes dzēliens ir sāpīgs un rada ilgstošus, sāpīgus uztūkumus. Tāpēc, cīnoties ar lapsenēm, jābūt uzmanīgam, labi „jāapbruņojas", lai lapsenes nevar iedzelt. Rudenī lapsenes neatlaidīgi ielaužas bišu stropos un izlaupa medu, tāpat tās pastāvīgas viešņas virtuvē, kur mājas māte gatavo ievārījumus. Tās atgrauž ar celofanu aizsietās ievārījuma burkas un mielojas ar augļu pārstrādājumiem. Ievērojot lielo lapseņu kaitīgumu un viņu pārmērīgo skaitu, vēlams tās apkarot. Darīsim to jau šoruden! Lapsenes un arī lielie sirseņi viegli nositami ar ādas pletni. Lapsenes viegli ķeramas pudelēs, kurās ieliets nedaudz ūdens, kas saldināts ar cukuru un kam smaržai pielikts klāt kāds ievārījums. Var lietot arī medu, bet tad jāuzrauga, vai pudelēm nepielido bites. Tāpat ļoti labi lapsenes lien pudelēs, kurās ieliets pašbrūvēts alus, sevišķi alus mieles, ar labiem panākumiem var lietot cukurūdeni, kam piepilināts nedaudz vīnetiķa. Lapsenes salien pudelēs un ūdenī noslīkst. Līdz arī ābolu sula, tāpat bumbieru sula, vai vienkārši sagriezti saldi bumbieru gabaliņi, kas iemesti platāka kakla pudelē ar ūdeni. Pudeles izliek vietās, kur lapsenes mīl lidot. Tāpat jāuzmeklē lapseņu perēkļi, kas ir zemē vai atklātās vietās, zem ēku jumtiem, pažobelēs, kokos un citur. Jāizstrādā zināms uzbrukuma plāns un lapseņu mitekļi vakaros jāiznīcina. Kur var, tur lieto uguni vai verdošu ūdeni. Citur jāmēģina lapseņu pūslis veikli ieraut kādā maisā, kuru iegrūž karstā ūdenī. Pašiem jābūt labi sagatavotiem, lai lapsenes nevarētu iedzelt. Darbu dara veikli un ar drosmi. Ar bailēm neko nevar panākt!

Jaunie vaislas gaiļi

JĀNIS LEIŠE, LLK putnkopības instruktors

LLK šogad piešķīrusi pabalstus vaislas gailīšu iegādāšanai apm. 4500 mazpulku dalībniekiem. Daudzi mazpulki saviem dalībniekiem gailīšus jau iegādājuši. Pārējie steidz tos iegādāt.

Jaunie gailīši ir tikai dažus mēnešus veci. To cena ir lētāka. Pircējiem un pārdevējiem darījumi izdevīgāki un parocīgāki. Tomēr jaunie gailīši vēl nav pieauguši, nav spēkā, sparā un izturībā nobrieduši. Viņi vērīgāk uzmanami un rūpīgāk kopjami. Bieži novērots, ka jauno gaiļu kopšanai netiek piegriezta vajadzīgā vērība un rūpība, kauču gailīši ir labi un ļoti vērtīgi. Pat ļoti labi, no pirmklasīgas audzētavas iegādāti gailīši vēlāk var izrādīties neapmierinoši, ja, nokļūstot sliktos apstākļos un nevērīgi kopti, tiek jaunībā samaitāti.

Vieglo, t. i. dējēju sugu gaiļi uzskatāmi par pieaugušiem 5—6 mēnešu vecumā, bet vidējo un smago vistu gaiļi 7—8 mēnešu vecumā. Tomēr vaislai tie pilnīgi der ne agrāk kā pēc 1 gada. Šinī starplaikā gaiļi izveidojas un nobriest.

Sliktos apstākļos gailīši panīkst un neizveidojas par vērtīgiem vaislas īpatņiem. Turpretim labi izveidojies un nobriedis gailis savu vaislas pilnvērtību var uzturēt 4—5 gadus. Tas ir svarīgs apstāklis.

Ja gaiļus iegādājas no saimniecībām, kuras ir iespējams personīgi apmeklēt, tad ieteicams apskatīties un apjautāties

par pērkamo gailīšu audzēšanas un ēdināšanas apstākļiem. Ievāktās ziņas ļoti noderēs jauno gailīšu novietošanai un pieradināšanai jaunos dzīves apstākļos.

Ja izrādītos, ka jaunajā saimniecībā gailīšam ir jādod citāda barība un jāievēro citāda ēdināšanas kārtība, tad jāiekārtojas tā, lai šīs pārmaiņas būtu cik iespējams pakāpeniskas, bet ne straujas un pēkšņas. Nepierastu barību jaunie gailīši dažreiz ne labprāt ieknābā pietiekošos apmēros un badojas, kādēļ cieš viņu attīstība.

Pārvadājot iepirktos gailīšus, jāuzmanās, lai tie pārvešanas laikam būtu paēdināti un padzirdīti. Pārvadājamo kastu vai grozu dibeniem (grīdai) jābūt ar gludu virsmu un apklātiem ar pabiezu kārtu sausu salmu pakaišiem. Gaiļus nedrīkst vest sasaistītus nedz arī saspiest pārāk šaurās un viņu augumiem nepiemērotās kastēs. Slikta un nevērīga iesaiņojuma dēļ gaiļi pārvadāšanas laikā var dabūt belzienus un ievainojumus atsevišķiem locekļiem un miesas daļām. Jāuzmanās, lai arī iesaiņojumā gaiļiem būtu iespējamas brīvas miesas locekļu kustības un tie justos omulīgi. Iesaiņojums jāiekārto skatoties pēc gada laikiem un tā, lai ziemā gaiļi neapsaldētos, bet vasarā lai nenosmaktu.

No lielāka attāluma pārvestos gaiļus būtu ieteicams kādas dienas (vispareizāk 3 nedēļas) turēt atsevišķā telpā un novērot, vai tie ceļā nav saslimuši ar kādu lipīgu slimību. Šinī pārbaudes laikā gaiļus var pieradināt arī pie barības pārmaiņām, pasniedzot barību mazākās devās un biežāk; tāpat dzeramo ūdeni. Sevišķi tas sakāms par pirmo un otro pārbaudes dienu, jo garākā ceļā izsalkušos un izslāpušos gailīšus nepieciešams sevišķi uzmanīt, bet par visām lietām — tūlīt nepārbarot.

Uzmanaities, lai saaukstēšanās vai trūcīgas ēdināšanas dēļ gailīši nenovājinās. Nespēcīgi gaiļi slikti apaugļo vistas un tās dēj arī neapaugļotas olas vai arī ar vārgiem un nespēcīgiem dīgļiem. Šī kļūda var ļoti ietekmēt arī turpmākās vistu paaudzes. Vaislas gaiļi kārtīgi jāēdina un labi jākopj, lai tie būtu spēcīgi un veselīgi.

Ir novērots, ka dažs gailis gan sauc vistas pie barības, bet pats neēd. Tādu gaili vajaga paēdināt atsevišķi, lai viņš nepaliktu vājš, pie kam barība nedrīkst būt vienpusīga un bez pārmaiņām. Vienpusīga barība, šauras, saspiestas, netīras un neiekārtotas telpas veicina dažādu slimību un netikumu izplatīšanos mājputnu saimē. Pie netikumiem pieskaitama spalvu plūkšana un olu ēšana. Šie netikumi ir pirmā pazīme, kas liecina, ka putnu īpašniekam vēl jāmācās kļūt par putnkopi. Pareizi iekārtotās un vadītās saimniecībās šos netikumus nesastop.

Spalvu mešana dažreiz izpaužas kā viegla slimība, kas vērojama vēlā un aukstā rudens laikā. Putni tad bieži vien nepilnīgi apspalvoti un stāv itkā sabozušies. Tad putni labi un spēcīgi jāēdina. Spalvu maiņas laikā sevišķi jāuzmana jaunie gaiļi, lai tie nesaaukstētos, lai tie dabūtu labi paēst un lai citi vecāki un lielāki putni tos nenomāktu.

Spalvu mešanas laikā gailim (arī vistām) rītos vislabāki dot siltu mīkstbarību, sastāvošu no miežu un auzu miltiem, eļļas raušiem un kviešu klijām, kas samitrināti siltā vājpienā.

Atgadās, ka gaiļi slimo ar kāju vājumu. Ja nu tas gadās vienā laikā ar spalvu maiņu, tad bieži vien gailis krīt vai arī tiktāl novārgst, ka zaudē vaislas gaiļa vērtību. Kāju vājums visbiežāk parādās tumšās, mitrās kūtīs pie trūcīgas un vienpusīgas gaiļu ēdināšanas.

Ziemai iestājoties, jāpiegriež lielāka

Tās ir manas vistas . . .

vērība putnu kūts tīrībai, jo putniem tagad jādzīvo kūtīs. Ja ievēro vēl to, ka putni, pa lielākai daļai, vēl dzīvo lopu kūtīs, kuŗas ir tumšas un drēgnas un putniem ir maz telpu kustībām, tad pa ziemu tie kļūst diezgan vārīgi un uzņēmīgi pret slimībām, kā arī apkrīt ar parazītiem.

Ja vēl nav paspēts ierīkot speciālu vistu kūti, tad kādu stūri vistu prasībām var piemērot arī lopu kūtī. Tam jābūt gaišam, sausam, siltam un tīram. Šie ir četri stūrakmeņi šā jautājuma pareizai atrisināšanai. Ja nu vēl putni tiks ēdināti pēc normām, tad droši var teikt, ka gaiļi ar kāju vājumu neslimos.

Rūpējaties par to, lai Jūsu gailīšus nemocītu parazīti, kas, nosūcot asinis, mazina gaiļu spēku un veselību. Šinī nolūkā ieteicams pavasaros un rudeņos izbalsināt putnu kūti ar svaigi plaucētiem kaļķiem. Tas nav liels grūtums un dārgi neizmaksā. Putnu kūts siltākā un gaišākā vietā vienmēr ir jātur sausu pelnu vanna, t. i. lēzena koka kaste, kuŗā putniem izpērties un atsvabināties no utīm. Ļoti noderīgi gailīšus periodiski apkaisīt ar kukaiņu pulveri. Vislētākais kukaiņu pulveris ir sausi koka pelni, kas atradīsies katrā mājā un pietiekošos daudzumos. Neaizmirstiet, ka arī vistām var būt utis. Utis visvairāk apdraud vājākos un treknākos putnus. Gaiļi, tāpat arī zosu tēviņi dažkārt ir neauglīgi tāpēc, ka viņiem ir dažādi zarnu parazīti. Tie jānodzen. Recepti un pamācību dod rajonu veterinārārsti.

Mājputnu saimnieciskais mūžs ir īss, viņi dzīvo nemākslotu un dabisku dzīvi un labi, pareizi kopjot un ēdinot gandrīz neslimo. Slimību gadījumos vislabākās zāles ir uzmeklēt slimību cēloņus un tos novērst. Putnus ārstēt neatmaksājas.

Labam dējējsugu vaislas gailim parastā norma ir 10 vaislas vistas. Vispārnoderīgo un smago gaļas vistu sugas gailim 7—8 vistas. Jo lielāks būs vistu skaits, jo lielāks būs arī neapaugļoto olu skaits. Izņēmumi var būt tikai ar dažiem atsevišķiem gaiļiem. Ne vienmēr var vainot gaili, jo ir jāzina, ka rekordnieces aizvien dēj lielāku neapaugļotu olu skaitu. Tā ir putnu dabiskā īpašība. Daži putnkopji laiž gaiļus pie vistām visu laiku, daži tikai mēnesi pirms perējamo olu ievākšanas. Būtu labi un teicami, ja gaiļus, sevišķi jaunos, varētu turēt atsevišķi un laist pie vistām tikai janvāŗa beigās resp. apmēram 2 mēneši pirms perējamo olu ievākšanas sākuma. Tad gaiļi būtu spēcīgāki un reizē ar to varētu sagaidīt vairāk apaugļotu olu ar spēcīgiem dīgļiem. Tādā gadījumā gaiļiem vajadzīga atsevišķa telpa vai arī tie jātur pie sienas pakārtos speciālos krātiņos — būrīšos un pie vistām jālaiž pārmaiņus. Šādai gaiļu turēšanai tomēr vajaga laba un piemērota iekārtojuma un sevišķas uzmanības gaiļus kopjot. Kam ir lielāks vistu skaits un vairāk vaislas gaiļu, tam šinī jautājumā ieteicams apspriesties ar sava novada putnkopības instruktoru.

Tā ka gaiļus ēdina pie kopgalda, kopā ar vistām, tad gaiļu ēdināšanai īpatnību nav, izņemot rakstiņā minētos gadījumos.

Nobeidzot šo rakstiņu, lūdzu visus mazpulku dalībniekus — putnu audzētājus — uz papīra atzīmēt visus neskaidros putnkopības jautājumus, lai, satiekoties ar putnkopības instruktoru, šie jautājumi neaizmirstos un dalībnieks dabūtu atbildi vai attiecīgu padomu.

Rudens dziesma

VILIS KVALIS

Bij vasara . . . Jā, viņa bij,
Un ziedi līka katrā zarā,
Nu gaŗas ēnas koki slij
Pret rītiem, saules novakarā.

Šai dziesmai līdzi aizklīst skats,
Kur neredz zemi vairs, ne — krastu;
Nāk segā tinies rudens pats,
Uz pleca nesdams augļu nastu.

Līkst purvos sārtas dzērvenes,
Kas gail ar iesarkanu liesmu.
Pār laukiem dzērvju kāsis nes
Jau skaļu rudens laika dziesmu.

Mazpulka dalībnieka darbi rudenī

Agr. K. ĶIRSIS

Rudenī katram mazpulka dalībniekam jārūpējas par kārtīgu sava lauciņa kultūru novākšanu, izdarot to sausā laikā un neaizmirstot ražas nosvēršanu tūliņ pēc novākšanas. Arī ražas izvērtēšanai tirgū vai izlietošanai saimniecībā jāpiegriež nopietna vērība un gleznākie augļi, kas tūliņ netiek pārdoti nedz izlietoti, jākonservē. Labākie ražojumi jānoliek atsevišķi un rūpīgi jāuzglabā līdz ražojumu apskatei, jo tur katram jāparāda sava darba augļi.

Apskatē jāpiedalās katram mazpulka dalībniekam, jo tikai tas dalībnieks ir savu darbu kārtīgi nobeidzis, kas ir piedalijies ar saviem ražojumiem sava mazpulka ražojumu apskatē. Apskatē katrs mazpulka dalībnieks parāda savus darba panākumus, vienalga, vai tie ir lieli vai arī pavisam niecīgi. Mazpulka dalībniekam jāprot ne tikai ražot, bet arī savus ražojumus citiem parādīt — izstādīt, jo tas ir katra apzinīga ražotāja uzdevums.

Apskatēs piedalās dalībnieku vecāki, brāļi, māsas, kaimiņi, pazīstami un citi interesenti, kuri pēc apskatēs gūtiem iespaidiem bieži vien spriež par visu mazpulku darbu. Tāpēc mazpulku ražojumu apskatēm jāatspoguļo mazpulku darbs visā pilnībā. Katram dalībniekam jāapzinas, ka, piedaloties apskatē, viņš ne tikai izpilda savu personīgo uzdevumu — nobeidz savu sākto darbu, izstādot savus ražojumus, bet arī izpilda pienākumu pret visu mazpulku, pret savu tuvāko sabiedrību. Kurš dalībnieks apskatē nepiedalās, tas parāda savu nespējību un gļēvumu un kaitē arī visam mazpulkam, jo samazina mazpulka kopējo izstādijumu skaitu. Dalībniekiem jācenšas kā savi izstādijumi, tā arī apskates telpas glīti dekorēt, lai katrs apmeklētājs, ieejot mazpulka apskatē, justos mājīgi un patīkami.

No apskates telpām jāizvāc liekās mēbeles un tur jāatstāj tikai galdi. Galdi jānovieto gar sienām un jāapklāj ar galdautiem vai arī ar vienādu balto vai brūno papīru. Labi ir, ja katra dalībnieka izstādijumiem ir atsevišķs galdiņš, bet ja tas nav iespējams, tad var uz gariem galdiem katrs dalībnieks savu darbu novietni atdalīt ar vītnēm vai puķēm. Telpas un katrs dalībnieks savu novietni var dekorēt ar vītnēm, dzeltenām rudens lapām, vārpām u. t. t. Papīra vītnes un papīra karodziņi mazpulku apskatēs ne telpu, nedz novietņu dekorēšanai nav lietojami.

Katram dalībniekam pašam jārūpējas par savu izstādijumu dekorēšanu, glītiem uzrakstiem, zaļumiem, puķēm u. t. t. Katram savi ražojumi, rokdarbi, apraksti un citi izstrādājumi, savāktās kolekcijas u. t. t. jāsakārto un jāizliek cik iespējams glīti.

Vislabākie darbi, visvērtīgākie ražojumi, kaut kā samesti un nesakārtoti, zaudē savu vērtību un neinteresē skatītāju.

Grāmatvedībai piegriežama izcila vērība, un visas kļūdas un aizrādijumi, kas doti, grāmatvedību pārbaudot, vasarā, līdz apskatei jāizlabo un grāmatvedība pareizi jānoslēdz, izdarot arī atmaksāšanās aprēķinu un izrēķinot 1 kg ražojuma pašizmaksu.

Pirms apskates mazpulka valdei visas „grāmatvedības" jāsavāc un jāsastāda

Tā 52. Lizuma mazp. dalībnieces māca rokdarbus.

kopējais saraksts apskatei, kā jau aizrādīts ziņojumu daļā.

Dalībniekiem, kuri mazpulkā strādā jau divus vai vairāk gadus, jāizstāda arī ziemas darbi, kas pastrādāti vai nu ziemā vai vasaras brīvlaikā: paša izgatavoti priekšmeti, darba rīki, pašu adītas zeķes, cimdi, audumi u. c., apraksti par savu ģimeni, māju, pagastu vai tuvākām vēsturiskām vietām u. t. t. Tāpat jāizstāda mājsaimniecības darbos gatavotie produkti. Vēlams izstādīt arī visas mazpulka darbvedības grāmatas, palielinātus foto uzņēmumus no mazpulka dzīves, diagrammas par mazpulka darbību un sasniegumiem. Apskatei jāatspoguļo visa mazpulka darbība visdažādākās nozarēs. Apskatē notiek arī mazpulku dalībnieku darbu vērtēšana un godalgošana. Godalgošanas komisijai apstaigājot novietnes, katram dalībniekam jābūt tur klāt un jāpaskaidro un jāatbild uz jautājumiem. Novērtējot darbus un piešķirot godalgas, vienmēr ievēro nevis tikai apskatē izstādītos darbus, bet arī dalībnieka vasaras darbu sava lauciņa apkopšanā, grāmatvedībā un arī vispārējo darbību mazpulkā. Tāpat piegriež vērību dalībnieka ziemas darbiem, katra dalībnieka īpatnējiem saimnieciskiem apstākļiem, dalībnieka vecumam, izglītībai un spējām. Pirmās godalgas var piešķirt tikai tādiem dalībniekiem, kas izstādijuši arī ziemas darbus: rokdarbus, dažādus izstrādājumus, kollekcijas, aprakstus u. t. t.

Neviens tomēr nevar iepriekš paredzēt, kādu godalgu kurš saņems. Bet godalgas un godalgošana jau nav apskates mērķis un nozīme. Apskates galvenais nolūks ir salīdzināt dalībnieku starpā zināma darbības posma darba rezultātus un vērot, mācīties lietderīgākos un izdevīgākos darba paņēmienus, kā „labo padarīt vēl labāku". Tāpēc neviens dalībnieks nedrīkst palikt mājās — Visi uz apskati!

Apskati apvienojot ar mazpulka gadskārtējo sarīkojumu, vēlams, ka mazpulka dalībnieki šinī sarīkojumā programmu izpildītu paši vien, uzstājoties ar īsiem priekšlasījumiem, deklamacijām, dziesmām, vingrojumiem u. t. t. Tad apskates apmeklētāji redzēs ne tikai mazpulka praktisko darbu, bet varēs baudīt arī dalībnieku garīgā darba augļus un gūt labāku pārskatamību par mazpulku. Mazpulka sarīkojuma programmā jābūt dziesmām: „Mazpulku maršs", kas iespiests J. Graubiņa un J. Poruka skolu dziesmu krājumā, un „Mazpulku dziesma", kas iespiesta „Mazpulka" 1936. g. 11. numurā. Saviesīgā sarīkojuma daļa katrā ziņā jāievada ar kādu tautisku deju, atļaujot arī citiem dejai pievienoties. Vispār mazpulka sarīkojumā jādejo daudz tautas dejas un rotaļas un jāatskan latviskām dziesmām.

Katram dalībniekam jāpiedalās ne tikai sava mazpulka apskatē, bet jācenšas apmeklēt arī tuvākās kaimiņu mazpulku apskates. Ja katram dalībniekam tas nav iespējams, tad mazpulka sanāksmē jāizvēl vismaz 1—2 pārstāvji, kuri apmeklētu kaimiņu apskati, vērotu viņu darba apstākļus, panākumus un iepazītos tuvāk ar kaimiņu mazpulku jaunatni. Šie pārstāvji nākošā sanāksmē iepazīstinātu arī pārējos sava mazpulka dalībniekus ar kaimiņu mazpulkā redzēto un piedzīvoto. Tādā kārtā visi dalībnieki varētu mācīties noderīgāko, interesantāko kaimiņu darbā un izlietot to turpmāk arī savā mazpulkā. Bez tam pārmaiņus apmeklējot vienam otra mazpulka ražojumu apskati, nodibinās tuvākas un draudzīgākas attiecības ar kaimiņu pagasta līdzīgi domātāju jaunatni, kas tik nepieciešami kopējam jaunatnes darbam.

Sevišķi nepieciešami piedalīties katra mazpulka karoga svētkos visiem apkārtējiem mazpulkiem ar saviem karogiem.

Diena, kad mazpulks iegūst savu vienības simbolu — karogu, ir svētku diena katram dalībniekam un tāpēc centīsimies šo svētku dienu vēl vairāk kuplināt, piedaloties tanī ar visiem tuvāko mazpulku karogiem. Būs prieks viesiem un mājiniekiem! Augs draudzība, saskaņa un vienība!

PĀRDOMAS

K. Feldmanis, 2. Umpārtes mazpulka dalībnieks.

Izlasīju „Mazpulkā“ š. g. 7. numurā Vold. Eriksona, 838. V. Olava mazpulka dalībnieka rakstiņu: „Apceļo dzimto zemi“. Tas mani pavedināja uz dažādām pārdomām. Negribu to kritizēt, bet tikai izteikt savas domas par dzimtenes mīlestību, par kuŗu viņš savā rakstiņā runā. Tā starp citu viņš raksta: „Bet ja nepazīstam dzimto zemi, ja neesam to apceļojuši un paši savām acīm skatījuši, tā taču mums nevar būt dārgāka un svētāka par citām zemēm, tā mūs saista tik daudz, kā savs stūrītis, kur apmesties“.

Tieši šis teikums iespiedās manā atmiņā. Un tikai tādēļ, ka tas nesaskan ar manu dzimtenes mīlestības jēdzienu. Iznāk tā, ka ja mēs nepazīstam dzimto zemi, mums tikpat mīļa un dārga var būt arī kautkuŗa cita zeme, ko arī nepazīstam. Dzimtene mums var būt mīļa tikai tikdaudz, cik tā mums ir labvēlīga! Šīs domas mums gan būtu jāaizmirst pa visam. Še ir saskatams vecu vecais: „Ubi bene, ibi patria!“ Bet tā tas nedrīkst būt! Varētu gan teikt, ka mēs vēl par maz mīlam savu dzimto zemi, ka neesam pat iepazinušies ar viņas dabas krāšņumiem. Bet nekādā gadījumā, ka, nepazīstot mūsu dzimteni, mums tikpat mīļa var būt kautkuŗa cita zeme.

Pie dzimtenes un tēvzemes mūs saista daudz kas. Visas šīs saites nav iespējams dažos vārdos pieminēt. Pirmkārt, jau pats vārds — „dzimtene“ skan kā brīnišķa mūzika katra ausij! Un tad — tā zeme, kur mūsu sentēvi un tēvi dzīvojuši, pavadījuši baltas un nebaltas dienas un arī mīlējuši — šo pašu zemi! Man liekas, viņu pazīdami, mēs tikai padziļināsim un īsti mācīsimies saprast, kas tas ir, — kas mūsu sirdīs iemājo, mēs mācīsimies labāk apjaust savas zemes mīlestību.

Vecais šķūnis
Zīm. 1085. mazp. dal. E. Vinters

VIETA, KUR KRONVALDAM KĀRTS ŠŪPULIS

Ernests Grunskis, 114. Krotes mazpulka diženais.

Kuŗš gan nav dzirdējis pagājušā gadu simteņa diženākā tautas atmodas saucēja — Kronvaldu Ata vārdu. Visi zina viņa centienus, visi arī zina viņa kādreizējo darba un dzīves vietu. Bet vai daudz ir tādu, kas zina, kuŗā vietā kādreiz ir kārts šūpulis Kronvaldam — kuŗā vietā Kronvalds dzimis un ieminis šajā dzīvē savas pirmās pēdas? Tādēļ pastāstīšu, kur ir šī vieta un kādi darba darītāji tagad tur dzīvo.

Kur Liepājas apriņķī viskrāšņāk mainās kalni ar ielejām, bērzu birzis ar ziedošām pļavām un koptiem tīrumiem, kur stiepjas klusās, līkumotās Vārtājas upes krasti, apauguši kupliem kārklu krūmiem, tur atrodas teiksmainais Krotes pagasts, kuŗu tiešām katrs atbraucējs atzīst par skaistu un pievilcīgu.

Šī pagasta Lejasmiķos priekš simts gadiem dzimis lielais tautas atmodas darbinieks — Kronvalds. Šīs mājas nav tālu no Krotes centra un pieder pie kādreizējās Krotes Vidusmuižas. Tās labi saredzamas no tālas apkārtnes, jo atrodas plašā lejā. Tagad tās ir uzkoptas, kokiem apstādītas, ne tādas, kā gadusimtu atpakaļ, kad šeit dzima Kronvaldu Atis. Šinīs mājās viņš arī pavadīja agro bērnību līdz skolas laikam un tikai skolas gados pārgāja Durbes draudzes mācītāja gādībā. Krotes pagasts pieder pie mazākiem pagastiem, arī iedzīvotāju tajā nav visai daudz, jo pagastā lielu daļu aizņem valsts meži.

Visskaistākā vieta ir pagasta centrs. Tur atrodas vairums sabiedrisko ēku. Šeit paceļas visā apkārtnē skaistākā Krotes pils, kas tagad pārbūvēta skolas vajadzībām. Ar pilnu tiesību to var nosaukt par Krotes „gaismas pili“, jo tanī mājo Krotes Kronvaldu Ata 6-kl. pamatskola. Kronvalda vārdu tā dabūjusi nesen, tikai tad, kad Krotē un visā Latvijā svinēja Kronvalda 100 gadu dzimšanas dienas atceres svētkus. No šī laika Krotes Kronvalda Ata pamatskolu grezno marmora piemiņas plāksne Kronvaldam, kuŗā viņa paša teiktie vārdi:

„Man nav svētākas valodas par latviešu valodu, Man nav mīļākas tautas par latviešu tautu.“

Krāšņs ir Krotes Lejas parks, kas atrodas netālu no centra. Uz to var aizkļūt pa kuplu kļavu un liepu apstādīto lielceļu. Visapkārt šim parkam, jautri čalodama, tek upīte, kuŗas krastos pavasaŗos zied balti ievu krūmi.

Pa pēdējo gadu meža dienās apstādīto ceļu var aizkļūt uz labi kopto Krotes kapsētu. Tur, starp citiem vietējiem sabiedriskiem darbiniekiem atdusas arī Kronvaldu Ata vecāki. Vietējā sabiedrība apkopj un apstāda puķēm šo kapa kopiņu.

Šinī apkārtnē arī darbojas 114. Krotes mazpulks, kuŗa dalībnieki savā darbā un dzīvē cenšas iemiesot šeit dzimušā, lielā tautas atmodas saucēja teiktos vārdus: „Man nav svētākas valodas par latviešu valodu, man nav mīļākas tautas par latviešu tautu.“

Mazpulku dzīve

Latvijas un Amerikas mazpulku draudzība.

Latvijas mazpulku priekšnieks, LLK priekšsēdētājs R. Dzērve š. g. jūnijā ar rakstu apsveica Ziemeļamerikas Savienoto valstu mazpulku nacionālo nometni.

Apsveikumam saņemts šāds atbildes raksts:

Godājamais Priekšsēdētāja kungs!

Jūsu sirsnīgie sveicieni mūsu nacionālās mazpulku nometnes delegātiem mūs ļoti iepriecināja un pagodināja. Pateicamies nevien par Jūsu sveicieniem, bet arī par ļoti laipno ielūgumu mūsu pārstāvjiem piedalīties nākošā gadā Jūsu mazpulku 10 gadu darbības sanāksmē Rīgā.

No Latvijas sūtņa Savienotās valstīs mūsu delegātiem vairākos gadījumos jau ir bijusi izdevība dzirdēt daudz interesanta par Latviju un Jūsu mazpulku darbību.

Amerikas mazpulku pārstāvjiem būs prieks piedalīties Jūsu sanāksmē, un ceram, ka tas arī būs iespējams.

Jūs dziļi cienījot

C. W. Warburton,
Agronomiskās palīdzības darba direktors.

LLK priekšsēdētājs apbalvo pirmos dalībniekus kuŗi nobeiguši ilgstošās pieccīņas.
Ilgstošās pieccīņas 1938. g. nobeiguši A. Kanaviņš, 4. Jaungulbenes mazpulkā, E. Ezītis, 387. Palsmanes mazp., A. Rūsis, 71. Alsviķa mazp., J. Galejs un J. Rudzītis 20. Stāmerienas mazp., A. un J. Sproģis, 372. Mērsraga mazpulkā.

Kā noritēja mazpulku astotā sanāksme.

Mazpulku astoto sanāksmi ievadīja pirmā mazpulku rajona vecāko apspriede 2. sept. Rīgā, Latviešu biedrībā. Apspriedi apmeklēja un deva norādījumus mazpulkiem Zemkopības ministrs **J. Birznieks,** LLK priekšsēdētājs R. Dzērve un Rakstu un mākslas kameras pilnvarnieks J. Druva.

Cīņas spraiguma pilna bija mazpulku kopējās sanāksmes otrā diena, 3. septembrī Siguldā, ko ievadīja jaunatnes svinīgais brīdis pie Kronvalda piemineķļa. Pēc tam no 13 mazpulku novadiem 100 labākie no labākiem mazp. dalībnieki sacentās mazpulku otrās valsts mēroga pieccīņās. Jaunu cīņas sparu bija ienesuši arī jaunākie sacensību darbu uzdevumi: augļu iesaiņojumu gatavošana, augļu šķirošana un lopu eksterjera novērtēšana, rādot arī šinīs darbos mazpulku dalībnieku labo darba prasmi un veiklību. Līdz ar pieccīņām notika arī šī gada mazpulku līdumnieku izraudzīšana un iecelšana. Par mazpulku un valsts dzīves jautājumiem, kā arī vēstures, kultūras un sabiedriskiem notikumiem līdumnieku kandidāti deva skaidras un pareizas atbildes, apliecinot, ka pašmācības ceļā gatavojoties mazpulku augstākās pakāpes sasniegšanai jaunatne garīgi stipri auguši un paplašinājusi savu zināšanu apvāršņus.

Sanāksmes trešā diena 4. septembrī noritēja svētku noskaņā, ko itsevišķi pasvītroja tas, ka mazpulku darba svētki notika vienā laikā ar Mazpulku Virsvadoņa **Kārļa Ulmaņa** dzimšanas dienu. Jau rīta jundā Virsvadoni pieminot ikviens mazpulka dalībnieks sūtija savas sirds dedzīgākos sveicienus un mīļāko pateicību lielajam tautas un jaunatnes gādniekam.

Mazpulku svinības Siguldā pagodināja Izglītības ministra prof. **J. Auškāpa** un LLK priekšsēdētāja R. Dzērves ierašanās. Ikviens audzinātājs un mazpulka dalībnieks ar dziļāko sirds prieku uzņēma Izglītības ministra mazpulku darbam teiktos atzinīgos vārdus un mudinājumus dalībniekiem. Bet L. L. kameras priekšsēdētāja aicinājumi vēl ilgi skubinās vadītājus un mazpulku jaunatni darbos apliecināt mīlestību tēvu zemei un Virsvadonim.

Par mazpulku līdumniekiem 1938. gadā tika iecelti un no Izglītības ministra kopā ar līdumnieka nozīmi Valsts Prezidenta balvu Ls 100,— saņēma: **J. Legzda** — 152. Mārcienas mazpulkā, **A. Lazdiņa**— 290. Ceraukstes-Griķu mazpulkā, **A. Gosiņš** — 45. Aizvīķu mazpulkā, **Otto Melderis** — 110. Remtes mazpulkā, **J. Petkuss** — 105. Bārtas mazpulkā un **Br. Čivkulis** — 198. Vanagu mazpulkā.

Mazpulku otrās valsts mēroga pieccīņās ceļojošās balvas mazpulkiem līdz ar personīgām pirmām godalgām izcīnija:

1. **Grīnberga, Ārija** — 126. Nurmižu mazpulkam Valsts Prezidenta ceļ. balvu — sudraba arklu un personīgi Z. M. dārzkop. nod. balvu — rokas pulksteni

Jaunie līdumnieki: J. Legzda — 152. Mārcienas mazpulkā, A. Lazdiņa — 290. Ceraukstes-Griķu mazpulkā, A. Gosiņš — 45. Aizvīķu mazpulkā, Otto Melderis — 110. Remtes mazpulkā, J. Petkuss — 105. Bārtas mazpulkā un Br. Čivkulis — 198. Vanagu mazpulkā

2. **Āre Roberts** — 619. Vecbebru mazpulkam Valsts Prezidenta ceļojošo balvu — sudraba vārpu vainagu un personīgi Zemk. min. balvu — galdniecības darba rīkus
3. **Rulle, Ārija** 446. Meirānu-Kalpaka mazpulkam Zemkopības ministra ceļ. balvu — sudraba augļu šķīvi un personīgi Zemk. min. balvu — rokas pulksteni
4. **Belmane, Ausma** — 967. Dārtas mazpulkam Iekšlietu ministra ceļ. balvu — sudraba ozollapu vainagu un personīgi Zemkopības ministrijas balvu — kristalla vāzi.
5. **Augstkalne, Aina** — 425. Gulbenes pilsētas mazpulkam LLK priekšsēdētāja ceļ. balvu un personīgi Latv. Zemn. Kreditbankas balvu 6 sudraba tējkarotes
6. **Dīķis, Monvīds** — 46. Lielvārdes mazpulkam Studentu vienību savienības ceļ. balvu — sudraba augļu trauku un personīgi Latv. Zemn. Kreditbankas balvu — sudr. kab. pulksteni

Pirmās godalgas izcīnija:

7. **Mednis, Artis** no 16. Praulienas mazpulka Latv. Zemn. Kreditb. balvu — barometri
8. **Audzespiedurs, Alberts** no 127. Seces-Sērenes mazp. Rīgas piensaimn. s-bas balvu — kabatas pulksteni
9. **Pikšēns, Alfreds** no 9. Umurgas mazp. Latv. Centr. Sēklu eksporta balvu — arklu
10. **Baltiņa, Skaidrīte** no 496. Ķēču-Annas mazpulka Zemkop. ministrijas balvu — dzintara krelles
11. **Ozoliņa, Aina** no 4. Jaungulbenes mazp. Zemk. ministr. balvu — cukurtrauku
12. **Esītis, Jūlijs** no 203. Launkalnes mazpulka Zemk. min. balvu — kabatas pulksteni
13. **Lībietis, Reinis** no 376. Vijciema mazpulka Latv. Centr. Sēklu eksporta balvu — mauriņa pļāvēju

Otrās godalgas izcīnija:

14. **Rozenfelds, Kārlis** no 336. Dobeles-Bērzbeķes mazpulka Zemk. min. balvu — kabatas pulksteni
15. **Veisbuks, Juris** no 61. Kazdangas lauks. vidusskolas mazpulka Zemk. min. balvu kabatas pulksteni
16. **Lanskis, Evalds** no 693. Priekuļu lauks. vidusskolas mazp. Savstarp. apdroš. centr. sav-bas balvu — pildspalvu
17. **Bariss, Kārlis** no 367. Zālītes mazpulka Zemk. min. balvu — galda pulksteni
18. **Sproģis, Jānis** no 372. Mērsraga mazpulka Biroja „Slāpeklis" balvu — portfeli
19. **Užāne, Ausma** no 537. Cēsu I mazpulka L. Tautas bankas balvu — grāmatas „Zeme, daba, tauta"
20. **Pļaviņa, Aina** no 121. Ērgļu mazp. Zemk. min. balvu — rokas pulksteni
21. **Šukteris, Žanis** no 595. Liepājas- Raiņa mazpulka Zemk. min. balvu — deserta karotes
22. **Zukulis, Boļeslavs** no 377. Aglonas mazp. Biroja „Kali" balvu — galda pulksteni
23. **Aleksandrovs, Jānis** no 158. Šķilbēnu mazp. Zemk. min. balvu — galda pulksteni
24. **Grašiņš, Arturs** no 728. Taurkalnes-Pētermuižas mazpulka Savstarp. apdrošin. centr. sav. balvu — portfeli
25. **Lietuvietis, Voldemārs** no 479. Galgauskas-Kropas mazpulka Latv. Kreditbankas balvu — sudraba bloku
26. **Paucīte, Ausma** no 1050. Cēsu ģimn. mazp. Superfosfata fabrikas balvu — rokas somiņu
27. **Ābele, Mirdza** no 578. Valmieras II mazp. L. Tautas bankas balvu — rakstāmgalda piederumus
28. **Lielmane, Rita** no 456. Stendes I mazpulka Superfosfāta fabrikas balvu — portfeli
29. **Auziņš, Mārtiņš** no 473. Augšgaujas mazp. Zemk. min. — galda pulksteni
30. **Šmits, Juris** no 251. Alojas mazpulka Latv. Kreditbankas balvu — mugursomu
31. **Bullītis, Voldemārs** no 58. Jaunpils mazp. Savst. apdrošin. centr. sav. balvu — pildspalvu
32. **Egle, Biruta** no 58. Jaunpils mazpulka Zemk. min. balvu — 6 naži un dakšiņas
33. **Blūmentāls, Kārlis** no 790. Dīnsberga mazp. „Čiles salpetrī" balvu — galda pulksteni
34. **Lāže, Mirdza** no 446. Meirānu- Kalpaka mazpulka „Slāpeklis" balvu — portfeli
35. **Brošs, Andrejs** no 792. Priekuļu pag. mazp. L. Piens. centr. sav. balvu — portfeli
36. **Zāle, Jānis** no 511. Dzelzavas mazpulka Zemk. min. -ēdam- un desertkarotes, mazpulkam 1 atkāpurotāju — Ādu un Vilnas centrāles balvu

37. **Osis, Adolfs** no 874. Kupravas mazpulka Ādu un vilnas centr. balvu — modin. pulksteni
38. **Janitēna, Ilga** no 10. Lielstraupes mazpulka Zemk. min. balvu — sudr. karotes
39. **Fadejevs, Nikolajs** no 821. Braslas mazp. Zemk. min. balvu — 6 naži, dakšiņas
40. **Saukante, Lilija** no 595. Liepājas-Raiņa mazpulka L. Zemn. Kreditbankas balvu — rokas sprādzi
41. **Uiska, Roberts** no 265. Dūres mazpulka Latv. Piens. centr. sav. balvu — rakstāmgalda piederumus
42. **Krūmiņa, Liesma** no 334. Bērzmuižas mazp. Latv. Piens. centr. sav. balvu — pūra lādi

Trešās godalgas:

43. **Rutkis M.** no 692. Katlakalna-Krusta mazp. Savst. apdroš. centr. sav. balvu — pildspalvu
44. **Riekstiņš, A.** no 645. Taurupes mazpulka Latv. Piens. centr. sav. balvu — kabatas portfeli
45. **Šauriņa, I.** no 126. Nurmižu mazpulka Latv. Kreditbankas balvu — sudr. bloku
46. **Uiska, A.** no 151. Jaugulbenes mājturības mazpulka Savst. apdrošin. centr. sav. balvu — rokas somiņu
47. **Čača, A.** no 805. Vipingas mazpulka Savst. apdrošin. centr. sav. balvu — rokas somiņu
48. **Vanags, A.** no 365. Mēmeles mazpulka Superfosfata fabrikas balvu — kabatas grāmatiņu
49. **Čeksters, J.** no 389. Dziļlejas mazpulka Superfosfata fabrikas balvu — kabatas grāmatiņu
50. **Mieriņš, M.** no 902. Smiltenes-Mežoles mazpulka Latv. Kreditbankas balvu — galda bloku
51. **Dzene, D.** no 824. II Rīgas valsts ģimn. mazpulka Latv. Tautas bankas balvu — rokas somiņu
52. **Zēmelis, J.** no 498. Valmieras pag. mazp. Superfosfata fabrikas balvu — mugursomu
53. **Bārs, R.** no 585. Stendes II mazpulka Latv. Tautas bankas balvu — „Lāčplēsis"
54. **Apškalns, O.** no 456. Stendes I mazpulka Latv. Kreditbankas balvu — rokas somiņu; mazpulkam — Ādu un vilnas centr. balvu 1 atkāpurotāju
55. **Liepa, H.** 824. II Rīgas valsts ģimn. mazp. Superfosfata fabrikas balvu — kabatas grāmatiņu
56. **Ķudis, R.** no 638. Sustas mazpulka Latv. Piens. centr. sav. balvu — mugursomu
57. **Rugainis, A.** no 605. Celmnieku mazpulka Superfosfata fabrikas balvu — kabatas grāmatiņu
58. **Krūmiņš, A.** no 59. Biržu mazpulka Latv. Piens. centr. sav. balvu — mugursomu
59. **Vītols, R.** no 960. Dauguļu mazpulka Latv. Piens. centr. sav. balvu — mugursomu
60. **Erts, L.** no 559. Vidsmuižas mazpulka Superfosfata fabrikas balvu — kabatas grāmatiņu
61. **Porietis, I.** no 121. Ērgļu mazpulka Latv. Kreditbankas balvu — naudas maku, mazpulkam — Ādu un vilnas centr. balvu — 1 atkāpurotāju
62. **Seilis, V.** no 778. Kalnezeru mazpulka Latv. Kreditbankas balvu — rokas somiņu
63. **Melderis, O.** no 110. Remtes mazpulka Latv. Kreditbankas balvu — termos pudeli
64. **Cīrulis, Z.** no 84. Saukas mazpulka Latv. Kreditbankas balvu — rokas somiņu
65. **Bakānovs, V.** no 349. Kalkūnes mazpulka Latv. Piens. centr. sav. balvu — kabatas portfeli
66. **Vītolnieks, L.** no 765. Kacēnu pag. Jāņa Cimzes mazpulka Latv. Kreditbankas balvu — naudas maku
67. **Rudzītis, E.** no 350. Svētes mazpulka — termos pudeli
68. **Rozentāls, V.** no 823. Bulduru mazpulka — termos pudeli
69. **Nikiforovs, V.** no 551. Liepājas- Blaumaņa mazpulka — termospudeli
70. **Siliņa, J.** no 1067. Talsu ģimn. mazpulka — galda bloku
71. **Mežaka, A.** no 213. Jaunbebru mazpulka — rokas somiņu
72. **Kinstlers, L.** no 268. Saldus pagasta mazp. — kabatas portfeli
73. **Rozenfelds, V.** no 435. Lestenes mazpulka — kabatas portfeli
74. **Briedis, M.** no 249. Vedeniešu mazpulka — naudas maku
75. **Bute, A.** no 681. Majoru mazpulka — kabatas portfeli
76. **Mičerevskis, J.** no 205. Pušmucovas mazpulka — kabatas portfeli
77. **Salmiņa, A.** no 823. Bulduru mazpulka — rokas somiņu
78. **Lapiņa, V.** no 60. Krustpils mazpulka — rokas somiņu
79. **Zadraka, M.** no 259. Cēres mazpulka — rokas somiņu
80. **Tamanis, S.** no 414. Bebrenes mazpulka — kabatas portfeli
81. **Daukšta, J.** no 377. Aglonas mazpulka — kabatas portfeli
82. **Tenis, I.** no 511. Dzelzavas mazpulka — rokas somiņu
83. **Krūmiņš, S.** no 857. Sarkandaugavas I mazpulka — rokas somiņu

Atzinības balvas, Ādu un vilnas centrāles dāvātos atkāpurotājus — saņēma:

84. **Pūcens, A.** no 141. Iļģu mazpulka
85. **Supe, L.** no 255. Upītes mazpulka
86. **Virbulis, A.** no 17. Padures-Ivandes mazp.
87. **Viļums, T.** no 106. Kastīru mazpulka
88. **Bilavs, J.** no 110. Remtes mazpulka
89. **Gerčāne, H.** no 95. Kūrmales mazpulka
90. **Kalniņš, V.** no 532. Ābeļu mazpulka
91. **Undele, A.** no 710. Dvietes „Auseklītis" mazpulka

1938. g. iecelti mazpulku diženie

Talsu-Ventspils novadā:

1. Lēdakša, Fricis, 19. Ārlavas - Popervales mazp.
2. Rozentāls, Edgars, 19. Ārlavas-Popervales mazp.
3. Brenders, Hermīne, 82. Kūļu-Dzedru mazp.
4. Majors, Harijs, 91. Irlavas mazp.
5. Jansons, Velta, 302. Smārdes-Ozolnieku mazp.
6. Sproģis, Augusts, 372. Mērsraga mazp.
7. Strodachs, Arvīds, 527. Ķesterciema mazp.
8. Maurmanis, Rūdolfs, 527. Ķesterciema mazp.
9. Neilands, Richards, 540. Engures mazp.
10. Kalnavs, Arturs, 584. Kaļķu mazp.
11. Šenfelds, Arvids, 647. Ārlavas-Pūņu mazp.
12. Engelbergs, Kārlis, 808. Puzes II mazp.

Jēkabpils novadā:

13. Krūmiņš, Alfons, 59. Biržu mazp.
14. Cīrule, Zenta, 84. Saukas mazp.
15. Kasandris, Arvīds, 127. Seces-Sērenes mazp.
16. Miezāns, Vilis, 283. Asares mazp.
17. Strēlnieks, Kārlis, 297. Sēlpils mazp.
18. Kalnietis, Vilis, 436. Gārsenes mazp.
19. Indāns, Jānis, 602. Aknistes mazp.
20. Upesdeglis, Evalds, 606. Rītes mazp.
21. Timmermanis, Jānis, 701. Biržu-Muižgala mazp.
22. Sprosts, Artūrs, 720. Sēlpils-Staburaga mazp.
23. Lauva Līvija, 766. Rudzētu mazp.
24. Kasalītis, Pēteris, 766. Rudzētu mazp.

Kuldigas novadā:

25. Grābante, Alvīne, 40. Vārmes mazp.
26. Korms, Juris, 66. Skrundas-Kalpaka mazp.
27. Delle, Zelma, 89. Basu mazp.
28. Antrops, Emma, 101. Rendas mazp.
29. Dumpis, Jānis, 110. Remtes mazp.
30. Bilava, Jūlija, 110. Remtes mazp.
31. Miezis, Krišs, 143. Saldus mazp.
32. Salmgriezis, Ādams, 237. Turlavas mazp.
33. Freidenfelds, Augusts, 264. Zvārdes-Ķerkliņu mazp.
34. Kinstlers, Laimons, 268. Saldus pag. mazp.

Valkas--Valmieras novadā:

35. Maninga, Lūcija, 11. Valkas rožaudzētāju mazp.
36. Freimanis, Tekla, 12. Valkas dārzkopju mazp.
37. Zolmanis, Pēteris, 55. Mūrmuižas mazp.
38. Zolte, Antons, 172. Jeru Oleru mazp.
40. Brants, Ēriks, 250. Brenguļu mazp.
41. Gusts, Jānis, 387. Palsmanes mazp.
42. Milbardis, Alberts, 393. Rūjienas draudžu mazp.
43. Veise, Ausma, 481. Staiceles mazp.
44. Froše, Leonīda, 482. Rozēnu mazp.
45. Miķelsons, Edgars, 498. Valmieras pagasta mazp.
46. Akmentiņš, Ernests, 539. Gaujienas ģimn. mazp.
47. Ābele, Mirdza, 578. Valmieras II mazp.
48. Domburs, Alberts, 690. Ipiķu mazp.

Daugavas novadā:

49. Kandis, Jēkabs, 85. Ķekavas mazp.
50. Saulītis, Kārlis, 121. Ērgļu mazp.
51. Īzaka, Anna, 121. Ērgļu mazp.
52. Avotiņš, Cilda, 175. Skrīveru mazp.
53. Mežaka, Aina, 213. Jaunbebru mazp.
54. Bite, Lūcija, 213. Jaunbebru mazp.
55. Saliņa, Laimdota, 243. Ikšķiles mazp.
56. Brempelis, Artūrs, 383. Madlienas mazp.
57. Kalniņš, Jānis, 573. Ciemupes mazp.
58. Hvins, Jānis 573. Ciemupes mazp.
59. Riekstiņš, Augusts, 645. Taurupes mazp.
60. Lookmane, Ņina, 674. Ogresgala mazp.
61. Jēkabsons, Bernhards, 802. Salaspils mazp.
62. Biernis, Roberts, 882. Babītes „Druvas" mazp.

Gulbenes novadā:

63. Osītis, Heinrichs, 3. Lubānas-Zvidzienas mazp.
64. Berkolde, Biruta, 23. Kalncempju mazp.
65. Zemnieka, Ausma, 23. Kalncempju mazp.
66. Niklasa, Marta, 151. Jaungulbenes mājtur. mazp.
67. Briediņš, Otto, 196. Bejas mazp.
68. Garais, Otto, 196. Bejas mazp.
69. Graumanis, Jānis, 212. Alūksnes mazp.
70. Mālenders, Elmars, 212. Alūksnes mazp.
71. Petrovska, Līvija, 267. Lazdonas mazp.
72. Ģērmanis, Jānis, 400. Vecgulbenes mazp.
73. Augstkalne, Aina, 425. Gulbenes mazp.
74. Josts, Jānis, 474. Cesvaines mazp.
75. Lietuvietis Voldemārs, 479. Galgauskas-Kropas mazp.
76. Laucis, Jānis, 511. Dzelzavas mazp.
77. Lietuvietis, Elmārs, 542. Galgauskas-Veiša mazp.
78. Rieksta, Milija, 544. Adulienas mazp.
79. Tora, Arturs, 575. Rankas-Gaujmalas mazp.

Rēzeknes novadā:

80. Mičerevskis, Jānis, 205. Pušmucovas mazp.
81. Rinža, Antons, 208. Silajāņu mazp.
82. Dumorovs, Meikulis, 209. Pokumuas mazp.
83. Sekste, Kārlis, 233. Barkavas mazp.
84. Začevska, Borbola, 266. Gaigalavas mazp.
85. Gromova, Marija, 389. Dziļlejas mazp.
86. Počs, Jānis, 398. Varakļānu mazp.
87. Žmuida, Kārlis, 453. Viļēnu mazp.
88. Zuika, Edgars, 462. Poznaņas mazp.
89. Kāposts, Leonīds, 759. Nik. Rancāna mazp.
90. Čača, Anna, 805. Vipingas mazp.

Liepājas novadā

91. Veisbuks, Juris, 61. Kazdangas lauks. vidussk. mazp.
92. Vaitkevics, Imants, 61. Kazdangas lauks. vidussk. mazp.
93. Grunskis, Ernests, 114. Krotes mazp.
94. Vītols, Jānis, 119. Tāšu mazp.
95. Kušķis, Jānis, 139. Nīcas mazp.
96. Gergermane, Irma, 217. Pampaļu mazp.
97. Lielšvagara, Mirdza, 217. Pampaļu mazp.
98. Gūtmanis, Kārlis, 582. Kapsēdes mazp.
99. Siliņš, Arvīds, 593. Liepājas-Čakstes mazp.
100. Zīverta, Erna, 599. Virgas mazp.
101. Kudis, Roberts, 638. Sustas mazp.
102. Blūmbergs, Rūdolfs, 898. Bunkas mazp.

Jelgavas novadā:

103. **Bullītis, Voldemārs,** 58. Jaunpils mazp.
104. **Jansone, Erna,** 304. Zebrenes mazp.
105. **Vīksna, Imants,** 315. Elejas mazp.
106. **Birkāne, Spodra,** 328. Pēternieku mazp.
107. **Puķe, Aina,** 331. Garozas mazp.
108. **Līlava, Harijs,** 334. Bērzmuižas mazp.
109. **Rumba, Jānis,** 360. Misas Dugānes mazp.
110. **Baris, Kārlis,** 367. Zālītes mazp.
111. **Remkins, Edgars,** 380. Dobeles mazp.
112. **Freimanis, Eduards,** 429. Līvbērzes mazp.
113. **Rozenfelds, Valdis,** 435. Lestenes mazp.
114. **Celmiņš, Alfrēds,** 634. Taurkalnes-Vasku mazp.

Rīgas-Cēsu novadā:

115. **Pikšēns, Pēteris,** 9. Umurgas mazp.
116. **Sproģe, Milija,** 32. Vaives mazp.
117. **Upītis, Edgars,** 128. Vidrižu mazp.
118. **Vība, Oļģerts,** 169. Lēdurgas mazp.
119. **Kaufmane, Gaida,** 170. Mālpils mazp.
120. **Ratnieka, Velta,** 223. Bīriņu mazp.
121. **Dambītis, Oļģerts,** 394. Bīriņu-Ezerciema mazp.
122. **Bērziņš, Jānis,** 394. Bīriņu-Ezerciema mazp.
123. **Skaidrais, Emīlis,** 475. Vecpiebalgas-Ogrēnu mazp.
124. **Briedis, Jānis,** 651. Jaunraunas mazp.
125. **Ešmits, Jānis,** 669. Vainižu mazp.
126. **Eiche, Lidija,** 792. Priekuļu pag. mazp.

Daugavpils novadā:

127. **Vilums, Pāvels,** 104. Dagdas I mazp.
128. **Stivriņš, Vincents,** 197. Izvaltas mazp.
129. **Šumila, Donāts,** 216. Krāslavas mazp.
130. **Malčonoks, Jāzeps,** 346. Zemgales mazp.
131. **Kožemjakins, Georgijs,** 347. Birznieku mazp.
132. **Rakovičs, Eulalija,** 349. Kalkūnes mazp.
133. **Rudzītis, Edgars,** 350. Sventes mazp.
134. **Tamānis, Antons,** 414. Bebrenes mazp.
135. **Tamānis, Stanislavs,** 414. Bebrenes mazp.
136. **Klādere, Helēna,** 433. Grīvas mazp.
137. **Kosakovska, Anna,** 592. Jasmuižas mazp.
138. **Stupelis, Pēteris,** 709. Varnoviču mazp.
139. **Laurinovičs, Viktors,** 743. Līksnas mazp.
140. **Zalans, Vitalijs,** 763. Ādamovas mazp.

1097. Arakstu mazpulka dalībniece Velta Čūkste ar atrasto sa ktu

Abrenes novadā:

141. **Kozlovskis, Staņislavs,** 158. Šķibēnu mazp.
142. **Kopāns, Arnolds,** 163. Silenieku mazp.
143. **Minajeva, Anastasija,** 192. Purmalas „Zelta Grauds" mazp.
144. **Bekļešovs, Sergejs,** 247. Gauru mazp.
145. **Logins, Broņislavs,** 740. Viļakas-Slabadas mazp.
146. **Polks, Leonīds,** 740. Viļakas-Slabadas mazp.
147. **Kravalis, Alberts,** 852. Balvu II mazp.

Rīgas pilsētas novadā:

148. **Goss, Erika,** 490. III Rīgas pils. ģimn. mazp.
149. **Pētersons, Vilhelms,** 572. Cēsu skol. institūta mazp.
150. **Līdaka, Aina,** 618. II Rīgas pils. ģimn. mazp.
151. **Rozenbite, Izolde,** 660. Spilves mazp.
152. **Poriete, Milda,** 838. Viļa Olava mazp.
153. **Poriete, Mirdza,** 838. Viļa Olava mazp.
154. **Ruņģis, Voldemārs,** 839. Zemitāna mazp.

Pirmā nometne Kacēnos. Pirmo reizi Kacēnu rajona mazpulki pulcējās savā atsevišķā nometnē no š. g. 5.—7. augustam Kacēnu ezera krastmalā. Nometnē ieradās arī 17 Igaunijas Lugu mazpulka dalībnieces ar vadītāju agron. Pāvulu. Draudzīgi ritēja laiks sacensībās, nodarbībās un vakaros pie ugunskura dzirkstija prieks un līgsme. Nometni apmeklēja arī LLK mazpulku nozares vadītājs agr. K. Ķirsis, Rēzeknes novada mazp. insp. agr. Fr. Butners, Abrenes novada insp. v. i. J. Berģis u. c. viesi.

1097. Arakstu mazpulka dalībniece **Velta Čūkste** Lodes pagasta (bij. Arakstu) Pakalniešu mājās ganot sava tēva saimniecības govis atradusi vēsturisku senlietu — saktu. Vietējās saimniecības ganībās atrodas mazs uzkalniņš, kur atrastas arī citas senlietas. Pieminekļu valde izsaka atradējai sirsnīgu pateicību.

65. Upesgrīvas mazpulks rīkoja 31. jūlijā gadskārtējo vasaras sarīkojumu, ar šaušanas un voleja sacensībām, ielūdzot pie sevis apkārtējos mazpulkus. Šaušanā uzvarēja 154. Oktes mazpulka dalībnieks A. Siliņš ar 40 punktiem, bet voleja spēlē pārākie bija upesgrīvnieki.

127. Seces-Sērenes mazpulks sarīkoja Seces-Sērenes 2 gad. lauks. skolā 31. jūlijā 5 gadu pastāvēšanas svētkus. Garīgo aktu izpildīja māc. Kleperis, svinīgo solījumu nodeva 11 dalībnieki. Sekoja pārskats par mazpulka darbību un apsveikumi, kurus sūtīja tuvi un tāli mazpulka draugi un labvēļi. Pēc oficiālās daļas bija mazpulka dalībnieku priekšnesumi. Sarīkojums bija pulcinājis ap 200 apmeklētāju un tīrs atlikums pārsniedza 100 ls.

216. Krāslavas un 995. Miglānu mazpulka dalībnieki ieradās Krāslavas pag. Siliņa saimniecībā, kur bišk. instr. Āboliņš sniedza praktiskus paskaidrojumus par biškopību. Pieci dalībnieki iegādājušies stropus un nākošā pavasarī nodarbosies ar biškopību.

Dalībnieki uz vietas iepazinās ar priekšzīmīgas kūts un virtuves iekārtu. Paskaidrojumus sniedza lopk. pārraudze H. Kokina.

Vasaruīca Siguldā Rožu ielā 18, ko pag. 1937. g. mazpulku loterijā laimēja 189. Karvas mazpulka dalībniece Trauta Māldere

Laimīgā aaiibniece 1937. gadā. Kas būs šī gada laimīgais?

Šo māju ar lielisko augļu dārzu Rīgā, Bērzpils ielā (agr. Pleskavas ielā) 10 par vienu latu var laimēt šogad 30. novembrī — 4. mazpulku loterijā

4. mazpulku loterijas lozes par Ls 1,— gabalā dabūjamas pie visiem mazpulku vadītājiem

Aizsaules ceļos

Kam bāliņi tu nomiri,
Vai nav ļaužu mirējiņu?

Robertu Apini

(miris 1937. gada 27. novembrī).

Klusās skumjās atceras

655. Raunas — Jāņa mazpulks.

Š. g. 19. jūlijā pēc ilgām un grūtām ciešanām no mums šķīrās mazpulka dalībnieks

Donats Kūdiņš

Viņu mīļā piemiņā paturēs

502. Ardavas mazpulks

1938. g. 26. jūlijā pēc ilgām ciešanām mira mūsu mazpulka dalībnieks

Antons Kindzuls.

Par viņu sēro

1088. Galvāru mazpulks.

Mūsu čaklā dalībniece un bijušā valdes locekle

Lilija Izaka,

šķīrās no mums š. g. 27. jūlijā.

Gribēju tālajos laukos vēl iet,
Klausities dziesmas, ko ziedonis dzied. . .
Satumsa nakts. . .

Viņu mīļā piemiņā paturēs

681. Majoru mazpulks.

Vēji pār Gauju sēri lai pūš,
Kur dzestrajos viļņos beidzās tavs mūžs.

1938. gada 31. jūlijā miris mūsu klusais un čaklais mazpulka dalībnieks

Arturs Birzgalis,

dzimis 1924. gadā. Pēc viņa sēro

668. Siguldas pilsētas mazpulks.

Š. g. 3. augustā traģiskā nāvē mira mūsu mazpulka dalībnieks

Vasilijs Markovs,

dzimis 1919. gada 14. oktobrī.

Viņu vienmēr piemiņā paturēs

518. Salņevas mazpulks.

Š. g. 14. augustā traģiskā nāvē no šīs zemes šķīrās mūsu mīļais un centīgais priekšnieks

Pēteris Lemesis.

Pēc viņa sēro

708. Indāru mazpulks.

Apsēt gribēju lielu plašu druvu,
Bet ir stūriša lāgā nepaguvu! . . .

Mūsu mīļais, čaklais mazpulka dalībnieks

Jūlijs Gēliņš

š. g. 14. augustā šķīrās no mums uz mūžu.

Pēc viņa sēro

217. Pampāļu mazpulks.

Paziņojumi

● Mazpulku sanāksmes un sarīkojumi nav noturami līdz š. g. 3. oktobrim.

● **Visiem mazpulkiem ražojumu apskates diena laikus** (vismaz 3 nedēļas iepriekš) **jāpaziņo sava rajona vecākajam un sava novada inspektoram.**

● Mazpulku vadītājiem piesūtītie godalgošanas protokola un godalgu balvu izsniegšanas sarakstu veidlapas uzglabājamas un ražojumu apskatē jānodod LLK pārstāvjiem.

● **Apskates godalgošanas protokols jāraksta uz atsevišķām lapām trijos eksemplāros: divi eksemplāri (viens katrā ziņā ar oriģinālparakstiem) un godalgu izsniegšanas saraksts jāiesūta tūliņ pēc apskates sava novada mazpulku inspektoram,** bet trešais jāuzglabā mazpulka aktīs.

● Bez tam mazpulka protokolu grāmatā jāieraksta pilnīgs mazpulka ražojumu apskates protokols, atzīmējot, kādi dalībnieki piedalījās ar ražojumiem, cik apmeklētāju un kādi dalībnieki godalgoti.

● Tiem mazpulku dalībniekiem, kas vasaru pavadījuši citā mazpulku darbības rajonā, jāizņem pie turienes mazpulka vadītāja atsauksme par vasaras darbību. Minētā apliecība pievienojama ražojumu apskatē pie saviem izstādījumiem.

● Mazpulku vadītājus un valdes locekļus lūdzam rūpīgi sekot, lai visās apskatēs — godalgošanas komisija katrā ziņā atzīmētu dalībnieku grāmatvedībās piešķirto godalgas šķiru.

● Atgādinam, ka visos mazpulkos pirms ražojumu apskates jāsastāda dalībnieku saraksts pēc šāda parauga:

Nr. p. k.	Uzvārds un vārds	Cik gadus vecs	Cik klases nobeigtas	Kuru gadu mazpulkā	Kādas šķiras godalgas iepriekš. gadā	Ko izstāda	Raža no 100 m²	1 kg paš-izmaksa	I	II				Kopā punktu I+II	Godalgas šķira
									Vasaras darba novērtējums (1—10)	1	2	3			
										Izstāde (1—10)	Grāmatvedība (1—10)	Kopnovērtēj. (1—10)	Vidējais no 1+2+3		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	14	16

Saraksts apskates dienā jānodod LLK pārstāvim.

● **Kā jāpiedalās ražojumu apskatē.** Ražojumu apskatē visiem dalībniekiem jāpiedalas ar saviem darbiem un ražojumiem, izstādot tos noteiktā daudzumā.

I. Sakņkopībā. 1. Kāposti: 10 augi no katras šķirnes, no tiem vismaz 5 ar visu sakni.

2. Tomāti: 10 gab. no katras šķirnes. Ja iespējams, jāizstāda arī kads vesels stads kopā ar augļiem vai vismaz viens ķekars.

3. Sīpoli: 10 gab. no katras šķirnes, atzīmējot: sēklas vai dēstu sīpols.

4. Gurķi: 10 gab. no katras šķirnes, ja iespējams — svaigā veidā.

5. Ķirbji: 1—3 gab. no katras šķirnes.

6. Mārrutki: 10 saknes un 3 stādi, kopā ar saknēm un lapām.

7. Zirņi un pupiņas: 5 stādi no katras šķirnes ar visiem stublājiem un lapām. Bez tam vēl graudi — ½ kg no katras šķirnes.

II. Laukkopībā. 1. Stiebriņaugi (labības, pļavu zāles u. c.): Neizkults paraugа kūlītis no katras šķirnes, vismaz 10 cm caurmērā, ja iespējams, ar visām saknēm. Parauga kūlītis jāņem no vietas, neizlasot garākos un lielākos stiebrus. Bez tam jāizstāda 2 kg graudu.

2. Lini: Parauga kūlītis, vismaz 10 cm caurmērā, 1 kg linu sēklu un 1 kg linu šķiedru.

3. Kartupeļi: 3 kg bumbuļu no katras šķirnes. Bez tam 1—3 kartupeļu ceri katrs atsevišķi, ja iespējams, ar visiem lakstiem.

4. Cukurbietes: 10 gab. no katras šķirnes, no tām vismaz 5 ar visām saknēm un lapām.

5. Bietes, burkāni, kāļi u. c.: 10 gab. no katras šķirnes, no tiem vismaz 5 ar saknēm un lakstiem.

III. Dārzkopībā: 1. Ogulāji: 3 eksemplāri no katras šķirnes. 2. Ogas: 1 kg no katras šķirnes.

IV. Puķkopībā: 5 eks. no katras šķirnes.

V. Putnkopībā: 5 gab. no katras šķirnes.

VI. Lopkopībā un cūkkopībā: Šogad mazpulka dalībnieku audzēkie kustoņi nav jāizstāda, bet tikai grāmatvedība.

VII. Mājsaimniecībā: Konservi, rokdarbi u. c. izstrādājumi, saskaņā ar norādijumiem mājsaimniecības programmā.

● **Atgādinam, ka ražojumu apskatēs var godalgot tikai tos dalībniekus, kuri lasījuši «Mazpulku» un kuru lauciņus vasarā apskatījis mazpulka vadītājs un vismaz viens valdes loceklis,** izdarot par to ierakstu „grāmatvedībā".

● **Atgādinam visiem dalībniekiem, ka,** izdarot atmaksāšanās aprēķinu, **«laukkopības un dārzkopības grāmatvedības» lappusē katrai kultūrai jārēķina arī zemes un darba rīku noma,** atkarībā no zemes labuma par 100 m^2 — Ls 0,50 līdz Ls 1,—. Nomas nauda ir jāaprēķina visos gadījumos, arī tad, ja zemi devuši vecāki vai skola un nomas nauda nebūtu maksāta.

● **Mazpulku vadītājiem piesūtītās mazpulka darbības pārskata veidlapas par 1938. gadu uzglabājamas un pēc ražojumu apskates, mazpulka valdei saziņā ar vadītāju, jāsastāda visa mazpulka darbības pārskats 2 eksemplāros. Viens eksemplārs līdz š. g. 1. decembrim jāiesūta sava novada novada mazpulku inspektoram, bet otrs paliek mazpulkam.**

● Atgādinam visus līdz šim savāktos ārstniecības augus iesūtīt T. L. M. ārstniecības augu uzņēmumam Rīgā, Mārstaļu ielā 7, 11. dz. Arī turpmāk vāktie ārstniecības augi nekavējoties jānosūta min. uzņēmumam, neuzglabājot mājās, kur tie var ātri sabojāties.

● **Kā mazpulki var nodot ražojumus karaspēka daļām.** Ražojumi jau laikus jāpieteic tuvākā karaspēka daļā un pagasta valdē. **Visas karaspēka daļas ražojumus iepērkot pieturēsies pie vienādiem noteikumiem, kas publicēti š. g. «Mazpulka» 6. Nr. paziņojumos.** Šie noteikumi stingri jāievēro, citādi ražojumus nepieņems. Karaspēka daļas pašreiz maksā šādas cenas: kartupeļiem Ls 5,— kvintalā, burkāniem, kāļiem un bietēm Ls 6,— kvintalā, svaigiem kāpostiem Ls 5,— kv., svaigiem sīpoliem Ls 30,— kv. **Cigoriņus, saulespuķes un vasaras puķu sēklas varēs pārdot tikai tie mazpulki, kas pavasarī pieteikušies LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā.** Pārdošanas noteikumi izziņoti apkārtrakstā vadītājiem.

● **Mazpulku vadītājiem un valdēm labi jāiepazīstas ar jauno 1938. gada mazpulku vadītāju sarakstu un par visām kļūdām** vai papildinājumiem līdz š. g. 15. oktobrim jāziņo LLK mazpulku nozarei.

● Aizrādam, ka LLK rakstu apgādā ir dabūjami glīti „Mazpulka" 1937. gada gājuma vāki žurnāla iesiešanai par Ls 1,20 eksemplārā. Visiem mazpulkiem savās bibliotekās, tāpat arī dalībniekiem, „Mazpulks" pa gada gājumiem glīti jāiesien un jāuzglabā.

Turpat pieprasami vāki 1938. gada gājuma iesiešanai.

● Atgādinam mazpulku vadītājiem un valdes locekļiem, ka par visu bij. dalībnieku sasniegumiem sabiedriskā darbā un par sabiedriskās organizācijās vai pašvaldībās ieņemamiem amatiem jāpaziņo LLK mazpulku nozarei.

● Mazpulkiem, kuri vasaru izdarījuši izmēģinājumus labību kodināšanā, augļu koku apmiglošanā ar „Solbaru", lapgraužu apkarošanā ar „Gralitu", izmēģinājumu rezultāti jāiesūta sava novada mazpulku inspektoram līdz š. g. 1. novembrim, lai varētu labākiem piešķirt godalgas.

● Mazpulku piederumu apgādā Jelgavā, Viestura piemiņas pilī **katrs mazpulks var iegādāties mazkalibra šauteni pret Ls 75,— samaksu.** Jauns sūtījums tikko saņemts. Turpat katram mazpulkam pret Ls 10,50 samaksu jāiegādājas šautenes pārvalks un siksna, lai visiem mazpulkiem tie būtu vienādi. Pasūtījumi adresējami Mazpulku piederumu apgādam Jelgavā, Viestura piemiņas pilī. Pasūtot pret skaidru samaksu (iemaksājot naudu LLK pasta tek. rēķ. № 4564), sūtīšanas izdevumus sedz Mazpulku piederumu apgāds. Pasūtot uz pēcmaksu, sūtīšanas izdevumus uzliek pasūtītājam.

● **Atgādinam visiem tiem mazpulkiem, kuri saņēmuši veidlapas un vēl nav iesūtījuši ziņas par stārķu ligzdām** savā pagastā, izdarīt to visdrīzākā laikā, lai neaizkavētu ziņu sakopošanu.

● 683. Rīgas pils. 43. pamatskolas mazpulks pārdēvēts par **683. Jaunmīlgrāvja** mazpulku.

● LLK rakstu apgādā dabūjama **jauna mazpulku literatūra:**
Konservēšanas grāmatvedība — Ls 0.10 eks.

LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

Jānītis un Līžuks vasaru aizvadot

ART. VILKS

1.

Pieccīņās ar acu mēru
Jancis vērtē eksterjēru:
„Kaut gan gotele šī maza,
Varu teikt — ka nav tā kaza."

4.

Jancis dusmīgs, rūc kā dundurs —
Ķirbis vēl, lūk, mazs kā pundurs.
Drīz būs rudens skate klāt —
Ņemšu viņu briedināt.

2.

Pārbaudijumos ja izspruks —
Diženā kļūs mūsu Līžuks.
Pēkšņi jautājiens to kavē:
Kā visvieglāk mušas nāvē?

5.

Viltus darbiem — viltus alga:
Sprādziena pēc visai spalga
Jancis pilotāžu rāda,
I bez lidotāja grāda.

3.

Vairotu lai tautas mantu,
Jancis uzsāk propagandu:
Sējēju tik godinās
To, kas sēklu kodinās.

6.

Kad sāk dūmot vecās rijas,
Bērniem ceļš uz skolu vijas.
Rijās tumšās graudi mirdz —
Skolā paliek gaiša sirds.

Saturs

	Lpp.
Ar dziļu sirds kvēli.	386
Jaunības gars. J. Students	387
Jura vasara. Arno Rasa	391
Jaunais Fu. (Turpinājums.) Elizabete Foreman-Levis	396
Arturs. Ausma Roga	400
Mazpulku dalībnieku pārstāvju brauciens uz Zviedriju	401
Kas ikvienam mazpulku dalībniekam jāzina par bērnu trieku	404
Neapstāsimies pusceļā. E. Mālenders . . .	404
Vairāk vērības mazpulku amatiem un pakāpām. Ad. Eglītis :	406
Vēl var novērot un ievākt kulturaugu slimību paraugus. Cand. rer. nat. A. Ķirulis . .	407
Cigoriņu sakņu kaltēšana. H. Kalmiņš . .	409
Meža rožu augļu ievākšana ārstniecībai. J. Kiršteine	411
Dzegužpuķu gumu ievākšana. R. Jākobsons	411
Iznīcināsim lapsenes. J. Pogulis	413
Jaunie vaislas gaiļi. Jānis Leiše	414
Mazpulka dalībn. darbi rudenī. Agr. K. Ķirsis	417
Pašu darbs	419
Mazpulku dzīve	420
Paziņojumi	426
Jānītis un Līžuks vasaru aizvadot. Art. Vilks	429

Izdev.: **Latvijas Lauksaimniecības kamera.** Atbildīgais redaktors: **RUDOLFS DZĒRVE.**

A./S. „ROTA" Jelgavas nod. Jelgavā, Poruka ielā 5, tālr. 519. 2323 Šis numurs iespiests 34.000

Mazpulku izrādēm

piemērotas K. Freimaņa jaunatnes lugas:

»Tēva sētā«, 3 cēl. Ls 0,70
»Krustceļos«, 3 cēl. Ls 0,80

dabūjamas pie **Valtera** un **Rapas;**
pie **J. Rozes** un
LLK rakstu apgādā.

Latvijas agronomu biedrības

Burtnieku 2-gadīgā lauksaimniecības skola

zēniem un meitenēm š. g. 15. oktobrī uzsāks savu 17. darbības gadu pilnīgi atremontētās un jauniekārtotās telpās.

Praktiskos darbus izved plašajā un daudzpusīgi izveidotā Latv. agronomu biedrības 548 ha lielajā saimniecībā „Burtnieki". Šo apstākļu dēļ skola spēj sagatavot krietnus topošos saimniekus, kā arī veiklas un rūpīgas saimniecesnama mātes. — **Skolnieku uzņemšana vēl turpinas.**

Skola atrodas Burtnieku pilī pie teiksmainā Burtnieku ezera un to apņem bagātīgie saimniecības lauki un plašais parks.

Tuvākas ziņas var pieprasīt pa pastu c. Burtniekiem vai pa tālruni Burtnieki 93, pie skolas pārziņa.

Lauksaimnieki!

Sējiet tikai selekcionētu un kodinātu sēklu un Jūsu pūles atalgos augstvērtīgas ražas!

Akc. sab.

„Latvijas Centrālais Sēklu Eksports"

pārdod lauksaimniekiem, rudens sējai, augstvērtīgu un pārbaudītu sēklas materiālu no š. g. jaunās ražas:

Kviešus, ziemas:

Stendes Viestura (Stendes Nr. 47)
Stendes Zemgales (Stendes Nr. 82) } oriģinālsēklas un ataudzējumus.

Priekuļu
Saules
Sandomiras } tikai ataudzējumus.

Rudzus, ziemas:

Vecauces — oriģinālsēklas un ataudzējumus.

Priekuļu
Sangastes } tikai ataudzējumus.

Rudzus, Jāņu Vīķus, ziemas

Ar tekošo tirdzniecības sezonu sabiedrība pārdod tikai ar ceresana sauskodni kodinātu sēklu.

Akc. sab.

„Latvijas Centrālais Sēklu Eksports"

Rīgā, Dzirnavu ielā Nr. 87/89

Tālruņi:

Direktors-rīkotājs	27153
Dir-rīkot. palīgs	28644
Sekretārs	24763
Kantoris-kase	33213
Labības nozare	31044

Noliktavas:

Rīgā, Jaunmīlgrāvī, Ostas ielā 1, tālr. 37252
Maskavas ielā, Sark. nolikt. 39, tālr. 33745
Jelgavā, Rūpniecības ielā 19/21, tālr. 70.

Jelgavas un apkārtnes lauksaimnieki sēklu pasūtījumus var nodot arī s-bas noliktavā Jelgavā

Pārdodamo sēklu cenu rādītājus izsūta uz pieprasījuma

Latvijas Lauksaimniecības kameras Biržu 2-gad. lauksaimniecības skolā

audzēkņu uzņemšana

1938./39. mācības gadam turpinās. Lūgumi uzņemt skolā ļaiesūta uz skolas pārziņa vārdu līdz š. g. 30. septembrim. Skolas noteikumus izsūta uz pieprasījumu. Pasta adrese: p. n. Birži, tālr. Birži 11.

Latvijas Lauksaimniecības kamera

Portfeļi, skolas somas,

vingrošanas kurpes un matrači, naudas maki, sedli, iemaukti, bises futlāri, visādi sporta piederumi, valsts un organizāciju karogi. Visi formas tērpu piederumi, kā cepures, jostas, nozīmes un t. t.

dabūjami

A/s A. Ratfelders, spec. ceļošanas, sporta un formas tērpu piederumu rūpnieciba

Rīgā, Kaļķu ielā 11, tālr. 20182, 23216.

Pasūtījumus pieņem arī pa pastu

„DÜRKOPP"

mazmotocikleti ar «SACHS» motoriem

Ātrums 60 km/st. Patēriņš: apm. 50 km ar 1 ltr. degvielas

Kāpšļi Kājas starters

Dabūjami no krājuma

Akc. sab.

«OMEGA»

automobiļu, motocikletu un to piederumu veikalā

Elizabetes ielā Nr. 55

tālrunis 34604

Latv. Šujmašīnu Sab-ba

Rīgā, Marijas ielā Nr. 15

Izšuj: karogus, sporta nozīmes, tērpus u. t. t.

Pārdod: šujmašīnas, to daļas un adatas visām sistēmām

PULKSTEŅI, zelts, sudrabs, alpaka, kristalls, gravieŗu izstrādājumi

O. Pērkons un A. Kucejevs

Rīgā

Veikals: Matīsa ielā 8. Tālrunis 93934

Darbnīca: Brīvības ielā 115. Tālr. 93089

Pasūtījumi un izlabojumi

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rīgā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227

NOLIKTAVA:
Tērbatas ielā 24, tālr. 27629

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes

Apavu nams „ALMA"

Rīgā, Kr. Barona ielā 15

JURA IRBES metalla pogu fabrika

Rīgā, Cēsu ielā Nr. 33, tālrunis 91325.

IZGATAVO:
Dažādu šķiru metalla pogas formas un civil-apģērbiem. Nozīmes un medaļas.

Veļas pogas „Vaiņags" un „Valida". Diegu pogas „Austra". Matadatas un citus smalkus metalla izstrādājumus.

A. KAULIŅA

Bērnu apģērbu tirgotava

Rīgā, Gaiziņa ielā 4, pie Centrāltirg. Tālr. 29722
Privatdz. Lāčplēša ielā 70, dz. 1. Tālr. 21541
Pasta tekošs rēķins № 11217
Laipni piedāvā lielā izvēlē visādus meiteņu un puisēnu apģērbus.
Jaunos vidussk., mazpulku un tautas tērpus, veļu, galantērijas preces u. t. t.
Laipna apkalpošana. Glīts darbs
Skolām un palīdz. sab-bām viszemākās cenas

IMPORTS
K. A. Bušs

Pārtikas preču, garšvielu un augļu lieltirgotava

Rīgā, Kungu ielā 23. Tālr. 20829
Tek. rēķ. : Latvijas bankā 3210, pastā 1650

Esmu spiests aizrādīt, ka

Rottveilera un Volffa

medību pulveris

ir dabūjams **visos labākos** Rīgas un provinces ieroču veikalos

L. GRANDOVSKIS

Rīgā, Kungu ielā Nr. 24, tālrunis 23313

Rottveilera un **Volffa** medību pulvera vienigā pārdošanas vieta atkalpardevējiem Latvijā

„Katram savs kaktiņš, savs stūritis zemes!“

Latvijas Lauksaimniecības kameras

4. Mazpulku loterijas

galvenie laimesti:

1. **Nekustams īpašums Rigā,** Bērzpils ielā (agr. Pleskavas ielā № 10) platība — 896 kv. m ar dzīvojamo māju, pagrabu, vistu kūti, darbnīcu un pieliekamām telpām. Iekopts dārzs.
2. **Vasarnīca — ģimenes māja Mellužos,** Dārza ielā № 73. Īpašums sastāv no 4.000 kv. m zemes gabala, dzīvojamās ēkas un kūts. Plašs, labi iekopts, vērtīgs zemeņu un aveņu dārzs.
3. **Vairāki motocikli un velosipedi.**
4. **Lauksaimniecības mašīnas un darba rīki.**
5. **Istabu iekārtas.**
6. **Radio un citi aparāti.**
7. **Servīzes un citi trauki.**
8. **Vilnas segas, galdauti un citi vērtīgi laimesti.**

Loterijas birojs Jelgavā — Viestura piemiņas pilī un Rīgā, Baznicas ielā 4-a, 6. dz. Latvijas Lauksaimniecības kamerā, tālr. Jelgavā 1000 un Rīgā — 20569, atvērts katru darba dienu no pulksten 9 līdz 15, sestdienās no pulksten 9 līdz 13.

Izloze notiks š. g. 30. novembrī

Laimestu kopsumma pārsniedz Ls 50.000,—

Katra loze Ls 1,—

Lozes dabūjamas
pie visiem agronomiskiem darbiniekiem un mazpulku vadītājiem

„Katram savs kaktiņš, savs stūritis zemes!“

„Katram savs kaktiņš, savs stūritis zemes!“

„Katram savs kaktiņš, savs stūritis zemes!“

Izloze š. g. 30. novembri